

SPRAWOZDANIE OPISOWE
Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
DZIELNICY PRAGA – PÓŁNOC m.st. WARSZAWY
za 2012 rok.

Opracował:
Kierownik Działu Pomocy Specjalistycznej
Grażyna Auguścik

Warszawa, marzec 2013 roku.

WYRÓŻNIENIE

dla

Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawa

*jako jednostki przygotowanej do działań aktywnej integracji,
poprzez uczestnictwo w różnych formach
edukacyjno-szkoleniowych organizowanych
przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
i działań własnych, które przyczyniły się do zmiany
wizerunku Państwa placówki w środowisku lokalnym.*

Marszałek Województwa Mazowieckiego

Adam Struzik

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU

Mazowsze.
serce to z-1

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt systemowy „Rozwój dla Mazowsza-Ewolucja w działaniu” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 7.1.3.

Spis treści

1.	Dzielnica Praga-Północ w statystyce	strona 4
2.	Zasoby	strona 11
3.	Problemy Społeczne na terenie dzielnicy Praga-Północ	strona 13
4.	Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej	strona 22
5.	Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej	strona 30
6.	Udzielone świadczenia	strona 38
7.	Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną w dzielnicy Praga-Północ	strona 45
8.	Dział Pomocy Specjalistycznej	strona 56
9.	Projekty realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2012 r.	strona 71
10.	Wolontariat w Ośrodku Pomocy Społecznej	strona 102
11.	Obsługa prawna Ośrodka Pomocy Społecznej	strona 103
12.	Sprawozdanie z udzielonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej zamówień publicznych w 2012 roku	strona 105
13.	Ośrodki Wsparcia	strona 107

Dzielnica Praga-Północ jest rejonem urbanistycznym, w którym dominuje stare, przedwojenne budownictwo komunalne. Na 32.529 lokali mieszkalnych, mieszkania komunalne stanowią ok. 38% (12.351) zasobów. 64 % zasobów mieszkaniowych Dzielnicy stanowią budynki wybudowane przed 1944 rokiem, obecnie w złym stanie technicznym, słabo wyposażone o niskim standardzie (tylko nieco ponad 80 % mieszkań posiada łazienkę 82,6 % - gaz z sieci, ok. 69,3 % centralne ogrzewanie). Standard mieszkań w Dzielnicy jest znacznie niższy od średniej dla m. st. Warszawy.

Obecna struktura mieszkańców Dzielnicy jest wynikiem wcześniejszych decyzji administracji państwowej, w wyniku których w ten rejon przekwaterowano rodziny biedne i patologiczne z całej Warszawy. Dzielnica postrzegana jako peryferyjna była niedoinwestowana zarówno w dziedzinie gospodarczej jak i społecznej.

Skutkiem tych działań są obecnie występujące różnice standardu mieszkań oraz duże nasilenie różnych dysfunkcji społecznych i ubóstwa a także zagrożenie wykluczeniem społecznym wielu mieszkańców, przejawiające się w skali m. st. Warszawy m.in. największą liczbą: rodzin niepełnych, świadczeń wypłacanych w ramach zasiłków rodzinnych, najniższym poziomem wykształcenia mieszkańców czy najwyższą skalą bezrobocia, zwłaszcza w grupie osób z wykształceniem zasadniczym i podstawowym.

Skala problemów i zagrożeń występujących w Dzielnicy Praga Północ wymaga wielokierunkowych działań, rozwiązań systemowych oraz partnerskiej współpracy lokalnych podmiotów polityki społecznej.

1. DZIELNICA PRAGA-PÓŁNOC W STATYSTYCE

- 11,4 km² powierzchni
- 69 510 mieszkańców /wg danych GUS na 31.12.2011r./
- 37 350 kobiet
- 32 160 mężczyzn
- 7,34 promile – saldo migracji (-1,94 promile – przyrost naturalny)
 - 9 068 uczniów na różnych poziomach edukacji (w tym 167 osób w gimnazjum dla dorosłych i 1900 w przedszkolach + oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych)

Dzielnica Praga-Północ zajmuje powierzchnię 11,4 km², na której zamieszkuje 69 510 mieszkańców (dane GUS: stat.gov.pl: Statystyka Mazowska i Warszawy. Panorama Dzielnic Warszawy w 2011 roku). Struktura płci mieszkańców charakteryzuje się przewagą kobiet 37 350 (53,7%) w stosunku do mężczyzn 32 160 (46,3%).

Od roku 2008 w liczbie mieszkańców Dzielnicy obserwuje się zmianę, która świadczy o sukcesywnym zmniejszaniu się liczby mieszkańców. Na przestrzeni 4 lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o ponad 2500 osób (72 058 osób w roku 2008, 71 009 osób w roku 2010 do 69 510 w roku 2011).

W roku 2011 w Dzielnicy Praga Północ odnotowano ujemny przyrost naturalny (-1,94 promile). Saldo migracji wyniosło - 7,34 (promile) i było jednym z najwyższych w całej Warszawie.

Struktura mieszkańców Dzielnicy Praga Północ według wieku.

Mieszkańcy wg wieku	Liczba osób	Wskaźnik procentowy
produkcyjny Kobiety 19-60 lat Mężczyźni 19-65 lat	22.221 22.998	32,0 % 33,1 %
poprodukcyjny > 60 kobiety > 65 lat mężczyźni	9808 3645	14,1 % 5,2 %
przedprodukcyjny: dzieci i młodzież 0-18 lat Kobiety Mężczyźni	5321 5517	7,7 % 7,9 %
Mieszkańcy ogółem Kobiety Mężczyźni	69.510 37.350 32.160	100,0 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS na dzień 31.12.2011 r." Panorama Dzielnic Warszawy w 2011 r.

Z analizy danych za rok 2011 zamieszczonych w tabeli wynika, że 65,1% mieszkańców Dzielnicy Praga Północ stanowią osoby w wieku produkcyjnym pomiędzy 19 a 65 rokiem życia, z czego 32% to kobiety, mężczyźni zaś 33,1%. Analizując strukturę wieku mieszkańców Dzielnicy Praga Północ należy uznać, iż w grupie osób w wieku produkcyjnym nie ma wyraźnej różnicy pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn.

19,3%, stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, po 60 i 65 roku życia. Jak wynika z danych, zawartych w tabeli, wśród osób w wieku poprodukcyjnym liczba kobiet jest prawie trzykrotnie wyższa (14,1% ogółu mieszkańców) w stosunku do liczby mężczyzn (5,2%).

W Dzielnicy Praga Północ 15,6% stanowią dzieci i młodzież w wieku od 0 - 18 roku życia. Porównanie dwóch grup mieszkańców Dzielnicy, w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym wskazuje jednoznacznie na przewagę liczby emerytów i rencistów nad liczbą dzieci i młodzieży i ta tendencja utrzymuje się już od kilku lat.

Struktura mieszkańców Dzielnicy Praga Północ wg zatrudnienia

Z danych GUS (www.stat.gov.pl/) wynika, że na dzień 31.12.2011 r. pracę zawodową wykonywało 27 509 osób (27 921 osób w roku 2010) z czego 13 398 osób -48,7% (51% w roku 2010) stanowili mężczyźni, a kobiety 14111 osób- 51,3% (49% w roku 2010).

W porównaniu do roku 2008 znacznie zmniejszyła się liczba mieszkańców wykonujących pracę zawodową (o ponad 9 000 osób) oraz wyrównywała struktura osób ze względu na płeć z niewielką przewagą mężczyzn. W roku 2011 nastąpiła tendencja odwrotna – wśród osób wykonujących pracę zawodową wystąpiła niewielka przewaga kobiet.

Z analizy danych GUS, za rok 2011 wynika, że osoby w wieku produkcyjnym (45 219 osób do 47071 w roku 2010) stanowiły ok. 65,1% mieszkańców Dzielnicy, natomiast osoby wykonujące pracę zawodową stanowiły ok. 60% osób w wieku produkcyjnym.

Analiza danych Dzielnicy Praga Północ wykazała, iż w roku 2011 wśród mieszkańców wykonujących pracę zawodową zaznaczyła się niewielka przewaga kobiet (51,3% do 48,7%).

Struktura dzieci i młodzieży w Dzielnicy Praga Północ za rok 2012

Opracowanie własne na podstawie Danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Dzielnicy Praga-Północ m. st. Warszawy na 31.12.2012 r.

Analiza danych przedstawionych w diagramie wykazuje, że na dzień 31.12.2012 roku w Wydziale Oświaty i Wychowania Urzędu Dzielnicy Praga Północ, na różnych etapach nauczania, odnotowano 9068 osób (z uwzględnieniem 167 uczniów gimnazjum dla dorosłych). Wśród ogólnej liczby dzieci i młodzieży, uczniowie szkół podstawowych stanowią grupę nieco liczniejszą w stosunku do liczby dzieci do wieku przedszkolnego (2736 do 2646).

Uczniowie na poziomie gimnazjum i gimnazjum dla dorosłych stanowią grupę ok. połowę mniej liczną w stosunku do w/w grup (1413).

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2012 najliczniejszą grupą osób objętych systemem edukacji w Dzielnicy Praga Północ stanowili uczniowie szkół ponad gimnazjalnych (3019). Dzieci objęte edukacją w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych stanowiły grupę 1900 osób.

Liczba dzieci i młodzieży w Dzielnicy Praga Północ za rok 2012
wg. poziomów nauczania

Poziomy	Liczba dzieci w liczbach- 2010 r.	Liczba dzieci w liczbach- 2011 r.	Liczba dzieci w liczbach - 2012 r.
Do wieku przedszkolnego	2804	2739	2649
Przedszkola i oddziały przedszkolne w Sz. P.	1843	1826	1900
Szkoła podstawowa	2768	2873	2736
Gimnazjum i gimnazjum dla dorosłych	1672(200)	1395 (201)	1413(167)
Szkoły ponad gimnazjalne	3138	3059	3019
Liczba dzieci (+ dorośli w gimnazjach) objęta systemem nauczania	9421	9153	9068

Opracowanie własne na podstawie Danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Dzielnicy Praga-Północ m. st. Warszawy na 31.12.2011 r. i 2012 r.

Analiza danych zawartych w tabeli wykazuje, że w 2012 r., podobnie jak w latach poprzednich, zmniejszyła się liczba dzieci do wieku przedszkolnego. Taka tendencja utrzymuje się od co najmniej 3 lat.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2011, liczba dzieci i młodzieży objętych systemem edukacji (z uwzględnieniem przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz gimnazjum dla dorosłych) ponownie uległa zmianie (zmniejszenie o 85 osób). Na przestrzeni 3 wykazanych lat ich liczba zmniejszyła się o 353 osoby. Analiza danych przedstawionych w tabeli wykazuje, że bardziej istotne zmiany odnotowano w roku 2011.

Na przestrzeni 3 lat liczba dzieci objętych szkolnictwem podstawowym zwiększyła się (o 105 osób w roku 2011) oraz zmniejszyła w roku 2012 (o 137 osób).

W roku 2012, na innych poziomach edukacji także odnotowano niewielkie zmiany m.in. - zmniejszenie się liczby dzieci i młodzieży w szkołach ponad gimnazjalnych (o 40 osób, w roku 2011 o 79 osób); niewielkie zwiększenie w gimnazjach (z uwzględnieniem gimnazjum dla dorosłych) – o 18 osób oraz w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych - o 74 osoby.

Z przedstawionej analizy wynika, że w roku 2012 podobnie jak w latach poprzednich, zmniejszyła się liczba uczniów objętych systemem edukacji a największe zmiany odnotowano na poziomie szkoły podstawowej. Od kilku lat zmniejsza się również liczba dzieci do wieku przedszkolnego.

Z danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Dzielnicy Praga Północ na dzień 31.12.2012 r. wynika, że systemem edukacji szkół publicznych z uwzględnieniem oddziałów integracyjnych, na różnych poziomach, objętych było 239 uczniów (226 w roku 2010/2011) o specjalnych potrzebach edukacyjnych z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

Typy niepełnosprawności, które mają wpływ na wydanie orzeczenia o specjalnych potrzebach edukacyjnych to m.in.: zagrożenie niedostosowaniem społecznym, zaburzenia zachowania, niepełnosprawność ruchowa, upośledzenie umysłowe, przewlekłe choroby i inne.

Sytuacja szkolna dzieci i młodzieży

Poziom edukacyjny praskich dzieci i młodzieży jest od kilku lat najniższy w całej Warszawie. Różnice te są szczególnie widoczne u dzieci młodszych. Dzieci mają ubogie zaplecze kulturowe, słabe przygotowanie edukacyjne i intelektualne.

Potwierdzeniem niskiego poziomu edukacyjnego dzieci i młodzieży zamieszkałej w Dzielnicy są wyniki sprawdzianu kończącego szkołę podstawową - (według raportu Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej na rok 2012), które - plasują Pragę Północ na ostatnim miejscu w skali Warszawy. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2012 roku zarówno w części humanistycznej, matematyczno - przyrodniczej jak i z języka obcego - nowożytnego, choć mieściły się w granicach średniej ogólnopolskiej to w skali Warszawy były najniższe. Wyniki te także są niższe w odniesieniu do średniej województwa mazowieckiego.

Taka sytuacja utrzymuje się już od kilku lat. Dzieci mają problemy z czytaniem, odbiorem i pisaniem własnego tekstu. Na tle innych dzielnic Warszawy osiągają najniższe wyniki w obszarach wyszukiwania i stosowania informacji, umiejętności stosowania terminów, pojęć i procedur z zakresu przedmiotów matematyczno - przyrodniczych niezbędnych w praktyce życiowej a także w obszarze wskazywania i opisywania faktów, związków i zależności przyczynowo - skutkowych, przestrzennych i czasowych. Najwięcej problemów sprawia im stosowanie zintegrowanej wiedzy, brak im umiejętności do rozwiązywania problemów. Analiza poziomu wyników egzaminu pozwala na diagnozę obecnego stanu procesu nauczania daje również możliwość obserwacji kierunków zachodzących zmian.

Oprócz procesu nauczania, wpływ na poziom edukacyjny dzieci i młodzieży ma zarówno sytuacja ekonomiczna rodzin jak i ich kapitał kulturowy, wykształcenie oraz aspiracje. Wiele rodzin nie wypełnia prawidłowo swoich funkcji, brak im umiejętności wychowawczych, niechętnie współpracują z pedagogami szkolnym i w związku z tym nie wspomagają procesu edukacyjnego swoich dzieci. Szkoły muszą więc poradzić sobie z zaniedbaniami środowiskowymi oraz nadrobić braki podstawowych umiejętności szkolnych, dzieci natomiast muszą wykonać znacznie większą pracę aby uzyskać określone umiejętności i wiedzę.

Szansą na poprawienie sytuacji edukacyjnej dzieci praskich jest realizacja programów szkolnych, które pozwalają uczniom osiągać sukcesy indywidualne. To także propozycje działań realizowanych: przez organizacje pozarządowe, w ramach ogólnego rozwoju dziecka i organizacji zajęć pozaszkolnych czy w Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach projektu systemowego, które kierują działania zarówno do rodzin wielu problemowych jak i otoczenia rodziny (w tym dzieci i młodzieży).

Z Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Dzielnicy Praga Północ w roku szkolnym 2011/2012 wynika, że wyzwaniem w sprawie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci podjęły różne placówki oświatowe, w tym lokalne przedszkola. We wszystkich

realizowane są programy skierowane bezpośrednio do dzieci jak i ich rodziców – celem zwiększenia ich umiejętności pracy z dzieckiem i motywowania go do rozwoju oraz rozbudzania jego potrzeb edukacyjnych.

● Trzynaście przedszkoli realizuje własne programy autorskie m.in.: edukacyjne, (np. "Świat jest duży i piękny i warto go poznać") w tym z edukacji zdrowotnej, adaptacyjne (np. "Komputer w przedszkolu"), plastyczne (np. "Uśmiechnięte przedszkolaki"), naturalnej nauki języka.

● Szkoła podstawowa z oddziałami integracyjnymi im. Króla Stefana Batorego realizowała własne programy nauczania dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego dostosowując programy nauczania do ich indywidualnych możliwości.

● Gimnazjum Nr 32 przy ul. Otwockiej - realizowało własny program nauczania wychowania fizycznego („Program szkolenia sportowego w zakresie piłki nożnej”).

● Licea ogólnokształcące – realizowały m.in. programy nauczania przedmiotów podstawowych (np. matematyka, języki obce, fizyka – w oparciu o programy autorskie), prowadzenia zajęć artystycznych.

● Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 – kontynuowała realizację własnych programów i zajęć: m.in. ogólnorozwojowych dla dzieci pięcioletnich, dla dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne 6-9 lat, dla dzieci z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi i opóźnieniami rozwoju mowy.

W ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowany był program pt. „Indywidualizacja procesu nauczania wychowania uczniów klas 1-3 szkół podstawowych” – programem objęto 341 uczniów.

2. ZASOBY

- 2 żłobki;
- 15 przedszkoli (w tym: 13 publicznych, 2 z oddziałami integracyjnymi i 1 dla dzieci z autyzmem);
- 5 szkół podstawowych publicznych (w tym 2 z oddziałami integracyjnymi);
- 6 gimnazjów (w tym 2 z oddziałami integracyjnymi i 1 dla dorosłych);
- 16 szkół ponad gimnazjalnych (w tym m.in. technika – 8; policealne - 3);
- Szkoły wyższe – 4;
- Sąd rejonowy;
- Zespoły kuratorskiej służby sądowej;
- Komenda Rejonowa Policji;
- Straż Miejska;
- Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Dom Pomocy Społecznej – 1;
- 3 szpitale;
- 47- Zakładów Opieki Zdrowotnej (w tym 7 publicznych i 40 niepublicznych) oraz ośrodek terapii uzależnień;
- Zespół psychologiczno- terapeutyczny Wileńska przy Stowarzyszeniu dla Rodzin;
- Katolicka poradnia psychologiczno-pedagogiczna;
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 5;
- Ośrodek wychowawczy „Caritas”;
- Katolicki ośrodek adopcyjno- opiekuńczy;
- Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży;
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz: dzieci i młodzieży (13), osób niepełnosprawnych (9), i inne (6);
- Ośrodki sportowe – 5;
- Galerie i centra kultury – 18;
- Teatr – 4;
- Nowe Kino „Praha”;
- Dom Kultury;
- Muzeum;
- 4 stowarzyszenia działające na rzecz kultury;
- Stowarzyszenia i kluby sportowe – 10;
- Biblioteki i filie- 10;

Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia realizują na terenie dzielnicy Praga Północ szereg programów terapeutycznych, profilaktycznych i specjalistycznych, adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży jak i do osób dorosłych, potrzebujących specjalistycznej pomocy i wsparcia. Od kilku lat w Dzielnicy działa Forum Praskich Organizacji Pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży, które spotyka się cyklicznie, wymieniając się doświadczeniami w pracy na rzecz tej grupy mieszkańców.

/Wymienione organizacje i instytucje aktywnie współpracowały z Ośrodkiem Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ w roku 2012/

- **Caritas**” Diecezji Warszawsko-Praskiej, oprócz statutowej działalności charytatywnej prowadzi „**Klub Alternatywny**” dla młodzieży zrzeszający młodzież gimnazjalną.
- **Stowarzyszenie dla Rodzin**, prowadzi świetlicę socjoterapeutyczną dla dzieci szkolnych, program profilaktyczno-socjoterapeutyczny i poradnictwo rodzinne, programy dla przedszkolaków, psychologiczne dla osób dorosłych.
- **Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”**, prowadzi Centrum Rozwoju Osobowości i 2 świetlice socjoterapeutyczną dla dzieci w wieku szkolnym oraz poradnictwo psychologiczne dla osób dorosłych w Centrum Pomocy Kryzysowej.
- **Stowarzyszenie „Serduzko dla Dzieci”**, prowadzi 2 świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz klub **Światoteka**.
- **Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Problemami Emocjonalnymi „Spoza”** realizuje zajęcia specjalistyczne dla dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi, świadczy pomoc psychologiczną i pedagogiczną, indywidualną i grupową, młodzieżowe grupy wsparcia, prowadzi poradnictwo dla osób niepełnosprawnych.
- **Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”**, prowadzi różnego rodzaju programy skierowane do różnych grup odbiorców: osób bezdomnych, osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, młodzieży z problemami, dzieci.
- **Stowarzyszenie Praktyków Dramy „Stop Klatka”**, ul. 11 listopada 10 lok.33 a.
- **Grupa Pedagogiki i Animacji Społecznej GPiAS Praga Północ**, realizuje programy skierowane do dzieci i młodzieży w ramach pedagogiki ulicy.
- **Stowarzyszenie „Mierz Wysoko”** prowadzi świetlicę środowiskową dla dzieci z ulicy Brzeskiej i okolic.
- **Ogniska Środowiskowe: - Towarzystwa Przyjaciół Dzieci – 4**

- ⊙ **Stowarzyszenie Terapeutów** prowadzi poradnię dla osób dorosłych z Autyzmem i świetlicę dla dzieci niepełnosprawnych – ul. Białostocka 9.
 - ⊙ Fundacja Pomocy Dzieciom i osobom dorosłym z wadą słuchu i dodatkowymi zaburzeniami „**Pokonać Ciszę**” ul. Śnieżna 3.
 - ⊙ **Polski Związek Głuchych** – ul. Białostocka 4.
 - ⊙ **Polski Związek Niewidomych**- ul. Targowa 15/71
 - ⊙ Zespół Ognisk Wychowawczych „im Kazimierza Lisieckiego - Dziadka” **Ognisko „Praga”**, ul. Środkowa 9.
 - ⊙ **Uczniowski Klub Sportowy „Błyskawica”**- zajęcia sportowe piłki nożnej.
 - ⊙ **Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Praga Warszawa**, prowadzi zajęcia dla dziewcząt w wieku szkolnym.
 - ⊙ **Polski Czerwony Krzyż** – prowadzi różne programy skierowane do najuboższych mieszkańców dzielnicy ul. Szymanowskiego 7.
 - ⊙ **Zjednoczenie na Rzecz Żyjących z HIV/AIDS „Pozytywni w Tęczy”** – ul. Targowa 44 lok. 1/1A.
- Inne:**
- ⊙ **Ochotniczy Hufiec Pracy**, ul. Konopacka 17.
 - ⊙ **Oddział Toksykologiczny** w Szpitalu Praskim.
 - ⊙ Oddział Dzienny dla dzieci i młodzieży uzależnionej od środków psychoaktywnych „**PUNKT**”, ul. Otwocka 3.
 - ⊙ **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna**, ul. Otwocka 3;
 - ⊙ **Polskie Centrum Mediacji** – ul. Jagiellońska 56.
 - ⊙ Ośrodek Detoksykacyjno- Terapeutyczny „**Mały Rycerz**” ul. Brzeska 13.
 - ⊙ **Kościół Armia Zbawienia** – ul. Ząbkowska 29/25.
 - ⊙ **Polski Komitet Pomocy Społecznej** ul. Środkowa 14.
 - ⊙ **Fundacja „Dr Clown”** ul. Jagiellońska
 - ⊙ **Zgromadzenie Sióstr Loretanek Świetlica Środowiskowa „Dom Ojca Ignacego”** ul. Sierakowskiego 6.
 - ⊙ **Fundacja „Sławek”** Al. Solidarności 17.
 - ⊙ **Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q zmianom** – ul. Ks. Kłopotowskiego 6/61.
-

3. PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE DZIELNICY PRAGA-PÓŁNOC

Niekorzystna sytuacja mieszkaniowa i demograficzna dzielnicy powoduje, że na jej terenie występują problemy społeczne, które pociągają za sobą szereg negatywnych skutków.

Do najważniejszych z nich należą:

- ❖ ubóstwo,
- ❖ problemy osób niepełnosprawnych,
- ❖ bezrobocie,
- ❖ patologie tj.: alkoholizm, narkomania , przestępczość, przemoc domowa,
- ❖ trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych,
- ❖ problemy związane ze wzrostem populacji ludzi starszych.

❖ Niepełnosprawność

W 2012 r. z różnych form pomocy społecznej korzystało **1117** rodzin z dysfunkcją niepełnosprawności i w stosunku do roku poprzedniego ich liczba zmniejszyła się (w 2011 1206 rodzin). Mimo niewielkiego zmniejszenia się liczby beneficjentów w 2012 roku, od kilku lat według skali pomocy udzielonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej rodziny/osoby niepełnosprawne stanowią najliczniejszą grupę klientów.

Zaznaczenia wymaga fakt, iż od kilku już lat wśród ogólnej liczby świadczeniobiorców Ośrodka Pomocy Społecznej aż **50%** stanowią osoby/rodziny, które otrzymują pomoc z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.

Wśród niepełnosprawnych mieszkańców Dzielnicy, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, najliczniejszą grupę reprezentują osoby w trzech przedziałach wiekowych: 45-50 lat; 51-60 lat i powyżej 60 roku życia, z orzeczoną, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, dla których pomoc finansowa w formie zasiłku stałego stanowi podstawowe lub uzupełniające źródło utrzymania.

Niepełnosprawność często łączy się z trudną sytuacją materialną ponieważ kryterium dochodowe nie uwzględnia wydatków jakie w związku z chorobą, potrzebą usprawniania i rehabilitacji muszą być ponoszone. Dlatego też u niemal wszystkich beneficjentów z tej grupy, świadczenia w formie zasiłku stałego są z reguły uzupełniane dodatkową pomocą finansową.

Oprócz trudnej sytuacji materialnej do najbardziej istotnych problemów z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne należą: bariery urbanistyczne i architektoniczne zarówno w obiektach użyteczności publicznej jak i w mieszkaniach, bariery komunikacyjne (nie przystosowanie transportu zbiorowego do potrzeb osób niepełnosprawnych), utrudniony dostęp do zatrudnienia na otwartym rynku pracy, ograniczona możliwość udziału w życiu kulturalnym. Wymienione bariery i problemy ograniczają a nawet uniemożliwiają tej grupie mieszkańców Dzielnicy, pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym, powodując zagrożenie wykluczeniem.

Ponieważ dotychczasowa propozycja działań realizowanych w środowisku lokalnym na rzecz osób niepełnosprawnych była niewystarczająca niezbędna stała intensyfikacja działań zmierzająca do poprawy funkcjonowania społecznego tej grupy mieszkańców Dzielnicy.

Od roku 2010 Dzielnica Praga Północ m. st. Warszawy wskazała **„Poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych poprzez stworzenie im warunków umożliwiających powrót do czynnego życia społecznego”** jako jeden z istotniejszych priorytetów rozwojowych w sferze społecznej. W wyniku licznych konsultacji społecznych, które odbyły się zarówno z przedstawicielami Urzędu Dzielnicy, instytucji jak i organizacji pozarządowych wypracowano plan działań, który ma na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w Dzielnicy Praga Północ. W roku 2011 przeprowadzono monitoring w zakresie przyjętych priorytetów, poddano je społecznej ocenie i dokonano ich modyfikacji.

Działania przewidywane do realizacji w roku 2012, w ramach przyjętego priorytetu rozwojowego:

- Przeprowadzenie badań dotyczących potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Podjęcie działań zmierzających do stopniowej likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych i społecznych.
- Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w obszarze kultury i sportu.
- Podjęcie działań zmierzających do utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób Psychiczenie Chorych i Upośledzonych Umysłowo.
- Promowanie i wzmacnianie działań organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Rozpowszechnianie informacji o dostępnej ofercie dla osób niepełnosprawnych.
- Włączenie programów edukacyjnych o niepełnosprawności, w program kształcenia.

- Dostosowanie placówek oświatowych (modernizacja) do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Utworzenie mieszkań chronionych wg standardów opracowanych przez Komisję Dialogu Społecznego ds. mieszkań chronionych.

W roku 2012, w ramach budowania spójnego programu pomocy i wsparcia oraz poszerzania zakresu, dostępności i jakości świadczonych usług na rzecz tej grupy odbiorców, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ podjął szereg inicjatyw celem realizacji w/w działań, wyznaczonych w ramach priorytetu rozwojowego.

Nawiązano współpracę z realizatorami projektów EFS, kierowanych do osób niepełnosprawnych. W wyniku zawartych porozumień beneficjenci Ośrodka zainteresowani zmianą swojej sytuacji życiowej mogli korzystać z kompleksowej oferty (m.in. usług, szkoleń, w tym zawodowych, poradnictwa specjalistycznego i innych oferowanych działań).

W ramach dostępu do nowoczesnych technologii, wszyscy chętni niepełnosprawni klienci Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymali zestawy komputerowe oraz bezpłatny dostęp do Internetu (Projekt POKL m. st. Warszawy pt. „Nowoczesne technologie szansą rozwoju zawodowego i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych”).

W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej wspierał Warszawskie Towarzystwo Pomocy Lekarskiej i Opieki nad Psychicznymi i Nerwowo Chorymi w Ząbkach przy organizacji lokalnej filii Środowiskowego Domu Samopomocy oraz pomagał przy rekrutacji chętnych do udziału w działaniach oferowanych przez placówkę.

W ramach promowania działań kierowanych do osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Dzielnicy Praga Północ oraz promowania ich indywidualnych dokonań Ośrodek Pomocy Społecznej brał udział w Korowodzie Integracyjnym, którego organizatorem było Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie .

❖ Bezrobocie

Z danych uzyskanych z Urzędu Pracy m.st. Warszawy wynika, że z terenu Dzielnicy Praga Północ według stanu na dzień **31.12.2012** zarejestrowane były **3163 osoby** (w tym 1566 kobiet) co stanowi 6,7 % mieszkańców w wieku produkcyjnym.

O ile na przestrzeni lat 2010 (2520 osób) i 2011 (2594 osoby) liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się nieznacznie to w roku 2012 był to wzrost istotny, aż **o 569 osób**.

Od roku 2010 liczba osób bezrobotnych wzrasta i ta tendencja utrzymuje się nadal. Przy utrzymującym się, wzroście liczby zarejestrowanych bezrobotnych w roku 2012, zmniejszyła się nieznacznie grupa osób, którym przysługiwało prawo do zasiłku (**465 osób** - w tym 253 kobiety w roku 2011, **do 460 osób** - w tym 235 kobiet w roku 2012).

W roku 2012, długotrwale bezrobotni (osoby pozostające bez pracy od 6 miesięcy do powyżej 24 miesięcy) stanowili, podobną liczebnie grupę osób zarejestrowanych w Urzędzie Pracy (rok 2011 -1200 osób w tym 554 kobiety **do 1213 osób**, w tym 599 kobiet w roku 2012).

Liczba młodych osób bezrobotnych - **do 25 r. życia** – w porównaniu do roku 2011 (10,8%) utrzymała się na podobnym poziomie i stanowiła ok. **10,9 %** ogółu zarejestrowanych (346 osób, w tym 192 kobiety).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych po **55 roku**, w porównaniu do roku 2011 (17,6%) odnotowano niewielki wzrost ich liczby do 18,7 % (592 osoby, w tym 218 kobiet).

W roku 2011 największą liczbę osób bezrobotnych odnotowano w grupach wiekowych: 25-34 lata **26,2 %** oraz 45-54 lata (25, 2 %) **24,3 %**. Natomiast w roku 2012 ok. 50% wszystkich zarejestrowanych stanowiły osoby w grupie wiekowej 25-24 lata- **27,9%** (883 w tym 486 kobiet) i 35-44 lata - **21,9%** (692 osoby, w tym 362 kobiety).

O ile na przestrzeni 3 lat zmieniła się dość znacząco liczba osób, zarejestrowanych przez Urząd Pracy (zaznacza się tendencja wzrostowa), o tyle w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych pod względem wykształcenia zmiany są tylko nieznaczne (wynoszą ok. +/- 1%).

W roku 2012, podobnie jak w latach ubiegłych, wśród poszukujących zatrudnienia **13 %** (do 12,6 % w 2011 r.) stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (414 w tym 247 kobiet); **19.8 %** osoby (do 21,2% w 2011 r.)z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (626 w tym 326 kobiet) natomiast z gimnazjalnym i poniżej osoby te stanowiły grupę nieco powyżej **36,3 %** (do 36 % w 2011 r.).

Na podobnym poziomie **10,3%** (przy 9,5 % w roku 2011) utrzymała się liczba osób zarejestrowanych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz liczba osób zarejestrowanych z wykształceniem zasadniczym **20,5 %** (przy 20,6 % w roku 2011).

Osoby, bez wykształcenia średniego w Dzielnicy Praga Północ stanowią od kilku lat najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych – 1793 (778 kobiet)(56,4 % w 2011 r. **do 56,7% w 2012 r.**).

Z danych Urzędu Pracy wynika, że wśród ogółu bezrobotnych z terenu Dzielnicy Praga Północ zarejestrowanych w roku 2012 **36,29 %** (36 % w r. 2011) stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych, posiadające jedynie wykształcenie gimnazjalne i poniżej.

Z przedstawionej analizy wynika, że w porównaniu do roku 2011 r., w roku sprawozdawczym, przy wzroście o **569** liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne nieznacznie zmniejszyła się liczba osób, którym przysługiwało prawo do zasiłku.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w roku sprawozdawczym nie zaszły istotne zmiany w strukturze zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w/g wykształcenia. Nadal najliczniejszą grupę (56,7%) stanowią osoby bez wykształcenia średniego oraz stosownego doświadczenia i kwalifikacji zawodowych (z wykształceniem na poziomie zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej).

W roku 2011 ponad 50% wszystkich zarejestrowanych odnotowano w grupach wiekowych 25-34 lata i 45-54 lata. Natomiast w roku 2012 ok. 50 % stanowiły osoby w grupach wiekowych 25-34 lata i 35-44 lata.

❖ **Bezpieczeństwo**

Charakterystyka przestępczości nieletnich.

Na podstawie danych uzyskanych z terenu działania Komendy Rejonowej Policji Warszawa VI wynika, że w 2012 roku udowodniono nieletnim popełnienie łącznie 385 czynów karalnych będących przestępstwami tj. znacznie mniej niż w roku ubiegłym (561)

Spośród przestępstw pospolitych, nieletni najczęściej dopuszczali się kradzieży i przestępstw rozbójniczych, jak również znęcania się fizycznego i przestępstw przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu.

Przestępstwa przeciwko mieniu dokonywane były w większości przez chłopców, a przedmiotem zamachu były najczęściej: odzież, biżuteria (centra handlowe) oraz telefony komórkowe kradzione rówieśnikom.

Ze strony nieletnich - w roku 2012 - 9 nieletnim udowodniono łącznie 10 czynów (większość z art. 207 par 1 KK), w których poszkodowanymi były: matka, bracia, siostra, babcia. 12 osobom udowodniono łącznie 5 czynów (z art. 280 par. 1 KK), 1 osobie 1 czyn (z art. 282 KK), 2 osobom 2 czyny (1 z art. 157 par. 1 oraz 1 z art. 157 par. 2 KK), w których pokrzywdzonymi byli: matka, babcia, siostra, brat.

Ze strony dorosłych - z danych uzyskanych z terenu działania Komendy Rejonowej Policji Warszawa VI za rok 2012 r. wynika, że w sprawie stosowania przemocy ze strony dorosłych przeprowadzono *znacznie mniej* interwencji domowych, sporządzono 51 notatek urzędowych dot. przemocy w rodzinie tzw. „Niebieskie karty”, również znacznie mniej niż w

roku 2011 (173). Zatrzymano 6 osób (w tym 6 mężczyzn), wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

W 2012 roku do 506 zmniejszyła się liczba przeprowadzonych postępowań o czyn określony w art. 207 KK i 209 KK (w 2011 r. - 777), w wyniku których: 18 spraw zakończono przekazaniem do Sądu z aktem oskarżenia (w roku 2011 -144), 35 spraw zawieszono (w 2011 r. - 45), 262 sprawy umorzono z BCP (w 2011 r. - 360), 80 spraw umorzono z innych przyczyn wyłączających ściganie (w roku 2011-288).

Podobnie jak w latach ubiegłych, w roku 2012 większość przypadków znęcania się była związana z nadużywaniem alkoholu przez sprawcę. Miejscem przestępstwa było miejsce zamieszkania ofiary. Wielokrotnie, równoległe z postępowaniami karnymi kierowano sprawy do Sądów Rodzinnych.

W związku z założonymi „Niebieskimi Kartami” – dokonywano również stałych kontroli w miejscach zamieszkania rodzin objętych tym programem, osobom zainteresowanym udzielano porad prawnych.

❖ **Alkoholizm**

W 2012 roku ujawniono prawie dwukrotnie mniejszą liczbę nieletnich będących pod wpływem alkoholu (74 osoby) niż w analogicznym okresie roku 2011 (127 osób). Najczęściej spożywanym alkoholem było piwo i wódka. Alkohol najczęściej spożywany był przez nieletnich na podwórkach, terenach zielonych (parki, skwery), na boiskach szkolnych i w lokalach mieszkalnych. Najczęściej występujące powody spożywania alkoholu przez nieletnich to: wprowadzenie się w stan dobrego samopoczucia, zaimponowanie rówieśnikom i potrzeba akceptacji ze strony grupy, w której alkohol był spożywany.

Każdą osobę nieletnią, która została ujawniona w stanie po spożyciu alkoholu, po wytrzeźwieniu przesłuchiowano w charakterze nieletniego, a materiały spraw przesyłano do Sądów dla Nieletnich. Przesłuchania, przeprowadzane z w/w osobami po wytrzeźwieniu, miały na celu: ustalenie miejsca lub osób, które umożliwiły nabycie alkoholu osobie nieletniej.

W większości przypadków nieletni wyjaśniali, że alkohol kupowała im nieznana osoba dorosła, którą poprosili o jego zakup. Ponadto z nieletnimi oraz ich prawnymi opiekunami prowadzono rozmowy profilaktyczne na temat szkodliwości spożywania alkoholu. Podawano adresy i telefony do placówek zajmujących się problemem alkoholizmu.

Z danych, udostępnionych przez KRP Warszawa VI wynika, że na terenie jej działania, w 2012 r. zatrzymano 4 osoby nieletnie (w 2011 r. – 9) i 134 (2011 r. – 239)

dorosłych nietrzeźwych sprawców czynów karalnych w kategoriach przestępstw, w których badany jest stan trzeźwości. Podobnie, jak w innych wymienionych kategoriach działań były to liczby znacznie mniejsze niż w analogicznym okresie roku 2011.

W celu monitorowania zjawiska alkoholizmu dzielnicowi pracownicy WDŚ oraz specjaliści ds. prewencji kryminalnej współpracowali: z Dzielnicowymi Zespołami Realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych). Utrzymywano stały kontakt ze szkołami w celu monitorowania zjawiska spożywania alkoholu przez nieletnich, a przekazane przez dyrekcję informacje sprawdzano i w przypadku potwierdzenia prowadzono postępowania karne.

Prowadzono rozpoznanie pod kątem ujawnienia osób, które nielegalnie wyrabiają lub sprzedają alkohol. Regularnie patrolowano miejsca publiczne, a na osoby spożywające tam napoje alkoholowe nakładano mandaty karne lub kierowano wnioski o ukaranie.

❖ Narkomania

Z danych uzyskanych z terenu działania Komendy Rejonowej Policji W- wa VI wynika, iż w roku 2012 przeprowadzono 33 postępowania wobec 23 nieletnich, którzy posiadali lub rozpowszechniali narkotyki.

Najczęściej zażywany narkotykiem była marihuana. Narkotyki zażywane były, przede wszystkim, na podwórkach, klatkach schodowych, okolicach szkół i w parkach. Powody, dla których nieletni zażywali narkotyki to: chęć wprowadzenia się w stan dobrego samopoczucia, uwolnienie od lęków i problemów, chęć zaimponowania osobom ze środowiska, ciekawość i pragnienie akceptacji ze strony grupy.

W zakresie problematyki ograniczenia popytu na narkotyki w szkołach przeprowadzono szereg prelekcji i pogadanek połączonych z pokazami filmowymi, poświęconych sposobom przeciwdziałania zjawisku narkomanii. Rozprowadzono także kilka tysięcy broszur uzyskanych z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

W 2012 roku ujawniono 37 osób dorosłych, które popełniły przestępstwo będąc pod wpływem narkotyków (w 2011 r. liczba ta wynosiła 35). W stosunku do 91 osób dorosłych skierowano akty oskarżenia z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (w 2011 r. – 129), karze dobrowolnie poddało się 125 osób. 220 (2011 - 235) spraw zawieszono.

W 74 sprawach (w 2011 r. – 76) skierowano wniosek do prokuratora o umorzenie postępowania z powodu braku znamion czynu zabronionego, wystąpienia okoliczności, iż podejrzany nie popełnił zarzucanego mu przestępstwa a jednocześnie nie wykryto sprawcy,

jak również z uwagi na stan niepoczytalności sprawcy i innych przyczyn wyłączających ściganie.

W wyniku działań prowadzonych na terenie podległym KRP Warszawa VI ustalono występowanie takich narkotyków jak: heroina, amfetamina, marihuana, ecstasy, kokaina oraz haszysz. Policja monitoruje miejsca, najbardziej zagrożone tym zjawiskiem oraz rozpoznaje nowe sposoby komunikowania się dostawców narkotyków i ich odbiorców.

4. ZADANIA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej, jest jednostką organizacyjną miasta stołecznego Warszawy i działa na terenie Dzielnicy Praga Północ w oparciu o statut nadany *Uchwałą Nr XXIX/918/2008 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 17 kwietnia 2008, Załącznik Nr 7, w sprawie nadania statutów ośrodkom pomocy społecznej m. st. Warszawy.*

Ośrodek jest jednostką budżetową w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Statut reguluje podstawę prawną działania Ośrodka określa, jego zakres działania, gospodarkę finansową oraz organizację wewnętrzną.

Zgodnie z celami określonymi w statucie, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ prowadzi działania w zakresie rozpoznawania i zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienia im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Staraniem OPS dzielnicy Praga Północ jest dążenie do życiowego usamodzielnienia się osób oraz ich integracji ze środowiskiem, jak również zapobieganie powstawaniu nowych problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje **zadania własne** m.st. Warszawy, określone w ustawie o pomocy społecznej i innych ustawach, obejmujące w szczególności: przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych w formie zasiłków: celowych, celowych specjalnych, celowych w formie biletu kredytowego, zasiłków okresowych, zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się, zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Do zadań Ośrodka należy również: przyznawanie pomocy w naturze, świadczenie usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych; sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym; udzielenie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym; praca socjalna; prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych; diagnozę oraz sporządzenie bilansu potrzeb lokalnych problemów społecznych; koordynuje realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, dożywianie dzieci oraz sporządzanie sprawozdawczości.

Działania Ośrodka obejmują również zadania dot.: współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy,

upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach oraz organizowania prac społecznie użytecznych.

Ośrodek realizuje także zadania wynikające z rozeznania potrzeb dotyczące m.in.: udzielania mieszkańcom informacji o przysługujących im uprawnieniach z zakresu pomocy społecznej; organizowania i prowadzenia specjalistycznego, poradnictwa dla rodzin naturalnych i zastępczych, a także terapii rodzinnej; udzielania pomocy w integracji ze środowiskiem lokalnym osobom: opuszczającym zakłady karne oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze; prowadzenia działań mających na celu integrację ze społeczeństwem repatriantów i osób posiadających status uchodźcy.

Ustawą z dnia 23.01.2009 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r. nr 92 poz. 753) od 01.04.2009 r. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych z pomocy społecznej należy do zadań gminy o charakterze obowiązkowym.

Ośrodek wykonuje również zadania zlecone m. st. Warszawie oraz zadania wynikające z porozumień zawartych z Wojewodą Mazowieckim, innymi jednostkami samorządu terytorialnego i administracją rządową, obejmujące: realizację usług specjalistycznych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.

Zadania zlecone obejmują również wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków NFZ dla osób nieubezpieczonych oraz udzielanie pomocy kombatantom i innym osobom będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Zadania inne w zakresie - organizacji wsparcia dla rodzin zastępczych oraz zadanie dodane Uchwałą Nr LXIII/1961/2009 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 8 października 2009 r. (zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutów ośrodkom pomocy społecznej m. st. Warszawy) obejmujące: wskazywanie osób, którym mogłaby być powierzona opieka lub kuratela, na wezwanie sądu opiekuńczego oraz wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ośrodek jest także realizatorem zadania wynikającego z rządowych programów pomocy społecznej.

Uchwała Nr XXIX/614/2011 Rady Miasta st. Warszawy z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie nadania statutów ośrodkom pomocy społecznej m.st. Warszawy wprowadziła następujące zmiany w ramach realizacji zadań własnych: Ośrodek organizuje pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które

zamieszkują na terenie dzielnicy, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji; bierze udział w tworzeniu gminnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną; prowadzi diagnozę problemów społecznych na obszarze swojego działania oraz określa potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Zadania Ośrodka obejmują także: opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zapewnia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a także organizuje inne formy pracy z rodziną; ustanawia rodziny wspierające oraz zawiera i rozwiązuje umowy, o których mowa w art. 31 ust. 1 z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; prowadzi monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych; bierze udział w opracowaniu i realizacji trzyletniego programu wspierania rodziny m. st. Warszawy oraz w przygotowaniu corocznej oceny zasobów pomocy społecznej m. st. Warszawy. Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz udział swoich przedstawicieli w pracach tego zespołu.

OGÓLNE ZASADY ORGANIZACYJNE OŚRODKA

Na podstawie § 13 Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy stanowiącego załącznik nr 7 do uchwały Nr XXIX/918/2008 Rady m.st. Warszawy z dnia 17 kwietnia 2008 r. w sprawie nadania statutów ośrodkom pomocy społecznej m. st. Warszawy, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawy Zarządzeniem Nr 35/2012 z dnia 19 października 2012 roku wprowadził: zmiany regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy oraz tekst jednolity regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy określa ogólne zasady pracy.

Podstawowymi komórkami realizującymi zadania ustawowe Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy są:

- 1) Działy,
- 2) Ośrodki wsparcia, w tym:
 - a) Dom Dziennego Pobytu,
 - b) Dom Samotnej Matki i Dziecka,
 - c) Klub „Złotego Wieku”,
- 3) Samodzielne stanowiska pracy.

W Filii Nr 1 wyodrębniono następujące komórki organizacyjne:

- 1) Dział Pomocy Środowiskowej,
- 2) Dział Świadczeń.

W Filii Nr 2 wyodrębniono następujące komórki:

- 1) Dział Pomocy Środowiskowej,
- 2) Dział Świadczeń.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie w formie usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i specjalistycznych dla osób, wymagających pomocy. Z usług mogą korzystać także osoby, które nie są beneficjentami Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi program Północno-praskie Centrum Wolontariatu. Celem realizowanego projektu jest kojarzenie osób, które chcą świadczyć bezpłatną pomoc z odbiorcami tej pomocy.

Dyrektor Ośrodka może tworzyć nowe i likwidować istniejące komórki organizacyjne w zależności od bieżących potrzeb w celu usprawnienia realizacji zadań Ośrodka.

Zadania statutowe Ośrodka mogą być realizowane także w uzasadnionych przypadkach przez inne podmioty wyspecjalizowane w realizacji określonej działalności wyłonione zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, aktami prawa miejscowego wydanymi przez Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy oraz wewnętrznym Regulaminem w sprawie ramowych procedur udzielania zamówień publicznych.

Do wspólnych zadań podstawowych komórek organizacyjnych Ośrodka należy w szczególności:

1. właściwa i terminowa realizacja zadań wynikających ze Statutu jednostki,
2. opracowywanie propozycji do projektu planu finansowego Ośrodka, w części dotyczącej zakresu działania,
3. przygotowywanie projektów programów,
4. opracowywanie okresowych raportów o potrzebach związanych z prawidłową realizacją zadań,

5. opracowywanie sprawozdań i analiz z działalności komórki, nie rzadziej niż raz na kwartał.

Do podstawowych zadań ***Działu Pomocy Środowiskowej*** należy w szczególności:

1. rozpoznanie, ocena i analiza potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej,
2. przeprowadzanie wywiadów środowiskowych oraz występowanie na tej podstawie o pomoc dla zainteresowanych,
3. współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami, których działalność uzupełnia bądź wspiera formy pomocy udzielanej klientom Ośrodka,
4. opracowywanie projektów decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej,
5. współpraca z podmiotami świadczącymi usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne na zlecenie Ośrodka oraz nadzór nad ich realizacją.

Do podstawowych zadań ***Działu Świadczeń*** należy w szczególności:

1. obsługa komputerowej bazy świadczeń dla podopiecznych Ośrodka przy zachowaniu ochrony danych osobowych
2. sporządzanie planów finansowych, harmonogramów wydatków z zakresu działu
3. przygotowanie decyzji administracyjnych z zakresu Ustawy o pomocy społecznej
4. przygotowanie list wypłat i przekazów pocztowych w sprawie przyznanych świadczeń
5. dokonywanie comiesięcznych rozliczeń z ZUS, sporządzanie raportów miesięcznych
6. rozliczanie faktur za przyznane żywienia w placówkach oświatowych i punktach żywieniowych
7. kompletowanie dokumentacji i rozliczanie faktur dotyczących pogrzebów
8. przygotowywanie i sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych

Do podstawowych zadań ***Działu Pomocy Specjalistycznej*** należy w szczególności:

1. specjalistyczna diagnoza środowisk rodzinnych,
2. poradnictwo specjalistyczne,
3. opracowywanie zasad współdziałania z klientem/rodziną w celu rozwiązania występujących problemów,
4. prowadzenie zajęć grupowych dla wybranych kategorii klientów,
5. pomoc psychologiczno - pedagogiczna dla rodzin dysfunkcyjnych,
6. pomoc osobom i ich rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji,
7. wspieranie i animacja współpracy ze środowiskiem lokalnym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi w sferze polityki społecznej,
8. współpraca europejska,
9. inicjowanie, opracowywanie i realizacja lokalnych programów społecznych wynikających z rozpoznanych potrzeb,
10. przygotowanie i współrealizacja projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
11. obsługa organizacyjno - techniczna zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do podstawowych zadań **Zespołu ds. asysty rodzinnej** należy w szczególności:

1. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny w miejscu jej zamieszkania lub miejscu przez nią wskazanym oraz dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
2. przygotowanie oceny potrzeb w zakresie asysty rodzinnej:
3. analiza potrzeb objęcia asystą rodzin z dziećmi,
4. określenie skali działań i zaangażowania środków niezbędnych do zabezpieczenia potrzeb ww. zakresie,
5. ścisła współpraca z pracownikiem socjalnym w zakresie wspierania rodziny z dziećmi, przeżywającej trudności,
6. ścisła współpraca i angażowanie podmiotów lokalnych na rzecz wsparcia rodziny z dziećmi przeżywającej trudności, w tym m.in. z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
7. prowadzenie konsultacji dla rodziców i dzieci w formie indywidualnej,
8. prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości.

Do podstawowych zadań **Działu Finansowo - Księgowego** należy w szczególności:

1. opracowywanie projektów planów finansowych i sprawozdań z ich wykonania,
2. przygotowywanie okresowych analiz ekonomicznych z wykonania poszczególnych planów finansowych,
3. prowadzenie ksiąg rachunkowych,
4. prowadzenie ewidencji księgowej wszystkich składników majątkowych,
5. prowadzenie gospodarki finansowej Ośrodka,
6. kontrola finansowa działalności Ośrodka.

Do podstawowych zadań **Działu Administracyjnego** należy w szczególności:

1. nadzór nad prawidłową eksploatacją i zabezpieczeniem pomieszczeń użytkowanych przez Ośrodek oraz nad majątkiem Ośrodka,
2. zaopatrywanie w niezbędne materiały biurowe i środki czystości oraz prawidłowy podział tych materiałów,
3. organizowanie i nadzorowanie remontów oraz bieżących napraw,
4. prowadzenie spraw związanych z przestrzeganiem przepisów BHP i przepisów przeciwpożarowych,
5. eksploatacja, utrzymanie i rozwój infrastruktury informatycznej,
6. prowadzenie dokumentacji związanej z ubezpieczeniem mienia,
7. przyjmowanie i wysyłanie korespondencji Ośrodka,
8. prowadzenie spraw kadrowych,
9. prowadzenie magazynu i archiwum zakładowego.

Do zadań **Ośrodków Wsparcia** należy w szczególności:

1. prowadzenie zajęć usprawniających ruchowo,
2. prowadzenie zajęć rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych,

3. udzielanie porad psychologicznych,
4. świadczenie pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
5. udzielanie wsparcia w zachowaniu więzi rodzinnych,
6. umożliwienie zachowania higieny,
7. zapewnienie, co najmniej jednego posiłku dziennie,
8. organizowanie innych zajęć i usług w zależności od potrzeb usługobiorców i realnych możliwości placówki,
9. współpraca z różnymi organizacjami i instytucjami w celu rozwijania nowych form działalności.

Do obowiązków osoby zajmującej **samodzielne stanowisko radcy prawnego** należy w szczególności:

1. opiniowanie projektów decyzji administracyjnych,
2. opiniowanie projektów umów zawieranych przez Ośrodek,
3. konsultacje i porady prawne,
4. sporządzenie opinii prawnych,
5. opracowywanie wewnętrznych aktów prawnych.

Do obowiązków osoby zajmującej **samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych** należy w szczególności:

1. sporządzanie planów zamówień publicznych ,
2. ogłaszanie postępowań w miejscach i terminach zgodnych z obowiązującymi przepisami,
3. przygotowanie i prowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zgodnie z Prawem Zamówień Publicznych,
4. opracowywanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia i protokołów,
5. opracowywanie projektów umów zawieranych zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych,
6. przygotowywanie sprawozdań z realizacji zamówień publicznych,
7. sporządzanie rocznych sprawozdań zbiorczych z udzielonych zamówień publicznych,
8. udział w pracach komisji przetargowych,
9. opisywanie rachunków i faktur, zakwalifikowanie ich pod dany tryb oraz niezwłoczne przekazywanie ich Działowi Finansowo Księgowemu do realizacji.

Do obowiązków osoby zajmującej **samodzielne stanowisko pracy ds. obsługi sekretariatu** Dyrektora należy w szczególności:

1. obsługa sekretariatu Dyrektora i prowadzenie spraw kancelaryjnych,
2. przyjmowanie interesantów zgłaszających się do Dyrektora i organizowanie im kontaktu z kierownictwem bądź kierowanie do właściwych komórek organizacyjnych,
3. prowadzenie terminarza Dyrektora,
4. prowadzenie ewidencji i kompletowanie zarządzeń Dyrektora Ośrodka, przekazywanie ich do publicznej wiadomości i realizacji,

5. prowadzenie strony internetowej Ośrodka,
6. wysyłanie i odbieranie, w tym drogą elektroniczną, korespondencji,
7. prowadzenie rejestru pism wpływających do Ośrodka i pism wysyłanych,
8. przedstawianie pism do podpisu lub dekretacji Dyrektora,
9. obsługa centrali telefonicznej i fax,
10. udzielanie informacji telefonicznych, łączenie rozmów, przygotowywanie pism i opracowanie wg zaleceń Dyrektora,
11. dbałość o zachowanie tajemnicy służbowej i ochrona danych osobowych;
12. przygotowywanie dokumentów do archiwizacji;
13. nadzór nad przechowywaniem pieczęci i udostępnianie dla potrzeb pracowników Ośrodka.
14. prowadzenie rejestru skarg i wniosków klientów oraz przekazywanie ich do załatwienia zgodnie z kompetencją,
15. prowadzenie rejestru wyjść służbowych i prywatnych.

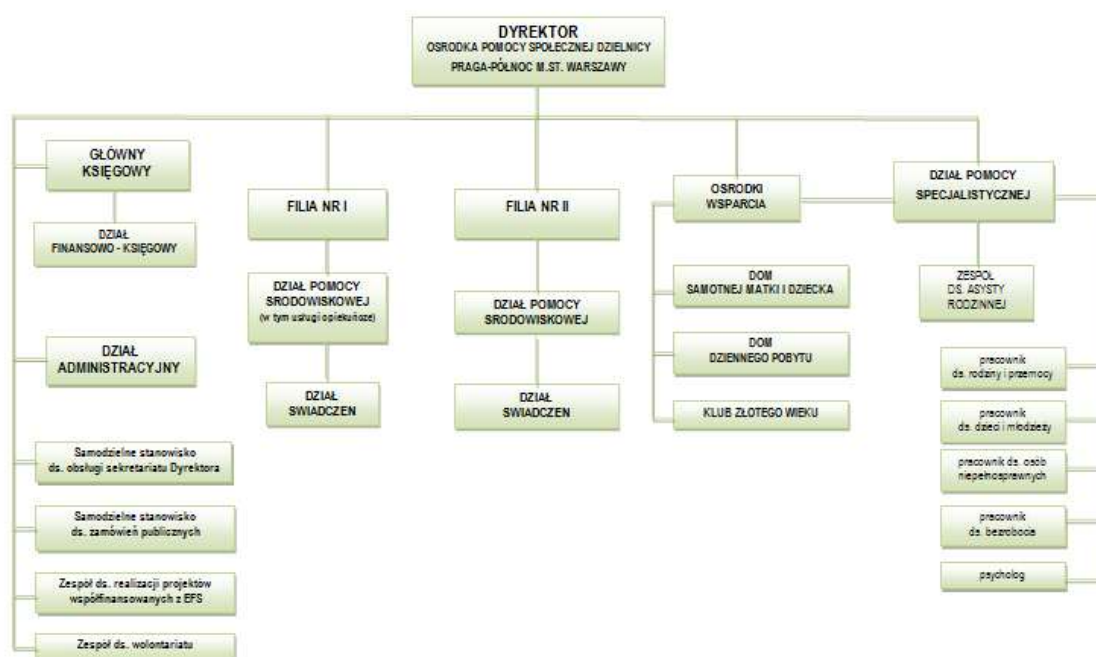
Do podstawowych zadań **Zespołu ds. wolontariatu** należy w szczególności:

1. Promowanie idei wolontariatu w społeczności lokalnej;
 2. Pozyskiwanie wolontariuszy i koordynowanie ich pracą;
 3. Szkolenie dla wolontariuszy i koordynatorów wolontariatu w organizacjach pozarządowych i innych instytucjach;
 4. Prowadzenie bazy danych i dokumentacji wolontariuszy oraz instytucji i innych organizacji pozarządowych, chętnych do korzystania z ich świadczeń.
-

5. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Nr XXIX/918/2008 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 17 kwietnia 2008 r. w sprawie nadania statutów ośrodkom pomocy społecznej m. st. Warszawy.

Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy określona została w regulaminie organizacyjnym nadanym Zarządzeniem Nr 04/2009 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy z dnia 12 marca 2009 roku w sprawie regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Źródło: Schemat organizacyjny stanowiący załącznik do Regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

W celu realizacji zadań statutowych Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy wyodrębniono następujące komórki organizacyjne:

1. Dyrekcja z siedzibą przy ul. K. Szymanowskiego 6/61

- a) Dział Pomocy Specjalistycznej
- b) Dział Finansowo Księgowy
- c) Dział Administracyjny
- d) Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych
- e) Samodzielne stanowisko ds. obsługi sekretariatu Dyrektora

- f) Zespół ds. asysty rodzinnej
- g) Zespół ds. wolontariatu
- h) Zespół ds. realizacji projektów współfinansowanych z EFS

2. Filia Nr I z siedzibą przy ul. Groszkowskiego 5:

- i) Dział Pomocy Środowiskowej
- j) Dział Świadczeń

3. Filia Nr II z siedzibą przy ul. Brechta 15/31:

- k) Dział Pomocy Środowiskowej
- l) Dział Świadczeń

4. Dom Dziennego Pobytu z siedzibą przy ul. Brzeskiej 4;

5. Dom Samotnej Matki i Dziecka z siedzibą przy ul. K. Szymanowskiego 4a;

6. Klub „Złotego Wieku” z siedzibą przy ul. Jagiellońskiej 56.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

Struktura zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy w 2012 roku przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie			Liczba osób	Liczba etatów	
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ - OGÓŁEM		1	89	85,75	
Z tego	Dyrektor	2	1	1	
	Pracownicy socjalni ogółem	3	38	38	
	w tym:	Starszy specjalista pracy socjalnej	4	4	4
		Specjalista pracy socjalnej	5	15	15
		Starszy pracownik socjalny	6	12	12
		Pracownik socjalny	7	7	7
		w tym: (z wiersza 3) w rejonach opiekuńczych	8	34	34
	Koordinatorzy OPS ds. usług opiekuńczych	9	2	2	
	Koordinator ds. komputeryzacji	10	2	1,75	
	Pracownicy pozostali	11	35	32,75	
OŚRODKI WSPARCIA		12	11	10,25	
z tego	Dom Dziennego Pobytu	13	6	5,25	
	Dom Samotnej Matki i Dziecka	14	3	3	
	Klub Złotego Wieku	15	2	2	
Pracownicy zatrudnieni w ramach programu realizowanego przez OPS „Z rodziną mogę więcej” finansowanego ze środków EFS			4	3,75	
w tym	pracownicy socjalni		1	1	

Tabela: Struktura zatrudnienia – opracowanie: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Zadania realizowane przez Ośrodek wymuszają zatrudnianie dobrze przygotowanej i wykształconej kadry pracowników. Większość pracowników posiadała wykształcenie wyższe. W roku 2012 stanowili oni 64% ogółu zatrudnionych.

Wykres nr 1:
Poziom wykształcenia pracowników zatrudnionych w Ośrodku
 Opracowanie: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

W 2012 r. kadra Ośrodka składała się z 57 pracowników posiadających wykształcenie wyższe magisterskie o kierunku: pedagogika, politologia, socjologia, psychologia, ekonomia, technologia żywienia, praca socjalna, 8 pracowników posiadających wykształcenie wyższe licencjackie o kierunku: pedagogika, polityka społeczna, praca socjalna, ekonomia, administracja, 31 pracowników posiadających wykształcenie policealne i średnie; 1 pracownika posiadającego wykształcenie zawodowe.

Wykres nr 2:
Struktura wykształcenia wyższego wg grup pracowników Ośrodka
 Opracowanie: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Wykształcenie wyższe posiadało:

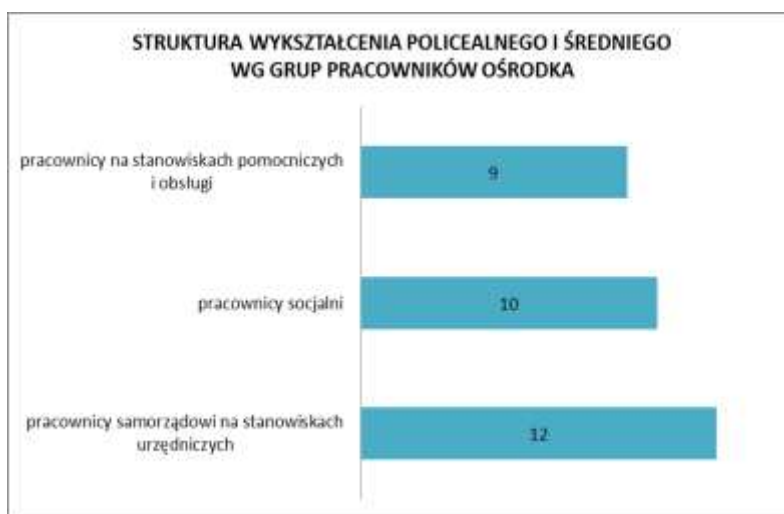
- 1) 100% kadry kierowniczej,
- 2) 50% pracowników samorządowych na stanowiskach urzędniczych,
- 3) 71% pracowników socjalnych,
- 4) 100% asystentów rodziny
- 5) 23% pracowników na stanowiskach pomocniczych i obsługi.

Wykształcenie policealne i średnie posiadało:

- 1) 46% pracowników samorządowych na stanowiskach urzędniczych,
- 2) 29% pracowników socjalnych,
- 3) 69% pracowników na stanowiskach pomocniczych i obsługi.

Wykształcenie zawodowe posiadało:

- 1) 8% pracowników na stanowiskach pomocniczych i obsługi.

Wykres nr 3:

Struktura wykształcenia policealnego i średniego wg grup pracowników Ośrodka Opracowanie: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Pracownicy legitymujący się wykształceniem wyższym posiadali ponadto ukończone studia podyplomowe: 13-tu w zakresie: organizacji pomocy społecznej, 5-ci pracowników posiadało ukończone kierunki w zakresie: socjoterapii; służby cywilnej, administracji publicznej, zarządzania jednostkami terenowymi oraz rozwoju regionalnego i lokalnego; rachunkowości; zamówień publicznych; wiedzy o społeczeństwie. 3-ech przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ponadto trzech pracowników posiadało umiejętność posługiwania się językiem migowym II stopnia.

8 pracowników socjalnych miało ukończoną specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, a dwóch II stopnia.

Wykres nr 4:
Struktura stażowa pracowników Ośrodka
Opracowanie: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Pracownicy Ośrodka, zgodnie z ustawą o pracownikach samorządowych z dnia 28.11.2008 r. (Dz. U. Nr 223 poz. 1458) oraz ustawą o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.), stale podwyższają swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe, w tym dzięki wsparciu finansowemu Ośrodka, uczestniczą w różnorodnych szkoleniach zawodowych i studiach podyplomowych.

W 2012 roku Ośrodek umożliwił jednemu pracownikowi ukończenie Szkoły Psychoterapii Psychodynamicznej między innymi poprzez udzielenie płatnego urlopu szkoleniowego. Celem szkolenia było uzyskanie certyfikatu terapeuty Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz stosownych kwalifikacji do prowadzenia psychoterapii pod superwizją.

Ponadto, dwóch pracowników socjalnych ukończyło studia wyższe na kierunku pedagogika ze specjalnością: praca socjalna oraz profilaktyka społeczna i resocjalizacja uzyskując tytuł magistra. Studia te były współfinansowane przez Ośrodek. Jeden pracownik socjalny ukończył studia wyższe na kierunku pedagogika ze specjalnością praca socjalna i uzyskał tytuł magistra.

Ponadto, pracownicy Ośrodka uczestniczyli w wielu szkoleniach, których celem było podniesienie poziomu posiadanych kwalifikacji, doskonalenie wiedzy, zdobycie nowych umiejętności. Szkolenia dla pracowników socjalnych dotyczyły między innymi takich zagadnień jak:

- 1) Pomoc społeczna 2012;
- 2) Prawno-instytucjonalne rozwiązania na rzecz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi pt. „Edukacja dla dzieci niepełnosprawnych w Polsce – szanse i bariery”;
- 3) Nowoczesne metody komunikacji w obszarze pomocy społecznej;
- 4) HIV/AIDS;
- 5) Rola specjalistycznych usług opiekuńczych w poprawie jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) Nowoczesne technologie szansą rozwoju zawodowego i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- 7) Instytucjonalna opieka nad osobami chorymi na zespoły otępienne;
- 8) Depresja: kryzys globalny a inicjatywy środowiskowe – Warszawskie Forum Psychiatrii Środowiskowej;
- 9) Współdziałanie Lokalnych Służb Społecznych w Obszarze Profilaktyki Uzależnień i Przemocy;
- 10) PRINCES2 Foundation;
- 11) Opracowanie i realizacja programów oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia sieci powiązań pomiędzy obszarem ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej;
- 12) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 13) Szczególne potrzeby pacjenta z otępieniem w pracy socjalnej;
- 14) Rola pracy socjalnej w aktywnej integracji;
- 15) Seminarium zespołów interdyscyplinarnych.

Asystenci rodziny uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- 1) Kurs doskonalący: Umiejętności asystenta rodziny;
- 2) Warsztat metodyczny „Praca z rodziną dziecka niepełnosprawnego” Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń;
- 3) Certyfikat ukończenia szkolenia – celem szkolenia było zapoznanie się z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem oraz trening umiejętności niezbędnych do wykonywania zawodu asystenta rodziny;
- 4) Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach;
- 5) Seminarium: „Procedura Niebieskiej Karty”;
- 6) Kurs doskonalący „Kontakt i praca z osobami stosującymi przemoc”;
- 7) Kurs doskonalący „Wybrane aspekty pracy z rodziną”;
- 8) Kurs doskonalący „Dziecko krzywdzone”;
- 9) Szkolenie „Nowe formy i narzędzia wsparcia indywidualnego i środowiskowego – Asystent rodziny i asystent osoby niepełnosprawnej”;
- 10) Superwizja dla asystentów rodziny;
- 11) Szkolenie: „Metody i sposoby aktywizacji klientów pomocy społecznej - Diagnozowanie i plan pracy z rodziną”.

4 pracowników Ośrodka uczestniczyło w IX Ogólnopolskiej Konferencji „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw”, sześciu w V ogólnopolskiej konferencji „Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci”, jeden w konferencji dotyczącej psychiatrycznej opieki

zdrowotnej oraz jeden w konferencji na temat: Pomoc dzieciom wykorzystywanym seksualnie.

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli w seminarium nt.:

- 1) „Instytucjonalna opieka nad osobami chorymi na zespoły otępienne” – Centrum Alzheimera
- 2) Procedura Niebieskich Kart – jak to działa w praktyce pracy zespołów interdyscyplinarnych

Jeden z pracowników Ośrodka, zatrudnionych w ramach projektu systemowego zdobył certyfikat: Trener EEG BIOFEEDBACK I STOPNIA i uzyskał tytuł trenera.

Pozostali pracownicy uczestniczyli w szkoleniach z zakresu:

- 1) Wykorzystanie specjalistycznych narzędzie do przeprowadzania inwentaryzacji;
- 2) Zasady rozliczania projektów europejskich w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- 3) Dane osobowe w pomocy społecznej;
- 4) Księgowość Optivum - zamykanie roku obrachunkowego;
- 5) księgowość Optivum. Nowe zasady rachunkowości.

Analizując zatrudnienie oraz poziom wykształcenia pracowników zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy zauważyć należy, iż systematycznie wzrastają kwalifikacje pracowników.

SYSTEMY INFORMATYCZNE

Do realizacji zadań statutowych, wzorem lat ubiegłych były wykorzystywane wyspecjalizowane narzędzie programistyczne. Wśród użytkowanych w 2012 roku produktów znalazły się między innymi:

- 1) Pomost Standard - program wspomagający działalność Ośrodka w realizacji ustawowych zadań;
- 2) SAC Statystyczna Aplikacja Centralna – elektroniczna obsługa procesu zbierania sprawozdań finansowo-budżetowych;
- 3) PŁATNIK – program wymagany do rozliczania z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych;
- 4) KSIĘGOWOŚĆ OPTIVUM – elektroniczna obsługa finansowo-księgową Ośrodka;
- 5) FAKTURY OPTIVUM;
- 6) ROZRACHUNKI OPTIVUM;
- 7) KASA OPTIVUM;

- 8) PŁACE OPTIVUM,
- 9) KADRY OPTIVUM;
- 10)ZAMÓWIENIA PUBLICZNE OPTIVUM;
- 11)INWENTARZ OPITVUM;
- 12)STOŁÓWKA;
- 13)BUDŻET JB PLUS;
- 14)Elektroniczna Skrzynka Podawcza.

W ramach adaptacji systemu informatycznego rozbudowano istniejącą sieć o nowe stanowiska, oraz sprzęt peryferyjny, a w niektórych przypadkach przeprowadzono we własnym zakresie modernizację polegającą na wymianie przestarzałych i wyeksploatowanych elementów na nowe, spełniające bieżące wymagania.

W ramach podnoszenia poziomu bezpieczeństwa wymieniono oprogramowanie antywirusowe i przygotowano dwa w pełni skalowane serwery aplikacji przeznaczone do obsługi lokalnych systemów sieciowych w filiach Ośrodka. Wymieniono oprogramowanie dziedzinowe z OU Pomost na Pomost Standard wykonany w preferowanej przez Ministerstwo technologii trójwarstwowej

6. UDZIELONE ŚWIADCZENIA

ZADANIA WŁASNE GMIN

W 2012 roku na realizację wszystkich zadań własnych z zakresu pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy wydatkował łączną kwotę **9 604 858 zł.** co oznacza zwiększenie środków na realizację w/w zadań w porównaniu z rokiem 2011 o kwotę **701 818 zł.** (8%).

W ramach zadań własnych przyznano świadczenie **2892** rodzinom. Natomiast liczba osób w tych rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie wyniosła **3450**. Liczba wszystkich osób w tych rodzinach, czyli faktycznie objętych pomocą to **5831**.

Powyższe liczby są bardzo zbliżone do roku poprzedniego tj. 2011, kiedy to w ramach zadań własnych przyznano świadczenie **2911** rodzinom, liczba osób w tych rodzinach którym decyzją przyznano świadczenie wyniosła **3425**. Łącznie **5700** osób pozostawało w tych rodzinach - czyli faktycznie objętych pomocą w ramach zadań własnych.

Wzrost wydatkowanych środków finansowych na realizację zadań własnych, przy praktycznie tej samej liczbie osób/rodzin, korzystających z pomocy, był m.in. spowodowany wejściem w życie od 01.10.2012 r. Rozporządzenia Rady Ministrów, w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych.

Zauważalny wzrost świadczeniobiorców, po wprowadzeniu 01.10.2012 r. nowych kryteriów dochodowych, nie spowodował wzrostu liczby klientów w skali całego roku 2012 (w porównaniu z rokiem 2011) ponieważ w I półroczu 2012 r w związku z ograniczonymi środkami finansowymi wiele osób nie mogło skorzystać ze świadczeń pieniężnych.

Podobnie jak w roku 2011, największą kwotę pieniężną, wśród świadczeń pieniężnych realizowanych w ramach zadań własnych, wydatkowano na wypłatę **zasiłków stałych tj. 3 924 722 zł** (41% budżetu na realizację zadań własnych). Była to kwota zbliżona do roku 2010 i 2011, kiedy to na wypłatę zasiłków stałych wydatkowano odpowiednio **3 885 188 zł** i **3 829 115 zł**. Należy zwrócić uwagę na pewną stabilizację w ostatnich 3 latach jeśli chodzi o liczbę osób, którym przyznano decyzją zasiłek stały. W 2012 roku takich osób było **996** przy **995** osobach w roku 2011 i **1001** osobach w roku 2010.

W 2012 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród świadczeniobiorców zasiłku stałego zdecydowanie przeważały osoby samotnie gospodarujące (**823 osoby tj.83%**), osób pozostających w rodzinach było **173**.

Średnia wysokość zasiłku stałego w przypadku osoby samotnie gospodarującej wyniosła **418,75 zł** i była wyższa niż w latach poprzednich (w **2010r - 402,10 zł**, w **2011r - 403,39 zł**).

W przypadku osób w rodzinie średnia wysokość zasiłku wyniosła **235,99 zł**, była również wyższa niż w latach poprzednich (w **2010r - 220,65 zł**, w **2011r - 217,03zł**).

Wzrost średniej wysokości zasiłku stałego związany był z weryfikacją od 01.10.2012 r. kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Osoby uprawnione do zasiłku stałego to osoby niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności czy też niezdolne do samodzielnej egzystencji i wymagające pomocy osób drugich w codziennej egzystencji. Zasiłek stały jest więc dla nich głównym źródłem utrzymania.

Mimo przeprowadzonej po raz pierwszy od 6 lat waloryzacji kwot zasiłków stałych ich wysokość nadal nie pozwala na zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Dlatego też osoby pobierające zasiłki stałe wymagają dodatkowego wsparcia finansowego, głównie w formie zasiłków celowych przeznaczonych właśnie na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, tj. zakup żywności, leków, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, opłacania należności związanych z użytkowaniem lokalu (czynsz, gaz, energia).

Zasiłkobiorcy stali z uwagi na stan zdrowia, wiek wymagający również wsparcia w formie niepieniężnych form pomocy, tj. usług opiekuńczych (gospodarczych i pielęgnacyjnych), zapewnienia gorącego posiłku. Osoby te wspierane były również niematerialnymi formami pomocy - pracą socjalną, poradnictwem psychologicznym, prawnym, pomocą w załatwieniu spraw urzędowych w placówkach ochrony zdrowia, działaniami skierowanymi na uzyskanie przysługujących im uprawnień, tj. np. świadczeń rentowych, emerytalnych, dodatku pielęgnacyjnego, dodatku mieszkaniowego, stopnia niepełnosprawności.

Te niematerialne formy pomocy nabierają szczególnego znaczenia jeśli weźmie się pod uwagę, że kierowane są do osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, niezaradnych życiowo. Połączenie wsparcia finansowego z pomocą w formie usług opiekuńczych, szeroko rozumianej pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego pozwala w wielu przypadkach świadczeniobiorcom stałym przezwyciężyć trudną sytuację, zaspokoić najbardziej istotne potrzeby życiowe, czynnie włączyć się do życia społecznego, uzyskać należne im uprawnienia.

Jak wynika z przedstawionych danych, liczba osób uprawnionych do zasiłku stałego w ostatnich latach pozostaje na podobnym poziomie. Mając na względzie obiektywne czynniki demograficzne, społeczne, ekonomiczne należy domniemywać, że w najbliższych latach nie ulegnie istotnemu zmniejszeniu.

Innym ważnym świadczeniem pieniężnym realizowanym w ramach zadań własnych, kierowanym do osób bezrobotnych, długotrwale chorych, niepełnosprawnych jest zasiłek okresowy.

W 2012 r. przyznano decyzją zasiłek okresowy 952 osobom i była to liczba podobna jak w latach poprzednich gdzie wyniosła odpowiednio - **946** osób w roku **2010** i **945** osób w roku **2011**.

Jak wynika w/w danych, mimo podwyższenia kryterium dochodowego od 01.10.2012r doszło do pewnej stabilizacji jeśli chodzi o liczbę osób uprawnionych do zasiłku okresowego.

W 2012r budżet Ośrodka na wypłatę zasiłków okresowych wynosił 1 644 760 zł i był o **238 788 zł (17%)** wyższy niż w roku 2011. *Oczywiście związane jest to z weryfikacją od 01.10.2012 r. kwot kryteriów dochodowych co spowodowało m.in. wzrost minimalnej kwoty zasiłku jaką świadczeniobiorcy mogli otrzymać.*

Weryfikacja kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, spowodowała wzrost średniej wysokości zasiłku okresowego do kwoty **309,63 zł** w porównaniu z rokiem 2011 (**266,69 zł**), przy praktycznie podobnej liczbie osób pobierających świadczenie. *Średnia wysokość zasiłku okresowego była jednak niższa niż w latach 2008 - 364,84 zł 2009 r. - 375,64 zł i 2010 r. - 338,08 zł.*

Jest to niepokojące zjawisko dla zasiłkobiorców okresowych, gdyż mając na względzie postępujący na przestrzeni ostatnich lat wzrost kosztów utrzymania należy domniemywać, że w coraz mniejszym stopniu są oni w stanie zaspokajać najpilniejsze potrzeby życiowe. Dlatego też niezbędne stało się ich wspieranie dodatkowymi świadczeniami pieniężnymi tj. zasiłkami celowymi przeznaczonymi na zaspokojenie tych niezbędnych potrzeb tj. na zakup żywności, odzieży, obuwia, leków, pokrywania opłat za czynsz, energię, gaz.

Mając na względzie obiektywne czynniki społeczne jak chociażby skalę bezrobocia, specyfikę mieszkańców Dzielnicy należy przypuszczać, że w najbliższych latach liczba osób uprawnionych do zasiłków okresowych nie będzie ulegać radykalnemu zmniejszeniu.

Inną istotną pozycją w katalogu świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych są zasiłki celowe.

Budżet Ośrodka na ich realizację w **2012** roku wynosił **2 184 212 zł** i był wyższy niż w roku **2011** o **788 301 zł (56%)** ale nieznacznie niższy niż w roku **2010**, kiedy to wynosił **2.380.001 zł**.

W **2012** roku liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie wyniosła **1823** i była identyczna jak w roku **2011**. Tym samym została zatrzymana tendencja spadkowa z ostatnich lat jeśli chodzi o liczbę osób pobierających zasiłek celowy (w 2008 r. - **2181** osób, 2009 r. - **2138** osób, 2010 r. - **2091** osób).

Znaczny wzrost środków finansowych na wypłatę zasiłków celowych przy jednoczesnym braku wzrostu liczby ich odbiorców świadczy, że w roku 2012 osoby i rodziny korzystające z tej formy pomocy w większym stopniu mogły zaspokoić swoje podstawowe potrzeby życiowe. Zgodnie bowiem z zapisami Ustawy o pomocy społecznej, zasiłek celowy przeznaczony jest na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.

W praktyce katalog celów na jakie przyznawane są zasiłki celowe jest bardzo szeroki i obejmuje m.in. zakup żywności, leków, odzieży, obuwia, środków czystości, artykułów higieny osobistej, niezbędnych przedmiotów użytku codziennego, pokrywanie należności związanych z użytkowaniem lokalu (czynsz, energia, gaz, opał na zimę).

Istotne znaczenie wśród świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych stanowi świadczenie niepieniężne, tj. pomoc w formie gorącego posiłku. Wsparcie to adresowane jest zarówno do dzieci- w żłobkach, przedszkolach, szkołach jak i do osób dorosłych, które własnym staraniem nie są w stanie przygotować sobie gorącego posiłku.

Powyższa pomoc realizowana jest w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W **2012** roku Ośrodek zapewnił lub pokrył koszty posiłków **1158** osobom, z czego **947** to dzieci i jest to pierwszy od **2008** roku tak znaczny spadek liczby osób korzystających z tej formy pomocy. W **2008** roku z posiłków skorzystało **1375 osób** (1053 dzieci), w **2009 r. - 1339 osób** (1026 dzieci), w **2010 r. - 1310 osób** (1024 dzieci), w **2011 r. - 1314** osób (1004 dzieci).

Być może wpływ na to miały ograniczone środki finansowe jakie posiadał Ośrodek w pierwszym półroczu roku, co spowodowało że powyższa forma pomocy, realizowana była jedynie w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i obejmującego osoby i rodziny spełniające określone kryteria dochodowe.

Mimo to należy podkreślić znaczenie tej formy wsparcia w systemie pomocy społecznej, gdyż adresowana jest ona do grup najłabszych społecznie tj. dzieci, osób starszych, chorych, niepełnosprawnych społecznie, niezaradnych życiowo.

Podobnie ważną rolę w systemie wsparcia społecznego odgrywają świadczenia w formie usług opiekuńczych (gospodarczych i pielęgnacyjnych) realizowane w miejscu zamieszkania świadczeniobiorców.

W **2012r** usługami opiekuńczymi objętych było **374** osoby, co oznacza wzrost liczby świadczeniobiorców w porównaniu zarówno z **2011** rokiem (**328 osoby**) jak i z **2010** rokiem (**336 osób**).

W **2012r** na realizację usług opiekuńczych (gospodarczych i pielęgnacyjnych) wydatkowano łącznie **554 353 zł** tj. o **232 859 zł** mniej niż w roku **2011** i aż o **426 754 zł** mniej niż w roku 2010. Wpływ na to miała zmniejszająca się z każdym przetargiem jednostkowa cena usług i to zarówno gospodarczych jak i pielęgnacyjnych.

W **2012** roku zrealizowano **64 771** świadczeń (godzin) i była to liczba podobna do roku **2011** (**63 760** świadczeń).

Należy zaznaczyć istotne znaczenie tej formy pomocy gdyż realizacja usług opiekuńczych pozwala w większości przypadków osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym pozostać w dotychczasowym środowisku zamieszkania.

Jeśli chodzi o pozostałe materialne świadczenia realizowane w ramach zadań własnych w **2012r** Ośrodek sprawił **60 pogrzebów** - podobnie do roku **2011** (61 pogrzebów), udzielił 5 zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (w **2011** roku - przyznano **25** zasiłków). Podobnie jak w poprzednim roku i w 2012r nie udzielono żadnego zasiłku w formie biletu kredytowanego.

Wśród niematerialnych form pomocy realizowanych w ramach zadań własnych główną pozycję w 2012 roku stanowiły: praca socjalna (**3707** osób/rodzin), poradnictwo specjalistyczne (1507 osób/rodzin) oraz interwencja kryzysowa (**114** osób/rodzin).

W porównaniu z rokiem **2011**, liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną i interwencją kryzysową pozostała na podobnym poziomie (w **2011 r.** **3749** osób/rodzin objętych było pracą socjalną i **122** osoby/rodziny interwencją kryzysową). Znacznie wzrosła liczba osób/rodzin, którym w **2012 r.** udzielono wsparcia w formie poradnictwa - psychologicznego, prawnego, rodzinnego (**2011 r.** było to **869** osób/rodzin).

Podsumowując w ramach zadań własnych Ośrodek realizuje zarówno *świadczenia pieniężne* (zasiłki stałe, okresowe, celowe) jak i *świadczenia niepieniężne* (usługi opiekuńcze,

pomoc w formie gorącego posiłku, sprawienie pogrzebu, pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe).

W 2012r w porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób objętych pomocą, w ramach zadań własnych, pozostała na podobnym poziomie. Nastąpił natomiast wzrost wydatkowanych środków finansowych na realizację w/w zadań.

Dotyczy to wszystkich pieniężnych form realizowanych w ramach zadań własnych tj. zasiłków stałych, okresowych, celowych (na realizację tych ostatnich nastąpił największy wzrost wydatkowanych środków o 56%).

Wzrosły również średnie wysokości tych świadczeń, co spowodowane było weryfikacją w październiku 2012r kryteriów dochodowych i kwot zasiłków.

Mimo pewnego spadku - nadal na wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób korzystających z gorącego posiłku (dotyczy to zarówno dzieci jak i dorosłych).

W 2012r, w porównaniu z poprzednim rokiem, nastąpił nieznaczny wzrost liczby osób objętych usługami opiekuńczymi.

Na podobnym bardzo wysokim poziomie pozostała liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną i interwencją kryzysową, znacznie wzrosła liczba osób/rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego (prawnego, rodzinnego, psychologicznego).

Złożoność występujących w rodzinach problemów, ich skala i natężenie, przy pewnych ograniczeniach finansowych jakie są udziałem Ośrodka Pomocy Społecznej, powoduje konieczność wzmożenia działań na płaszczyźnie niematerialnych form pomocy m.in. pracy socjalnej, różnego rodzaju poradnictwa specjalistycznego.

Nie zmienia to jednak faktu, że finansowe formy wsparcia są istotną i nieodzowną częścią systemu pomocy społecznej, gdyż za ich pomocą można zaspokoić najistotniejsze potrzeby życiowe osób i rodzin.

Połączenie materialnych i niematerialnych form pomocy umożliwia rozwiązanie wiele problemów rodzinnych, społecznych, co z kolei zapobiega wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, umożliwiając im powrót do prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

ZADANIA ZLECONE GMINIE

W 2012r świadczeniami realizowanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawy, w ramach zadań zleconych gminie były: *specjalistyczne usługi opiekuńcze* w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz *pomoc przyznawana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany* na terytorium RP.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objętych było **13 osób** - 6 osób dorosłych (osoby z chorobą psychiczną) i 7 dzieci (z autyzmem). W ramach ww. usług zrealizowano **2917** świadczeń (godzin). Łączna kwota wydatkowana na realizację ww. świadczeń wyniosła **62 487 zł**.

4 świadczeniobiorców to osoby samotne, **9** osób pozostawało w rodzinie. Osoby objęte specjalistycznymi usługami opiekuńczymi korzystały z pomocy w formie nauki i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego.

Dzieci dodatkowo korzystały z zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych. Należy zaznaczyć, że od kilku lat liczba osób korzystających z tej formy pomocy pozostaje na podobnym poziomie. W roku **2008** było to **14** osób, w **2009 r.** - **15** osób, **2010 r.** - **13** osób, **2011 r.** - **12** osób.

Natomiast w odróżnieniu od poprzednich lat, w 2012r została udzielona w ramach zadań zleconych pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP. Wsparcie w formie pieniężnej otrzymało **5** rodzin (2 z Rosji, 3 z Armenii). Udzielono łącznie **37** zasiłków celowych na kwotę **19 215 zł**.

Należy zaznaczyć, iż zgodnie z art.5 pkt. 2b Ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy jest jedynym świadczeniem pieniężnym jaki można przyznać cudzoziemcom mającym zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP.

7. RODZINY OBJĘTE POMOCĄ SPOŁECZNĄ W DZIELNICY PRAGA-PÓŁNOC

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. W związku z czym działalność OPS charakteryzuje się systemowym podejściem do pomocy udzielanej rodzinom/osobom, które uwzględnia takie formy wsparcia jak: pomoc finansowa, szeroko rozumiana praca socjalna oraz poradnictwo specjalistyczne.

TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ:

W 2012 roku z pomocy ogółem skorzystało **3707 rodzin**, w których liczba osób wyniosła **7048**. Wśród rodzin tych było:

- ▣ **1154** rodzin z dziećmi;
- ▣ **466** rodzin niepełnych;
- ▣ **704** rodzin emerytów i rencistów.

Liczba rodzin prowadzących gospodarstwo domowe w tym:

- ▣ jednoosobowe - 2052/2052 osób
- ▣ dwuosobowe - 802 / 1604 osób w rodzinie
- ▣ trzyosobowe - 373/ 1119 osób w rodzinie
- ▣ czterosobowe - 291/1164 osób w rodzinie
- ▣ pięciosobowe - 102/ 510 osób w rodzinie
- ▣ sześćosobowe i więcej - 87 / 599 osób w rodzinie

Liczba rodzin z dziećmi:

- ▣ z jednym dzieckiem - 614/1502 osób w rodzinie
- ▣ z dwojgiem dzieci - 321/1094 osób w rodzinie
- ▣ z trójką dzieci - 140/ 636 osób w rodzinie
- ▣ z czwórką dzieci - 46/ 249 osób w rodzinie
- ▣ z piątką dzieci - 17/ 117 osób w rodzinie
- ▣ z szóstką dzieci - 12/98 osoby w rodzinie
- ▣ z siedmiorgiem i więcej - 4/34 osób w rodzinie

Liczba rodzin niepełnych:

- ▣ z jednym dzieckiem - 232/469 osób w rodzinie
- ▣ z dwojgiem dzieci - 135/416 osoby w rodzinie
- ▣ z trójką dzieci - 62/254 osób w rodzinie
- ▣ z czwórką i więcej - 37/213 osoby w rodzinie

Liczba rodzin emerytów i rencistów:

▫ jednoosobowe	- 534/534 osób w rodzinie
▫ dwuosobowe	- 119/238 osoby w rodzinie
▫ trzyosobowe	- 32/96 osób w rodzinie
▫ czteroosobowe i więcej	- 19/85 osób w rodzinie

Z analizy danych za rok 2012 wynika, że w porównaniu do roku 2011 nieznaczemu zmniejszeniu uległa ogólna liczba rodzin korzystających z różnych form pomocy, w tym pracy socjalnej (**3749 w 2011r do 3707 w 2012r.**). Zmiany zwykłe odnotowano w kategorii rodzin prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe (**+81 rodzin**), natomiast wśród rodzin trzyosobowych (**- 76 rodzin**) oraz rodzin czteroosobowych (**-27 rodzin**) nastąpiło niewielkie zmniejszenie.

W roku 2012 zaobserwowano także tendencję spadkową w kategorii rodzin z dziećmi (**1202 w 2011 r. do 1154 w 2012 r.**), natomiast nastąpił wzrost liczby rodzin niepełnych (**449 w 2011 r. do 466 w 2012 r.**) oraz rodzin emerytów i rencistów (**662 w 2011 r. do 704 w 2012 r.**). W analizowanym roku, w kategorii rodzin z dziećmi nastąpił spadek liczby rodzin z jednym dzieckiem (**- 49**) oraz z czworgiem dzieci (**- 11**), natomiast w kategorii rodzin z dwojgiem dzieci odnotowano niewielki wzrost (**+11**).

W związku z waloryzacją kryteriów dochodowych w pomocy społecznej w X 2012r. oraz znacznym wzrostem kosztów utrzymania związanego ze wzrostem cen zakupu, m.in. : żywności, energii i gazu, leków oraz wzrostem opłat czynszowych, wśród beneficjentów Ośrodka nastąpił zauważalny wzrost liczby rodzin emerytów i rencistów (**+ 42**) – zwłaszcza w grupie osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe (**+37**).

Natomiast wśród rodzin niepełnych zmiany jakie odnotowano w 2012r dotyczyły wzrostu liczby rodzin z dwojgiem dzieci (**+16**) oraz z czworgiem dzieci (**+11**). W pozostałych kategoriach nastąpił niewielki spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, na który miało wpływ usamodzielnienie się części z nich. Były to przede wszystkim rodziny, które w latach 2009 –2012 brały udział w projekcie systemowym realizowanym przez OPS „Z rodziną mogę więcej”, współfinansowanym w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Potwierdzeniem są wyniki przeprowadzanej ewaluacji programu.

W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował działania zmierzające do poprawy sytuacji materialno-bytowej rodzin wieloproblemowych z dziećmi w ramach kolejnej edycji projektu systemowego „Z rodziną mogę więcej”, współfinansowanego ze

środków Europejskiego Funduszu Społecznego. **39 beneficjentów** zostało objętych wielowymiarowym wsparciem (edukacyjnym, społecznym, psychologicznym) i uzyskało umiejętności społeczne, kompetencje wychowawcze oraz podwyższyło kwalifikacje zawodowe. Natomiast 10 osób objętych zostało wsparciem asystenta rodziny, zaś 12 osób będzie nadal uczestniczyło w projekcie.

Powody przyznania pomocy rodzinom w roku 2012

I. Ubóstwo - 2610 rodzin

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym i wieloaspektowym. Za najważniejszy wskaźnik określający zasięg ubóstwa przyjmuje się dochód gospodarstwa domowego. Ubóstwo uwarunkowane jest wieloma czynnikami i w różnym stopniu dotyka poszczególne grupy mieszkańców. Im liczniejsze gospodarstwo domowe, tym większe prawdopodobieństwo życia w niedostatku.

Problemy w zaspokojeniu podstawowych potrzeb (takich jak m.in. wyżywienie, ubranie, koszty utrzymania mieszkania, ochrona zdrowia, uzyskanie wykształcenia) wynikają z braku dostatecznej ilości środków finansowych, jakimi dysponuje rodzina czy osoba, w stosunku do stale rosnących kosztów utrzymania i nie są one wynikiem nieracjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami.

Ubóstwo stanowi jedno z najistotniejszych kryteriów, które ma wpływ na przyznanie pomocy. Przyczynami ubożenia świadczeniobiorców Ośrodka, odnotowanymi w roku 2012 były m.in.: niepełnosprawność, bezrobocie (niski status zawodowy, niski poziom wykształcenia wzrastająca liczba osób zwalnianych z zakładów pracy), wielodzietność, samotne rodzicielstwo, długotrwała lub ciężka choroba, uzależnienia w rodzinie.

Mimo, iż nieznacznie zmniejsza się liczba osób korzystających z różnych form pomocy społecznej to od lat na wysokim poziomie utrzymuje się ta kategoria beneficjentów, którzy otrzymują pomoc z powodu złej sytuacji materialnej.

II. Sieroctwo - 5 rodzin

Sieroctwo zupełne, tj. sytuacja, kiedy rodzice dziecka nie żyją, wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej występuje sporadycznie. Rodziny/osoby, u których występuje problem sieroctwa wymagają wieloaspektowego wsparcia. Dlatego też aby wspomagać ich usamodzielnienie, Ośrodek oprócz wsparcia materialnego uzupełnia tę pomoc o pracę socjalną i poradnictwo specjalistyczne.

III. Bezdomność – 44 rodzin

W porównaniu do roku 2011 liczba osób, które w 2012r uzyskały pomoc z powodu bezdomności nie uległa istotnej zmianie (- 5). W roku sprawozdawczym różnymi formami wsparcia OPS objęte były, przede wszystkim osoby, które brały czynny udział w programach wychodzenia z bezdomności, realizowanych przez lokalne organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”, Stowarzyszenie „Monar”, „Fundację Sławek”).

Ośrodek Pomocy Społecznej od kilku lat współpracuje (na zasadach określonych w porozumieniach) z organizacjami pozarządowymi, które w Dzielnicy kierują swoje działania do osób bezdomnych. Zgodnie z obowiązującymi standardami w placówkach tych jest zatrudniony pracownik socjalny, który zajmuje się na miejscu sprawami mieszkańców i ustala indywidualne programy wychodzenia z bezdomności.

Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia merytorycznego a także, w ramach realizacji indywidualnych programów, udziela stosownej pomocy materialnej oraz poradnictwa specjalistycznego.

Formy pomocy, kierowane w roku 2012 do tej grupy beneficjentów obejmowały m.in.: wydawanie decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, świadczenia pieniężne w formie zasiłków stałych lub celowych, pracę socjalną (np. pomoc w uzyskaniu orzeczenia stopnia niepełnosprawności, załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w wyrobieniu dowodu osobistego) oraz poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, rodzinne, zawodowe.

IV. Potrzeba ochrony macierzyństwa - 98 rodzin

w tym : wielodzietność - 28 rodzin

Celem pomocy społecznej jest wzmocnienie sił rodziny w chwilach trudnych i pomoc w wypełnianiu przez nią podstawowych funkcji, dlatego też bardzo ważnym działaniem Ośrodka jest wspieranie rodziny w pierwszym okresie życia dziecka.

Rodziny wielodzietne, ze względu na wysokie koszty utrzymania bardzo często mają problemy z zaspokajaniem podstawowych potrzeb. Nie zawsze poziom dochodów tych rodzin wynika z braku aktywności zawodowej czy niezaradności.

Działania Ośrodka adresowane do tej grupy, obejmowały pomoc materialną w formie świadczeń kierowanych do całej rodziny, w tym również do dzieci (np. finansowanie obiadów szkolnych, dofinansowanie różnych form wypoczynku, dofinansowanie kosztów żywienia w placówkach – żłobek, przedszkole). To także działania w ramach pracy socjalnej oraz

poradnictwa specjalistycznego, zmierzające do wspomagania rodziny, motywowania jej do większej aktywności i rozwoju a także współpraca z organizacjami pozarządowymi, celem indywidualnego wsparcia zainteresowań i rozwoju dzieci.

W roku 2012 **zmniejszyła się o 14** liczba rodzin, które uzyskały pomoc z powodu ochrony macierzyństwa, **w tym wielodzietności (- 7 rodzin).**

V. Bezrobocie – 1012 rodzin

Bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie statusu materialnego rodziny. Mniej widoczne, lecz nie mniej zagrażające spójności rodziny są skutki psychologiczne bezrobocia (frustracje, utrata autorytetu w rodzinie, obniżenie poczucia wartości). Dlatego oprócz pomocy materialnej większość tych rodzin potrzebuje wsparcia specjalistycznego.

W porównaniu do roku 2011 (**1002 rodziny**), w roku sprawozdawczym zanotowano niewielki wzrost (**+ 10 rodzin**) liczby rodzin, które uzyskały pomoc z powodu bezrobocia. Wysoki poziom liczby bezrobotnych korzystających z pomocy OPS wynika z pogłębiającego się kryzysu gospodarczego.

Wśród świadczeniobiorców Ośrodka Pomocy Społecznej najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 1 roku), które na obecnym rynku pracy mają mniejsze szanse z powodu: wieku, braku motywacji do podjęcia pracy i utrzymania się w zatrudnieniu, a przede wszystkim, niskiego poziomu wykształcenia i braku kwalifikacji zawodowych. Dlatego też ich aktywizacja jest trudna, długotrwała i wymaga wielokierunkowych oddziaływań.

Od pięciu lat Ośrodek realizuje projekty systemowe współfinansowane w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego (w roku 2012 udział w projekcie „Z rodziną mogę więcej” **wzięło 39 klientów** OPS Dzielnicy Praga Północ, **w tym 28 kobiet i 11 mężczyzn** z rodzin wielu problemowych), których celem jest m.in. zwiększenie szans zawodowych osób bezrobotnych, klientów pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Uzupełnieniem działań adresowanych do osób bezrobotnych była pomoc finansowa, pomoc rzeczowa, wsparcie w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) oraz udzielanie konsultacji i porad.

VI. Niepełnosprawność - 1117 rodzin

Niepełnosprawność - oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, który trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza, bądź uniemożliwia samodzielną egzystencję oraz wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami. Niepełnosprawną jest osoba, która uzyskała stosowne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

W stosunku do roku 2011 (**1206**) nastąpił spadek liczby rodzin, które otrzymywały pomoc z powodu niepełnosprawności. Wśród przyczyn takiej sytuacji należy wymienić weryfikację orzeczeń stopnia niepełnosprawności jak również skuteczną pracę pracowników socjalnych, zmierzającą do uzyskania przez w/w rodziny własnych świadczeń np. emerytury lub renty).

Z powodu niepełnosprawności w roku 2012, z różnych form pomocy Ośrodka skorzystało **1117 rodzin** i była to najliczniejsza grupa beneficjentów.

Problemy osób niepełnosprawnych są złożone i obejmują różne obszary funkcjonowania i rozwoju takie jak m.in. bariery (architektoniczne, komunikacyjne..), utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji, utrudniony dostęp do rynku pracy, zła sytuacja materialna. Często także w/w problemom towarzyszą dysfunkcje w rodzinie (uzależnienia, przemoc...). Są one przyczyną pogłębiania się izolacji i wykluczenia społecznego tej grupy osób.

Zarówno liczebność tej grupy jak i złożoność występujących problemów, wymaga wielu działań, których celem winna być zarówno poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ułatwianie im funkcjonowania w społeczeństwie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2012 kierował do tej grupy świadczeniobiorców różne formy pomocy: zarówno materialnej (w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych) oraz pracy socjalnej. Niezwykle ważnym aspektem pracy socjalnej realizowanej w Ośrodku Pomocy Społecznej była praca w środowisku rodzinnym i otoczeniu społecznym osób niepełnosprawnych, m.in. utrzymywanie stałej współpracy z instytucjami i organizacjami, z pomocy których korzystają beneficjenci Ośrodka.

Do działań realizowanych w ramach pracy socjalnej należały także pomoc w uzyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego, kontaktowaniu klienta z organizacjami działającymi na rzecz konkretnych grup osób niepełnosprawnych, zapewnieniu pomocy w formie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych. To także działalność doradcza i informacyjna, prowadzona

przez pracowników socjalnych oraz specjalistów, zarówno w zakresie przysługujących praw jak i możliwości korzystania z różnych form pomocy.

W roku istotą pracy z tą grupą interesantów Ośrodka była integracja – umożliwiono osobom niepełnosprawnym uczestniczenie m.in. w różnych programach aktywizacyjnych finansowanych ze środków EFS. W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej pracownicy socjalni oraz specjaliści zintensyfikowali swoje działania wokół problematyki zaburzeń psychicznych. Wynikiem tych działań było wsparcie organizacji społecznych w tworzeniu lokalnego ośrodka wsparcia dla w/w grupy odbiorców oraz ich rekrutacja.

VII. Długotrwała lub ciężka choroba – 698 rodzin

W roku 2012 odnotowano **wzrost** liczby odbiorców pomocy z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby o **34 osoby**. Jest to dość liczna grupa świadczeniobiorców. Należy zaznaczyć, iż wśród ogólnej liczby świadczeniobiorców Ośrodka Pomocy Społecznej **około 49 %** stanowiły osoby, które otrzymały pomoc z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. Działania kierowane do tych beneficjentów wymagały uruchomienia wsparcia finansowego, niematerialnego (w postaci usług pielęgnacyjnych i usług specjalistycznych) oraz pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. Długotrwała lub ciężka choroba często bywa przyczyną ogromnych stresów, które obciążają nie tylko osobę chorą ale i całą rodzinę. Dlatego ważnym działaniem, w przypadku tych osób, jest współpraca ze środowiskiem lokalnym i organizacjami pozarządowymi, które oprócz pomocy świadczonej przez Ośrodek, mogą także udzielać wsparcia.

Należy podkreślić, iż w przypadku w/w rodzin, niejednokrotnie konieczne jest bezzwłoczne podejmowanie działań i uruchamianie wszechstronnej pomocy.

VIII. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 491 rodzin

w tym :

- rodziny niepełne – 377
- rodziny wielodzietne - 79

Przejawem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych są z jednej strony zachowania dzieci związane z łamaniem obyczajów i norm społecznych oraz problemami z nauką, z drugiej strony zaś, brak ze strony rodziców właściwej i adekwatnej postawy wobec tych zachowań.

Często przyczyną pojawiania się problemów natury wychowawczej w rodzinach jest nadużywanie alkoholu, przemoc w rodzinie, niezaradność, bezrobocie. Społecznym skutkiem występowania zjawiska bezradności opiekuńczo-wychowawczej są konflikty rodzinne, przemoc i agresja, problemy w nauce, słaby start edukacyjny, wzrost przestępczości dzieci i młodzieży, przenoszenie złych wzorców na bieżące i przyszłe zachowania młodych ludzi.

Pomoc tym rodzinom udzielana przez Ośrodek w roku 2012 obejmowała zarówno świadczenia pieniężne jak i wsparcie w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz umacnianiu postaw rodzicielskich (np. kierowanie na warsztaty umiejętności wychowawczych, pomoc w formie poradnictwa rodzinnego). To także ścisła współpraca ze środowiskiem lokalnym, w tym z organizacjami pozarządowymi, w celu objęcia dzieci właściwym programem wychowawczym i wspomagającym.

W roku 2012 dodatkowym działaniem kierowanym do tej grupy rodzin było włączenie części z nich do projektu systemowego „Z rodziną mogę więcej” współfinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach realizowanego projektu wprowadzono asystenta rodziny, którego zadaniem było wspomaganie w rozwiązywaniu problemów oraz wspieranie w codziennym organizowaniu życia wszystkich członków rodziny oraz powstał Klub Samopomocy Rodzinnej, gdzie organizowane były różnorakie zajęcia dla dzieci i młodzieży.

W porównaniu do roku 2011, liczba rodzin, które z powodu tej dysfunkcji korzystały z pomocy Ośrodka zmniejszyła się o **72 rodziny**. Zmiany te odnotowano w kategorii **rodzin niepełnych (- 72)** i **rodzin wielodzietnych (- 10)**.

IX. Przemoc w rodzinie - 18

Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, który dotyka wielu środowisk rodzinnych. Często przyczyną przemocy są uzależnienia.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły, działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody psychiczne, fizyczne lub materialne.

W ramach identyfikacji problemu pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Policji realizują Procedurę Niebieskiej Karty, którą wprowadza się w przypadku stwierdzenia występowania wszelkiej przemocy wobec jakiegokolwiek członka rodziny.

W ramach ograniczania przypadków przemocy w rodzinie wobec małych dzieci Ośrodek od 2008 roku, w partnerstwie z Fundacją Dzieci Niczyje, prowadzi program profilaktyczno- edukacyjny " Dobry Rodzic – Dobry Start".

Ujawnianie oraz monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie było istotą pracy socjalnej prowadzonej w roku 2012. Fakt, iż pracownik socjalny może uzyskać wsparcie ze strony innych instytucji (Policja, Prokuratura, Sąd, Kurator) daje możliwość skuteczniejszego działania i zapobiegania tego typu patologiom.

Takie możliwości stwarza, powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacji społecznych, instytucji i służb zajmujących się rodziną dysfunkcyjną. W ramach powoływanych grup roboczych Zespół ustala kierunki, sposoby oraz zakres wsparcia rodzin, w których występuje w/w problem.

W ramach działań kierowanych do w/w rodzin istotne znaczenie ma pomoc w postaci poradnictwa specjalistycznego, w tym: psychologa i specjalisty ds. przemocy .

W porównaniu do roku 2011, w roku sprawozdawczym odnotowano spadek ujawnionej przemocy w rodzinie.

X. Alkoholizm - 273

Alkoholizm jest chorobą, która powoduje wiele problemów nie tylko zdrowotnych ale również natury psychicznej. Jest to choroba, która wywiera niekorzystny wpływ na każdego członka rodziny, w tym dzieci. Dlatego też działania kierowane do tych rodzin wymagają poradnictwa specjalistycznego, mobilizowania do podjęcia leczenia i utrzymania się w abstynencji oraz opieki i wspomagania rozwoju dzieci.

W roku 2012 liczba rodzin, które z powodu w/w dysfunkcji korzystały z pomocy pozostał na podobnym poziomie jak w roku 2011. Do rodzin z problemem alkoholizmu kierowano różne formy wsparcia materialnego, pośredniego (związanego z zabezpieczeniem potrzeb mieszkaniowych, bytowych, opłacaniem obiadów szkolnych dla dzieci, typowanie dzieci do wypoczynku letniego...), poradnictwa specjalistycznego: rodzinnego, psychologicznego, prawnego oraz w formie doradztwa zawodowego i działalności informacyjnej.

Do działań profilaktycznych związanych z ograniczaniem uzależnienia realizowanych przez Ośrodek należy ścisła współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz monitorowanie zjawiska. To także współpraca z organizacjami pozarządowymi (światlicami środowiskowymi) oraz realizacja programów w partnerstwie z nimi, których celem jest m.in. umożliwianie dzieciom z rodzin zagrożonych uzależnieniem wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwoju zainteresowań i pasji (np. Fundacja Wspólna Droga – Program

Stypendialny w ramach Partnerstwa dla dzieci. – Program organizacji był realizowany po raz trzeci).

XI. Narkomania - 19

Trudno dokładnie określić ile osób w Dzielnicy Praga Północ jest uzależnionych od narkotyków i jaka jest dynamika tego zjawiska. Sytuację utrudnia fakt, iż wykrywalność uzależnienia we wczesnym stadium jest sporadyczna. Dlatego też klientami Ośrodka, korzystającymi z pomocy z powodu narkomanii są, przede wszystkim osoby, które ujawniły się same i wyrażają chęć podjęcia leczenia oraz wyjścia z uzależnienia bądź są byłymi narkomanami w okresie abstynencji. Są to na ogół osoby młode, nie posiadające własnych środków utrzymania i pozostawione bez wsparcia ze strony rodziny.

W stosunku do 2011 (- 14) w roku sprawozdawczym o 5 wzrosła liczba osób z tym problemem). Oprócz pomocy materialnej osoby te korzystały z pomocy specjalistycznej (m.in. psychologicznej), pracy socjalnej i poradnictwa.

XII. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego - 58

W roku 2012 prawie dwukrotnie zwiększyła się liczba rodzin, które uzyskały pomoc w adaptacji po opuszczeniu zakładu karnego (**+26 rodzin**).

Z dotychczasowych doświadczeń Ośrodka, wynikających z pracy z rodzinami osób, które odbyły karę wynika, że sytuacja tej grupy jest trudna. Osoby, które przez dłuższy czas przebywały w warunkach zorganizowanej społeczności, mają problemy z odnalezieniem się w społeczeństwie. Wymagają wsparcia i pomocy w procesie adaptacji, uwzględniającym samodzielne podejmowanie decyzji, uczenie się na nowo pełnienia określonych ról społecznych.

Ze względu na społeczną ocenę osób karanych mają oni także mniejsze szanse na rynku pracy. Dlatego bardzo ważne jest wielokierunkowe wsparcie do momentu adaptacji osoby karanej w nowych warunkach, które obejmuje zarówno pomoc materialną jak i niematerialną w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego.

XIII. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą - 13

W 2012 r. pomoc dla w/w beneficjentów była kierowana w przypadku, kiedy osoby te nie poradziły sobie z procesem adaptacji. Ze względu na trudności z opanowaniem języka

polskiego miały problemy z uzyskaniem zatrudnienia. Ważnym sprzymierzeńcem Ośrodka w działaniach kierowanych do tych osób były organizacje pozarządowe, które w ramach statutowych zadań realizują programy dla uchodźców (m.in. Polska Akcja Humanitarna, Caritas – Centrum Pomocy Emigrantom i Uchodźcom).

XIV. Zdarzenie losowe - 5

W roku 2012 zmniejszyła się znacznie liczba rodzin, które uzyskały pomoc w wyniku zdarzenia losowego (**w roku 2011 - 25 rodzin**). W roku sprawozdawczym nie odnotowano większej ilości zdarzeń losowych takich jak: (pożar, katastrofa budowlana, zalanie mieszkania lub kradzież).

XV. Sytuacja kryzysowa - 114

Sytuacja kryzysowa to stan narastającej destabilizacji, niepewności i napięcia, będący następstwem pewnego zagrożenia, charakteryzujący się szczególną dynamiką zmian. Zmiany te zachodzą w krótkim czasie rozwijają się gwałtownie i zaskakują człowieka aż do możliwości utraty kontroli nad przebiegiem wydarzeń.

Sytuacja kryzysowa wywołuje określone reakcje *na płaszczyźnie emocjonalnej* (m.in. intensywny lęk, poczucie winy i klęski, bezradność i poczucie beznadziejności, niepokój o przyszłość, brak poczucia bezpieczeństwa, poczucie utraty kontroli, niepewność, depresja, frustracja itp.) *oraz na płaszczyźnie zachowania* (niezdolność do podejmowania typowych aktywności, zwiększenie zależności od otoczenia, intensyfikacja działań nieprzemysłanych lub patologicznych - alkohol, narkotyki, brak umiejętności radzenia sobie, bierność, bezradność, brak motywacji do zmiany, skłonność do wycofywania się, lęk przed wysiłkiem i kontaktami, utrata zdolności rozwiązywania problemów).

Aby zapobiegać pogłębieniu się sytuacji kryzysowej potrzeba szybkich działań obejmujących: pomoc materialną i niematerialną (m.in. pracę socjalną i poradnictwo specjalistyczne, doradztwo i działalność informacyjną). W porównaniu do roku 2011 w roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu sytuacji kryzysowej (- **17 rodzin**).

8. DZIAŁ POMOCY SPECJALISTYCZNEJ

Dział Pomocy Specjalistycznej zajmuje się udzielaniem pomocy niematerialnej w formie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, rodzinnego, prawnego, pedagogicznego.

To także działania, które obejmują szeroko rozumianą współpracę ze środowiskiem lokalnym i jego aktywizację, poradnictwo dla osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy jak również poradnictwo specjalistyczne skierowane do: niepełnosprawnych mieszkańców dzielnicy oraz osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem czy jakąkolwiek formą przemocy.

Dział Pomocy Specjalistycznej zajmuje się również inicjowaniem, opracowaniem i realizacją lokalnych programów społecznych wynikających z rozeznaczonych potrzeb oraz współpracą europejską, w tym współrealizacją projektów systemowych EFS.

W skład Działu Pomocy Specjalistycznej wchodzi:

1. psycholog (w tym specjalista ds. uzależnień)
2. starszy specjalista ds. rodziny i przemocy
3. starszy specjalista ds. rodziny i przemocy, koordynator Zespołu asysty rodzinnej
4. starszy specjalista ds. aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych
5. starszy specjalista ds. osób niepełnosprawnych
6. 2 asystentów rodziny
7. Kierownik

Formy pomocy realizowane w 2012 r. w ramach poradnictwa psychologicznego

W 2012 r., podobnie jak rok wcześniej, w ramach pracy Działu Pomocy Specjalistycznej pomocą i poradnictwem psychologicznym objęte zostały **240 osób**. Konsultacje i interwencje psychologiczne odbywały się zarówno w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i w środowisku podczas wizyt domowych. Zdarzało się jednak, że wizyty domowe nie dochodziły do skutku z powodu nieobecności klientów lub ich niechęci do skorzystania z pomocy (niewpuszczanie pracowników OPS do domu). Oprócz bezpośredniego wsparcia klientów OPS psycholog udzielił także w ich sprawie ok. 250 konsultacji pracownikom socjalnym, czyli zdecydowanie więcej, niż rok wcześniej.

1. Pomoc psychologiczna dla osób znajdujących się w kryzysie psychologicznym – 137 osób

W 2012 r. po pomoc psychologiczną zgłosiło się więcej osób w kryzysie psychologicznym, niż rok wcześniej. Były to, przede wszystkim kobiety, w różnym wieku, ze złożonymi problemami życiowymi. Wśród tej grupy dominowały kobiety zagrożone eksmisją, samotne matki, bezrobotne, młode osoby, nieradzące sobie z samodzielnością oraz osoby przewlekle chore lub chore onkologicznie. Klientom tym oferowano wsparcie psychologa w postaci kilku/kilkunastu spotkań oraz kierowano ich do odpowiednich placówek służby zdrowia a także fundacji i innych organizacji pozarządowych specjalizujących się w rozwiązywaniu danego problemu. W danej grupie znalazły się także pojedyncze osoby nieletnie, które uzyskały pomoc psychologiczną za zgodą opiekuna prawnego. Klienci z w/w grupy kierowani byli do psychologa zarówno przez pracowników socjalnych jak i inne instytucje pomocowe. jak i samodzielnie szukali możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej.

Podobnie jak rok wcześniej, zgłaszały się także osoby, które nie były zainteresowane pomocą finansową z OPS, jednak bardzo zależało im na wsparciu psychologicznym.

2. Pomoc psychologiczna rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i/lub przemoc – 45 osób

Podobnie jak w roku 2011, klientami korzystającymi z konsultacji psychologicznych z powodu występującego w rodzinie problemu alkoholu lub przemocy były najczęściej kobiety, które z daną sytuacją zmagają się bezskutecznie od wielu lat. Po pomoc zgłaszały się głównie za namową pracownika socjalnego lub kogoś z najbliższego otoczenia. Część z nich kierowana była do OPS po wizycie domowej pracownika socjalnego z psychologiem, która ma miejsce na wniosek policji.

Część osób chętnie podejmuje działania i korzysta z oferowanej pomocy. Inni natomiast nie wierzą w możliwość zmiany i wykazują bierność. Po kilku lub kilkunastu konsultacjach zdarza się, że osoby, które początkowo czują bezradność podejmują jednak terapię dla osób współuzależnionych i/lub terapię dla ofiar przemocy, zgłaszają fakt przemocy na Policję, decydują się na separację lub rozwód itd.

Praca z tą grupą klientów polega, przede wszystkim, na wsparciu psychicznym, uświadamianiu klientom ich praw, motywowaniu do zmiany, kierowaniu do prawnika oraz kierowaniu do specjalistycznych placówek, gdzie mogą otrzymać długoterminową pomoc

psychoterapeutyczną. Oferując danym osobom pomoc psycholog ściśle współpracuje z pracownikiem socjalnym oraz z całym Działem Pomocy Specjalistycznej w OPS.

3. Pomoc osobom nadużywającym alkoholu (diagnoza uzależnienia, motywowanie do terapii, monitorowanie przebiegu leczenia) – 19 osób

W stosunku do ubiegłego roku liczba klientów kierowanych do psychologa w związku z problemem alkoholowym praktycznie się nie zmieniła. W grupie tej przeważają mężczyźni, w średnim wieku, od wielu lat nadużywający alkoholu, najczęściej nie posiadający umiejętności radzenia sobie ze stresem. Większość uzależnionych osób pochodzi z rodzin, w których przynajmniej jeden z rodziców nadużywał alkoholu i wychowywały się w środowisku, gdzie alkohol jest naturalnym sposobem radzenia sobie z problemami.

Osoby uzależnione najczęściej nie mają motywacji do leczenia i zaprzeczają chorobie alkoholowej. Przeważnie podejmują terapię jedynie z powodu zagrożenia utraty zasiłku z OPS. Często opuszczają terapię, a absencję na spotkaniach terapeutycznych tłumaczą głównie złym stanem zdrowia i koniecznością załatwienia innych, ważnych spraw.

Klienci na terapię kierowani są, przede wszystkim, do Ośrodka Terapii Uzależnień Alkoholowych Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej przy ul. Jagiellońskiej 34, jednak czasami decydują się na podjęcie terapii w innym miejscu. Monitorowanie przebiegu leczenia odbywa się poprzez regularne konsultacje psychologiczne oraz bieżące sprawdzanie wypełniania karty aktywności terapeutycznej.

Niestety, tylko nieliczna grupa klientów zachowuje abstynencję. Są także osoby, które wcale nie podejmują próby leczenia lub przerywają je po kilku spotkaniach.

Oprócz pomocy osobie uzależnionej wsparciem psychologicznym obejmowana była także jej rodzinę.

4. Działania interwencyjne wobec osób chorych psychicznie, współpraca z Poradnią Zdrowia Psychicznego –21 osób

Interwencje wobec osób chorych psychicznie najczęściej podejmowane były na wniosek najbliższego otoczenia – np. rodziny, bądź sąsiadów. Zgłoszenia spowodowane były pogorszeniem się funkcjonowania osób w środowisku, co przejawiało się m.in. zaniedbaniem lub/i zachowaniami uciążliwymi dla otoczenia. Klienci tej grupy, to głównie osoby starsze i w średnim wieku, przeważnie samotne.

Praca psychologa w takich przypadkach polega na wizycie w środowisku, diagnozie psychologicznej oraz ocenie, na ile dana osoba wymaga leczenia szpitalnego, usług specjalistycznych lub skierowania do Domu Pomocy Społecznej. W większości tego typu sytuacji organizowana była także wizyta domowa lekarza psychiatry.

5. Pomoc osobom starszym oraz przewlekle chorym – 14 osób

Osobom starszym i przewlekle chorym konsultacji udzielano głównie w miejscu ich zamieszkania. Często interwencja następowała na wniosek członków rodziny lub sąsiadów.

Klienci z tej grupy chętnie korzystają z pomocy psychologa, która polega, przede wszystkim, na wsparciu psychicznym. Czasami pomoc psychologa wobec osób starszych polega także na ocenie ich funkcjonowania, aby ukierunkować dalszą pomoc.

Osoby starsze, oprócz przewlekłych chorób fizycznych, cierpią również na zaburzenia psychiczne związane z podeszłym wiekiem – są to m. in. demencje, urojenia prześladowcze itd.

W związku z tym w/w osoby były konsultowane przez psychologa na prośbę pracownika socjalnego, w celu wydania opinii o ewentualnej potrzebie skierowania do Domu Pomocy Społecznej.

6. Pomoc psychologiczna rodzinom, w których występuje problem uzależnienia od środków psychoaktywnych – 4 osoby

W 2012 r. na konsultacje psychologiczne dotyczące uzależnienia od narkotyków zgłaszali się rodzice mężczyzn nadużywających środków psychoaktywnych, a przede wszystkim, heroiny. Rodziny szukały wsparcia w motywowaniu swoich synów do leczenia. Osoby te najczęściej nie wiedzą jak sobie radzić z problemem, nie wiedzą gdzie można otrzymać wsparcie, a także szukają porad jak postępować wobec osoby uzależnionej.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w/w osoby otrzymywały pomoc w postaci wsparcia psychologicznego oraz informacji, gdzie osoba uzależniona może skorzystać z terapii. Klientów kierowano do Rodzinnej Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR działającej przy ul. Hożej 57 w Warszawie.

Pozostałe działania

Psycholog pozostawał także w stałej współpracy z pracownikami socjalnymi, a część spraw konsultował z pracownikami Działu Pomocy Specjalistycznej w OPS. Psycholog współpracował również z organizacjami pozarządowymi w zakresie dodatkowej pomocy dla klientów OPS.

W roku 2012 psycholog prowadził dla pracowników socjalnych zajęcia szkoleniowe z zakresu psychopatologii oraz zajęcia warsztatowe dla osób starszych z zakresu asertywności w Klubie „Złoty Wiek”.

Formy pomocy realizowane w 2012 r. w ramach poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych

W 2012 r. znacznie wzrosła liczba rodzin objętych pomocą specjalistyczną. Skorzystało z tej formy pomocy **304** rodziny (**483** osoby w rodzinach) w 2011 było ich **210**.

Zwiększyła się również liczba rodzin objętych stałym poradnictwem i pomocą specjalistyczną z **30** w 2011 roku do **42** w 2012r.

Praca z indywidualnym przypadkiem obejmowała szereg działań podjętych w stosunku do jednej rodziny takich jak: tworzenie zespołów interdyscyplinarnych (specjalista ds. osób niepełnosprawnych, pracownik socjalny, prawnik, psycholog), diagnozę przypadku, opracowywanie planów pomocy, wizyty w miejscu zamieszkania, pracę z rodziną w celu poprawy kontaktów interpersonalnych, wspieranie klienta w wykonywaniu ustalonych zadań oraz monitorowanie podjętych działań.

Praca z osobą/rodziną niepełnosprawną obejmowała:

➤ **pomoc w usamodzielnianiu się klientów poprzez integrację ze środowiskiem społecznym.** Polegała na motywowaniu do współdziałania klientów w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji, wspieraniu rozwoju społecznego, na zachęcaniu do aktywności, uczestnictwa w programach i projektach mających na celu ich aktywizację społeczną. Ważnym działaniem w w/w obszarze było nawiązanie kontaktów z realizatorami projektów EFS, kierowanych do tej grupy beneficjentów Ośrodka.

➤ Klienci kierowani byli do następujących projektów EFS:

- „Pomoc młodym osobom z niepełnosprawnością w problemach adaptacyjnych, emocjonalnych i psychicznych” – realizowany przez Towarzystwo Pomocy Młodzieży – skierowano 4 osoby.
- „Nowoczesne Technologie szansą rozwoju zawodowego i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych” – prowadzony przez Miasto Stołeczne Warszawa, którego celem było zapewnienie bezpłatnego dostępu do Internetu oraz użyczenie zestawów komputerowych osobom niepełnosprawnym z tej formy pomocy skorzystało 16 niepełnosprawnych klientów OPS.

➤ **wsparcie rozwoju** - ukierunkowane bezpośrednio na rozwój osoby niepełnosprawnej, wyrównywanie szans związanych z nauką, podniesieniem kwalifikacji zawodowych, informowanie i kierowanie do uczestnictwa w programach EFS, realizowanych m.in. przez OPS oraz inne podmioty, w tym:

- **WYG International Sp. z o.o. pt. „Mogę więcej”.** Jest to program kierowany do osób niepełnosprawnych, długotrwale korzystających z pomocy OPS, proponujący aktywizację społeczno-zawodową tej grupie odbiorców. Projekt realizowany od lipca 2012 roku do maja

2014 roku, zawiera kompleksową ofertę działań (indywidualne poradnictwo zawodowe, indywidualne poradnictwo psychologiczne, warsztaty poszukiwania pracy, szkolenie komputerowe, szkolenia zawodowe, staże zawodowe, doradztwo ds. kariery), stanowi szansę na realizację w/w działań, dla osób które z niego skorzystały i będą korzystały w kolejnych latach.

- **Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Problemami Emocjonalnymi „SPOZA” pt. „Ośrodki wsparcia”**. Projekt skierowany jest do dorosłych osób z niepełnosprawnością, zamieszkałych w Warszawie, które pozostają bez zatrudnienia i są pod opieką ośrodka pomocy społecznej od 2009 roku. Realizowany od lipca 2012 r. do maja 2014 r. Projekt ten również zawiera kompleksową ofertę działań – od poradnictwa specjalistycznego różnego zakresu po doradztwo zawodowe, płatne szkolenia i możliwość odbycia staży zawodowych.

Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z **WYG International Sp. z o.o. i Stowarzyszeniem „SPOZA”** na rzecz realizacji w/w projektów POKL, współfinansowanych ze środków EFS, została określona w porozumieniu zawartym z każdym, z partnerów, które wyznaczało wzajemne zobowiązania stron: - Realizatorom: odpowiedzialność za prawidłowy przebieg i finansowanie działań wyznaczonych w projekcie,- Ośrodkowi Pomocy Społecznej zaś - ; odpowiedzialność m.in. za:

- bieżącą współpracę przy rekrutacji potencjalnych beneficjentów,
 - organizację spotkań z w/w potencjalnymi beneficjentami,
 - rozpowszechnianie informacji o projekcie, dystrybucję plakatów i ulotek,
 - stałe monitorowanie aktywności osób uczestniczących w projekcie oraz współpracę w tym zakresie z pracownikami socjalnymi obu Filii OPS,
- Koordinację tych działań objął specjalista ds. osób niepełnosprawnych.

Do uczestnictwa w obu projektach skierowano **28 osób** (1- 10 osób ; 2-18 osób), z **czego 15** klientów OPS - aktywnie w nich uczestniczy (1-5 osób ; 2- 10 osób).

➤ **wsparcie emocjonalne**- niezbędne osobie niepełnosprawnej i jej rodzinie w sytuacjach silnych przeżyć, stresu, załamania jakie mogą towarzyszyć utracie sprawności lub urodzeniu dziecka niepełnosprawnego. Osoba niepełnosprawna lub członkowie rodziny przeżywają kryzys psychiczny, nie są w stanie sobie poradzić i wymagają działania podtrzymującego, obecności innych osób, życzliwego zrozumienia i wysłuchania.

➤ **pomocy w załatwianiu spraw bieżących** – dotyczyła pomocy w uzyskaniu stosownych uprawnień (np. uzyskaniu stopnia niepełnosprawności), zorganizowaniu usług specjalistycznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych, pomocy w uzyskaniu pomocy rzeczowej , w umieszczeniu dzieci w żłobkach i przedszkolach, wyjaśnienia przewlekłych, zaniedbanych spraw (np. mieszkaniowych, pomocy w przygotowaniu pism w sprawie zamiany mieszkania).

- **współpraca z PFRON** – pomoc w uzyskaniu przez klienta dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych i likwidacji barier architektonicznych.
- **wsparcie informacyjne** polegało na dostarczaniu osobie z ograniczoną sprawnością lub jej rodzinie informacji o przysługujących uprawnieniach, wskazywania instytucji świadczących rehabilitację; udzielania informacji o dostępie do usług, świadczeń, możliwościach podjęcia szkoleń zawodowych; udzielania porad związanych z adaptacją w rodzinie, szkole, społeczności lokalnej. Z tej formy pomocy skorzystało 260 osób.

Praca w zakresie udzielania pomocy, w procesie adaptacji społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin, polegała na konsultacjach indywidualnych, wizytach w środowisku wspólnie z pracownikiem socjalnym, rozmowach z członkami rodzin, instytucjami.

W ramach promocji działań na rzecz osób niepełnosprawnych ważny był udział w Warszawskim **Korowodzie Integracyjnym**, którego organizatorem był WCPR gdzie zaprezentowano i promowano działania i osiągnięcia indywidualne uczestników programów realizowanych w OPS.

Przedstawiono wystawę obrazów, których twórcami byli pensjonariusze Domu Dziennego Pobytu przy ul. Brzeskiej, oraz prace plastyczne uczestników projektu „**Integracja dla samodzielności**” realizowanego w OPS.

Wśród działań realizowanych w roku 2012 należy również aktywne wspieranie **Warszawskiego Towarzystwa Pomocy Lekarskiej i Opieki nad Psychiczenie i Nerwowo Chorymi** w Ząbkach przy organizacji Ośrodka Oparcia Społecznego tj. Środowiskowego Domu Samopomocy w Dzielnicy Praga-Północ przy pl. Hallera.

Działania w tym zakresie obejmowały m.in.

- rekrutację chętnych do uczestnictwa w działaniach oferowanych przez placówkę oraz przygotowanie wraz z pracownikami socjalnymi stosownej dokumentacji;
- uczestnictwo w komisjach rekrutacyjnych, kwalifikujących potencjalnych pensjonariuszy;
- współpracę z OPS Praga Południe m.st. Warszawy – jednostką wydającą decyzje administracyjne;
- monitoring podjętych działań.

Spośród niepełnosprawnych klientów OPS wytypowano **18** osób, które spełniały kryteria udziału w tej formie wsparcia, z czego **10** osób uczestniczy w zajęciach ŚDS.

Na rzecz niepełnosprawnych klientów OPS w roku 2012 pozyskano sprzęt rehabilitacyjny od Fundacji Rozwoju Medycyny oraz prywatnych sponsorów.

Specjalista ds. osób niepełnosprawnych uczestniczył w następujących szkoleniach:

- „Opracowywanie i realizacja programów oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;

- „Depresja kryzys globalny, a inicjatywy środowiskowe”;
- „Przystanek Alzheimer”;
- „Edukacja dla dzieci niepełnosprawnych w Polsce, szanse i bariery”;
- „Giełda Mocy”.

Poradnictwo zawodowe i pomoc w zakresie aktywizacji zawodowej.

Analiza danych o sytuacji osób bezrobotnych w roku 2011 i 2012 wskazuje na niewielki wzrost liczby tych, którzy zgłaszali potrzebę wsparcia w OPS w zakresie pomocy i wsparcia specjalistycznego, związanego z brakiem możliwości znalezienia zatrudnienia (1002 osób w roku 2011 do 1012 osób w roku 2012).

W strukturze klientów OPS przeważają osoby długotrwale korzystające z pomocy, do których należą m.in. osoby: w wieku 50+, karane, niepełnosprawne, samotne matki. Większość nie posiada wykształcenia, wymaganych kwalifikacji oraz udokumentowanego stażu pracy. Osoby należące do grupy o najniższym poziomie wykształcenia : zasadnicze, gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe, stanowią najliczniejszą grupę wśród osób bezrobotnych co plasuje Pragę Północ na ostatnim miejscu wśród dzielnic Warszawy. Niski poziom wykształcenia dotyczył większości klientów korzystających z różnych form wsparcia OPS, w tym z poradnictwa zawodowego.

Rynek pracy wymaga od poszukujących zatrudnienia osób kwalifikacji, doświadczenia zawodowego i dyspozycyjności. W wielu przypadkach, ze względu na takie wymagania łącznie lub z powodu braku jednego z nich, jest on niedostępny dla długotrwale bezrobotnych klientów OPS.

W Dzielnicy, w miejsce zlikwidowanych zakładów pracy nie powstają nowe. Praca w lokalnych placówkach handlowych i usługowych jest nisko wynagradzana i środki nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb, szczególnie rodzin wielodzietnych. Dla beneficjentów OPS praca często jest niedostępna ze względu na wysokie wymagania pracodawców, których spełnić z wielu powodów nie mogą. Często zdarza się, że jednym z powodów braku zatrudnienia jest wygląd zewnętrzny, którego zmiana jest trudna do osiągnięcia.

Wśród beneficjentów, którzy mają szczególne trudności w adaptacji społecznej i zawodowej w Dzielnicy, znajdują się osoby opuszczające zakłady karne. Z danych Fundacji „Sławek”, która zajmuje się na terenie dzielnicy świadczeniem pomocy dla tej grupy interesantów wynika, że najliczniejszą grupą odbiorców działań organizacji są osoby zamieszkałe w Dzielnicy Praga Północ (60%). Ze względu na poziom wykształcenia, brak

kwalifikacji zawodowych oraz status osoby karanej mają one małe szanse na adaptację społeczną i zawodową dlatego pomoc Ośrodka jest dla nich (i ich rodzin) bardzo istotnym wsparciem.

W pierwszym półroczu 2012 roku zauważalne były skutki kryzysu gospodarczego, co przekładało się na zwiększenie liczby bezrobotnych szukających wsparcia wśród tych osób, które były przez wiele lat aktywne zawodowo i niejednokrotnie prowadziły indywidualną działalność gospodarczą. W przypadku tej grupy bezrobotnych wymagane było wsparcie psychologiczne i działania aktywizujące, w celu zapoznania ich ze zmianami zachodzącymi na rynku pracy oraz możliwościami dostosowania swoich umiejętności do jego wymagań.

W sytuacji znacznego wzrostu podstawowych kosztów utrzymania, osoby te były zmuszone do zwiększonej aktywności w poszukiwaniu zatrudnienia, gdyż udzielana im pomoc w formie zasiłków pieniężnych, ze względu na wysokość, nie zaspakajała ich życiowych potrzeb. Ten fakt sprawiał, że pozostawanie w systemie pomocy społecznej dłużej niż wymagała tego sytuacja był, dla wielu nadal jest, niekorzystny z punktu widzenia zarówno prestiżu jak i trudnej sytuacji materialnej rodziny.

Innym zagadnieniem jest problem osób młodych, których rynek pracy eliminuje ze względu na brak kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Jest jednak łatwiejszy do rozwiązania, poprzez kierowanie ich do realizowanych w Ośrodku projektów współfinansowanych ze środków unijnych oraz projektów realizowanych przez inne podmioty w Warszawie. Wskaźnik bezrobocia wśród osób młodych niezmiennie utrzymuje się na wysokim poziomie, mimo to zawsze mają one większe szanse na zatrudnienie, niż klienci Ośrodka, długotrwale korzystający z pomocy, o których mowa wyżej. Między innymi wsparcie jakie otrzymują w ramach udzielanego poradnictwa zawodowego skutkuje tym, że szybciej uniezależniają się od środków pomocy społecznej.

Osoby korzystające w OPS ze wsparcia specjaliści d/s aktywizacji zawodowej uzyskują informacje: o przewidywanych zmianach na rynku pracy m.in. pod kątem identyfikacji zawodów, na które będzie zapotrzebowanie, możliwościach bezpłatnego kształcenia na różnych poziomach (np.: w ponad gimnazjalnych szkołach zaocznych i wieczorowych) oraz kursach i szkoleniach zawodowych organizowanych przez instytucje, stowarzyszenie i fundacje, w ramach programów finansowanych ze środków EFS.

W ramach poradnictwa specjalistycznego realizowano: pomoc w przygotowaniu klientowi dokumentów aplikacyjnych i do rozmowy kwalifikacyjnej, indywidualne porady związane z wyborem miejsca i rodzaju zatrudnienia, pomoc w ustaleniu indywidualnych umiejętności, zainteresowań i predyspozycji do wykonywania określonej pracy, zapoznanie

klienta z metodami poszukiwania pracy. To także działania związane z przekazywaniem aktualnych informacji o pracodawcach i ofertach pracy oraz udostępnianie materiałów (informatory, poradniki, ulotki) dot. rynku pracy.

Efekty pracy w ramach poradnictwa i aktywizacji zawodowej w roku 2012 to:

- udzielenie **760 konsultacji 231 osobom**, z czego **74** - to klienci zarejestrowani po raz pierwszy
- wskazanie ok. **196** miejsc zatrudnienia, z czego **49** osób podjęło pracę.

Pewnym rozwiązaniem w/w sytuacji osób bezrobotnych było realizowanie, przez Ośrodek Pomocy Społecznej, projektów systemowych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowanych na aktywizację zawodową. Dzięki nim klienci uzyskują umiejętności i kwalifikacje, które zwiększają ich szanse na pozyskanie ofert pracy. W latach 2008-2012, w projektach uczestniczyło ponad 260 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej starał się ułatwiać klientom dostęp do podobnych projektów realizowanych także przez inne podmioty. W roku 2012 beneficjenci Ośrodka, w tym osoby niepełnosprawne, mogli uczestniczyć w 4 takich programach (kilkuletnich).

Ośrodek Pomocy Społecznej starał się wykorzystać różne propozycje zmierzające do aktywizacji osób bezrobotnych. Oprócz w/w działań, w roku 2012 został przygotowany i uruchomiony, pilotażowy program prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne stanowią jeden z wielu instrumentów aktywizacji zawodowej, pozwalający na stworzenie właściwych warunków powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym. Ten nowy instrument rynku pracy, skierowany do osób najuboższych i pozbawionych szans na zatrudnienie stanowił m. in. formę pobudzenia aktywności osoby bezrobotnej, a w efekcie realizację podstawowych założeń aktywnej polityki społecznej, wyrażanych pojęciem „praca zamiast” zasiłku.

Do prac społecznie użytecznych skierowano **15** beneficjentów, były one realizowane w czterech lokalnych instytucjach. Koordynatorem opisanego programu był specjalista ds. aktywizacji zawodowej.

Sprawy prowadzone w roku 2012 przez specjalistów ds. rodziny i przemocy w rodzinie

zadanie	rodziny	osoby dorosłe	dzieci	razem
pomoc rodzinom z Domu Samotnej Matki i Dziecka	12	12	21	33
Działania interwencyjne, pomoc bieżąca, współpraca z pracownikiem socjalnym.	234	286	230	516
Niebieska Karta	62	79	97	270
Pomoc rodzinom w związku z przemocą	25	36	58	
rodziny w ramach pomocy specj. DR - DS	33	56	72	128
Razem:	366	469	478	947

Poradnictwo rodzinne i w zakresie przemocy jest kierowane do wszystkich mieszkańców Dzielnicy. Dlatego niejednokrotnie z tej formy pomocy i wsparcia korzystały osoby, które nie były klientami Ośrodka Pomocy Społecznej. W wielu przypadkach z poradnictwa specjalistycznego zgłaszające się rodziny/osoby korzystają jednorazowo. Otrzymują właściwą poradę, wyczerpującą informację, ulotki i jest to jedyna wizyta w Ośrodku. Działania interwencyjne czasem ograniczały się do przekazania informacji o przysługujących uprawnieniach, placówkach, w których można uzyskać pomoc w konkretnej sytuacji, wskazaniu osób w instytucjach, do których należy się zwrócić o pomoc.

W przypadku rodzin, których skomplikowane sprawy wymagają większego zaangażowania – specjaliści ustalają plan pomocy, który konsultują także z pracownikiem socjalnym.

Specjaliści z Działu Pomocy Specjalistycznej utrzymują stały kontakt z pracownikami obu fili OPS. Bywa tak, że to pracownik socjalny potrzebuje pomocy i wsparcia w ocenie sytuacji konkretnej rodziny/osoby, wtedy taką pomoc otrzymuje.

Specjaliści ds. rodzin razem z pracownikami socjalnymi wizytują rodziny, wspólnie z nimi opracowują plan wsparcia i kierunki pomocy tym rodzinom. W przypadkach szczególnie skomplikowanych organizują zespół, w ramach którego omawiają możliwości wsparcia rodziny, uwzględniając jej „zasoby” oraz zasoby lokalnych instytucji.

Należy zaznaczyć, że w porównaniu do roku 2011 ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba rodzin, które korzystały z bieżącej, specjalistycznej pomocy i działań interwencyjnych

oraz w sprawach, które wymagały współpracy z pracownikiem socjalnym (**104 rodziny w roku -2011, do 234 rodzin w roku 2012**).

Działania związane z pomocą rodzinom w sytuacji przemocy.

Do Działu Pomocy Specjalistycznej bezpośrednio zgłaszają się rodziny, z problemem przemocy. W porównaniu do roku 2011, w roku sprawozdawczym, liczba osób zgłaszających się z tym problemem również wzrosła (**2011 r. – 19 rodzin do 25 rodzin- w 2012 r.**). Jednocześnie pomocą specjalistyczną OPS w roku 2012 objęte były **62 rodziny**, którym założono Niebieską Kartę. Zakres pomocy specjalistycznej udzielonej tym rodzinom był ustalony na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Chociaż problem ten dotyczy najczęściej całej rodziny to jednak niezmiennie ofiarami przemocy domowej są, przede wszystkim kobiety w następnej kolejności – dzieci.

Klienci, którzy zgłaszają w/w problem najczęściej potrzebują pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej i socjalnej. Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji między poszczególnymi instytucjami i organizacjami, które mogą udzielić stosownej pomocy i w tych sprawach bardzo istotne były posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, w których brali udział również specjaliści OPS.

Bywa tak, że osoby, które zgłaszają się po raz pierwszy, po otrzymaniu stosownych informacji(dot. praw, czy adresów i kontaktów do innych instytucji pomocowych) rozwiązują problem własnym staraniem.

Koordinowanie w dzielnicy Praga Północ działań związanych z realizacją Projektu Dobry Rodzic - Dobry Start - Koalicja na rzecz Profilaktyki Krzywdzenia Małych Dzieci

W roku 2012 do Działu Pomocy Specjalistycznej Ośrodka Pomocy Społecznej Praga Północ wpłynęły **33 ankiety** dotyczące rodzin o zwiększonym czynnikiem ryzyka).

Spośród 33 rodzin zgłoszonych w roku 2012 tylko 4 z nich okazały się przypadkami, które wymagały uruchomienia całej procedury pomocy. Wszystkie zgłoszone środowiska były znane pracownikom socjalnym.

Po dostarczeniu ankiety do Działu Pomocy Specjalistycznej i zgłoszeniu potrzeby pilnego kontaktu z rodziną, koordynator programu ze specjalistą Działu wizytują rodzinę i monitorują występujące w niej problemy. Informują o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej dostępnej na terenie dzielnicy.

Oprócz pakietu informacyjnego, przekazują oni rodzinie aktualne informacje o szkoleniach i warsztatach organizowanych przez Fundację Dzieci Niczyje, w ramach

Programu. Osoby wymagające pogłębionej pomocy, włączone do Programu DR- DS. były kierowane do specjalistów w Fundacji m.in.: psychiatry, psychologa, pedagoga, prawnika.

Wśród rodzin zgłoszonych w roku 2012 do monitorowania przez OPS Praga Północ, podobnie jak w roku 2011 najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z problem bezrobocia, wielodzietności i uzależnienia od alkoholu.

Działania związane z pomocą specjalistyczną mieszkankom Domu Samotnej Matki i Dziecka

Do zadań specjalistów z Działu Pomocy Specjalistycznej OPS należy stała współpraca z Domem Samotnej Matki i Dziecka OPS i koordynacja działań pomocowych.

Celem pracy z osobami zamieszkującymi w Dom było monitorowanie sytuacji rodzin i pomoc w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej. Specjalista, współpracując z pracownikiem socjalnym bierze czynny udział w działaniach związanych z kwalifikacją danej rodziny do Ośrodka Wsparcia: uczestniczy w przeprowadzanym wywiadzie z osobą zainteresowaną pobytem w placówce, zapoznaje się z jej trudną sytuacją życiową i pomaga w przygotowaniu dokumentów niezbędnych do spełnienia warunków formalnych.

W trakcie pobytu w placówce, specjalista pomagał w załatwieniu formalności związanych np. z koniecznością zmienienia szkoły, przedszkola dla dzieci, wskazywał możliwości uzyskania wsparcia emocjonalnego (np. kierowanie na grupę dla ofiar przemocy do udziału w Programie DR- DS). Ważnym elementem wsparcia dla kobiet i ich rodzin była współpraca z innymi instytucjami, które uczestniczyły w procesie wsparcia (m.in. Wydział Zasobów Lokalowych Dzielnicy).

Pomoc specjalistyczna w roku 2012 była również kierowana do dzieci, które rozpoczynały edukację szkolną a z racji różnego rodzaju deficytów rozwojowych wymagały pomocy specjalistycznej, wychowawczo – pedagogicznej. Pomoc ta obejmowała także kontakt z poradniami celem skonsultowania form pomocy czy też wskazanie rodzicowi bezpłatnej lub najtańszej oferty pomocy specjalistycznej.

W ciągu 2012 roku monitoringiem oraz pomocą specjalistyczną objętych było 12 rodzin oraz 21 dzieci, w tym 9 rodzin - pomocą wielokierunkową.

Budowanie wsparcia rodzin zastępczych

W roku 2012 specjaliści ds. rodziny realizowali działania dotyczące poradnictwa rodzinnego, pedagogicznego oraz w zakresie pomocy **dla rodzin zastępczych**. W ramach działań kierowanych do tej grupy odbiorców – specjaliści przygotowywali i uczestniczyli w cyklicznych spotkaniach Grupy Wsparcia rodzin zastępczych.

Z przedstawionej analizy wynika, że w porównaniu do roku 2011, w roku sprawozdawczym *ponad dwukrotnie wzrosła* liczba rodzin, które korzystały z poradnictwa specjalistycznego (158 w roku 2011 do 366 w roku 2012).

Największe zmiany odnotowano w zadaniach obejmujących :

- działania interwencyjne, pomoc bieżącą oraz wymagających współpracy z pracownikiem socjalnym – ze 104 rodzin do 234 rodzin – w roku 2012;
- pomoc rodzinom w związku z przemocą – z 19 rodzin w roku 2011 do 25 +62 rodziny (z NK) w roku 2012.

Inne działania realizowane w roku 2012 w ramach Działu Pomocy Specjalistycznej Asystent Rodziny

Od stycznia 2012 r. obowiązuje *Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. 2011 nr 149 poz.887)*. Nakłada ona na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z dziećmi. Pomoc ta realizowana jest poprzez działania *asystenta rodzinnego*, którego zadaniem jest wsparcie rodziny w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci.

W ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – w roku 2012 **zatrudniono czterech asystentów rodziny** i zapewniono pomoc 29 **rodzinom** w ramach asysty rodzinnej.

Część środków na zatrudnienie asystentów rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej *pozyskał przystępując do konkursu w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2012 -Asystent Rodziny, ogłoszonego przez MPiPS.*

W roku 2012, w ramach Działu Pomocy Specjalistycznej został powołany Zespół ds. Asysty Rodzinnej (zadania: patrz: struktura organizacyjna), w składzie którego znaleźli się zatrudnieni asystenci rodziny i koordynator asysty rodzinnej.

Zadaniem asystentów rodziny było ułatwienie rodzicom wypełnianie ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci w placówkach lub rodzinach zastępczych.

Stosownie do zapisów ustawy, pomoc w ramach asysty rodzinnej była kierowana, przede wszystkim, do rodzin z wieloma problemami, w których wychowują się małe dzieci – doświadczających splotu co najmniej dwu spośród wymienionych w Ustawie o pomocy społecznej, trudnych sytuacji życiowych m.in. ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego i sytuacji kryzysowej.

Asystent rodzinny udzielał pomocy w zakresie uzgodnionych wspólnie problemów i potrzeb. Pomoc ta uwzględniała zarówno ich potrzeby jak i gotowość do realnego działania. Indywidualna pomoc służyła, przede wszystkim, rozwiązywaniu konkretnych problemów rodzin, wzbudzeniu w nich wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nich za niemożliwe. Asystent miał za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinach do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na swoje życie, zmienić samoocenę.

Asystent rodzinny pracował z całą rodziną, ponieważ ich problemy były zwykle ściśle powiązane. Pracę w rodzinie rozpoczynał przygotowania diagnozy. Następnie skupiał się na pomocy w rozwiązaniu najpilniejszych problemów socjalnych, które często uniemożliwiały rodzinie jakiegokolwiek perspektywiczne działanie. Na tym etapie pomocy asystent nie stawiał żadnych szczególnych warunków, dbał tylko by wspólnie rozwiązywać problemy i rodziny nie wyręczać.

Pomoc dla dzieci polegała m.in. na kierowaniu ich do lokalnych placówek wsparcia dziennego, gdzie uzyskiwały wsparcie np. pomoc w nauce, uczestniczeniu w rozwiązywaniu bieżących problemów wychowawczych.

Gdy asystent uzyskał dobry kontakt i zaufanie podopiecznych możliwe było pogłębienie pracy z rodziną w zakresie sprawowania jej funkcji wychowawczych rozwiązywaniu problemów i konfliktów rodzinnych. Często na tym etapie potrzebny był trening i ustalenie zasad związanych z codzienną higieną członków rodziny i otoczenia, problemami natury psychicznej: lękami, depresją. Niezbędne było wdrażanie treningu zarządzania budżetem domowym i czasem.

Asystent wspierał rodzinę w zrozumieniu i rozwiązaniu problemów psychologicznych. Naturalnym etapem pracy z rodziną była analiza relacji i problemów wychowawczych z dziećmi. Asystent pomagał i wspierał w pokonywaniu trudności w realizacji zamierzeń i podtrzymywał w kryzysach i wahaniach wynikających z poczucia wiary we własne siły.

Działania uzupełniające to m.in.:

- ❖ Aktualizacja bazy danych o organizacjach i instytucjach wspomagających działania Ośrodka Pomocy Społecznej;
 - ❖ Wizytowanie lokalnych placówek i organizacji pozarządowych, realizujących zadania z zakresu Pomocy Społecznej;
 - ❖ Opiniowanie i rekomendacje projektów, podmiotów ubiegających się o dotacje z zakresu pomocy społecznej;
 - ❖ Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji pracowników Działu Pomocy Specjalistycznej (udział w specjalizacji, szkoleniach, kursach, konferencjach);
 - ❖ Współpraca z instytucjami i innymi Ośrodkami Pomocy Społecznej w ramach realizacji zadań.
-

9. PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W 2012 ROKU

Dobra diagnoza środowisk rodzinnych i analiza potrzeb, analiza możliwości lokalnych realizatorów polityki społecznej oraz dotychczasowych dokonań Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie pomocy różnym kategoriom rodzin i osób stała się podstawą do formułowania projektów i intensyfikacji działań kierowanych do tych grup społecznych, w stosunku do których dotychczasowe działania okazały się niewystarczające.

W roku 2012, podobnie jak w roku 2011, celowym było kontynuowanie programów rozpoczętych w latach poprzednich takich jak m.in. Grupa Wsparcia dla Rodzin Zastępczych, realizacja projektu systemowego „Z rodziną mogę więcej” czy Dobry Rodzic- Dobry Start, który poprzez realizację działań profilaktyczno – edukacyjnych pozwala na reagowanie na problemy pojawiające się w rodzinie już w początkowej fazie rodzicielstwa (od momentu narodzin do 3 roku życia dziecka). To także realizacja nowych działań, które zostały przedstawione w niniejszym materiale.

Projekt: Dobry Rodzic - Dobry Start

**Realizowany w partnerstwie z Fundacją Dzieci Niczyje,
Koalicja na rzecz Profilaktyki Krzywdzenia Małych Dzieci.**

Cel główny programu to: *ochrona dzieci przed krzywdzeniem, poprzez wczesną profilaktykę i pracę z rodzicami małych dzieci poprzez: podniesienie świadomości społecznej w zakresie krzywdzenia małych dzieci oraz propagowanie idei profilaktyki krzywdzenia małych dzieci.*

Program wczesnej interwencji i profilaktyki krzywdzenia małych dzieci rozumiany jako:

- działania ukierunkowane na zmniejszenie poziomu stresu w życiu rodziców małych dzieci, podniesienie poziomu ich wiedzy i umiejętności rodzicielskich,
- a także bezpośrednie wspieranie zdrowia dziecka, obejmuje m.in.: wizyty domowe, warsztaty umiejętności rodzicielskich, warsztaty radzenia sobie ze stresem, zapewnienie poradnictwa i wsparcia lekarskiego oraz psychologicznego.

Program „Dobry Rodzic - Dobry Start” Fundacji Dzieci Niczyje, jest skierowany do rodziców dzieci w wieku od 0 do 3 lat oraz profesjonalistów pracujących z małymi dziećmi i ich rodzicami.

Realizatorzy Programu w ramach Koalicji na terenie Dzielnicy Praga-Północ: pracownicy Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Praga Północ, Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ, Straży Miejskiej oraz Komendy Rejonowej Policji Warszawa VI.

To bardzo ważny program w systemie pomocy dziecku i rodzinie, ponieważ stanowi niejako pierwszy jego element – pozwala identyfikować problemy rodziny jeszcze przed urodzeniem się dziecka oraz występujące w pierwszych 3 latach jego życia a także kieruje różne formy wsparcia do tych rodzin.

Doświadczenia, które zdobył Ośrodek Pomocy Społecznej i lokalni partnerzy przy realizacji programu Dobry Rodzic - Dobry Start pozwoliły na utworzenie swoistego systemu szybkiego informowania i reagowania na możliwe zagrożenia.

Profilaktyka ma ogromne znaczenie z punktu widzenia ochrony dziecka i rodziny dlatego też, proponowane w ramach programu wczesnej interwencji i profilaktyki krzywdzenia małych dzieci, bezpłatne formy pomocy, zarówno dla rodziców jak i konsultacje dla profesjonalistów są niezmiernie cenne.

Oprócz działań czysto edukacyjnych, które polegają na przekazaniu „zagrożonym” rodzinom ulotek z informacją o możliwościach korzystania, z pomocy w sytuacji zagrożenia, jest świadczenie tej pomocy w formie m.in. *wizyt domowych, warsztatów umiejętności rodzicielskich, warsztatów radzenia sobie ze stresem, poradnictwa oraz wsparcia lekarskiego czy psychologicznego (ich realizatorem jest Fundacja Dzieci Niczyje).*

Dla zainteresowanych rodzin Fundacja Dzieci Niczyje prowadzi także *spotkania edukacyjne* z zakresu zachowań dzieci na różnych etapach jego rozwoju oraz *warsztaty*, podczas których rodzice uczą się praktycznych umiejętności wychowawczych.

W ramach Programu funkcjonują także: *anonimowa poradnia internetowa, grupa otwarta Rodzice-Rodzicom, konsultacje psychologa przeznaczone dla nastoletnich rodziców oraz zajęcia (Aktywny Poniedziałek)* - podczas których rodzice uczą się różnych form zabawy z dziećmi.

Ważnym działaniem w ramach Programu są cykliczne *superwizje* przedstawicieli Fundacji (w tym prawnika) z realizatorami dzielnicowych programów DR-DS, które są nieocenioną pomocą w rozwiązywaniu skomplikowanych spraw zgłaszanych rodzin.

Dzięki wnikliwej analizie przypadków, dokonywanej w ramach zespołu interdyscyplinarnego (m.in. policji, kuratorów, pracowników socjalnych i służby zdrowia) łatwiej w sposób optymalny udzielić rodzinie skutecznej pomocy.

Realizacja Programu „Dobry Rodzic - Dobry Start” w dzielnicy Praga Północ.

W roku 2012 do Działu Pomocy Specjalistycznej Ośrodka Pomocy Społecznej Praga Północ wpłynęły **33 ankiety** (w roku 2011 – **30**) od pracowników socjalnych, dotyczyły one rodzin o zwiększonym czynniku ryzyka. Wszystkie zgłoszone rodziny okazały się środowiskami, które były znane pracownikom socjalnym.

W roku 2012, w stosunku do roku 2011 liczba rodzin zgłaszanych do monitorowania nie uległa zasadniczej zmianie. Do Ośrodka Pomocy Społecznej w ciągu roku nie wpłynęła żadna ankieta od partnerów lokalnej koalicji DR-DS.

Pracownicy socjalni obu filii OPS założyli 33 nowe ankiety rodzinom, które mają dzieci w wieku 0-3 r.ż. Nieco ponad połowa zgłoszonych rodzin (18), po odbytej przez specjalistów DPS wizytacji, otrzymała informację o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej, dostępnej na terenie dzielnicy. Oprócz pakietu informacyjnego, rodzinie przekazane zostały również aktualne informacje o szkoleniach i warsztatach organizowanych przez Fundację Dzieci Niczyje, w ramach Programu.

Osoby potrzebujące pomocy, uczestniczące w Programie DR-DS, mogą korzystać ze specjalistycznej pomocy (psychiatry, psychologa, pedagoga, prawnika i położnej) dostępnej w Praskim Centrum Pomocy Rodzinie.

Wśród rodzin zgłoszonych do monitorowania przez OPS w roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2011, najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z problemem bezrobocia, wielodzietności i uzależnienia od alkoholu oraz samotnego macierzyństwa. Oprócz wymienionych problemów u większości monitorowanych rodzin występowały równocześnie trudności materialne, w tym zadłużenia mieszkaniowe. Jedenastu rodzinom udzielono dodatkowego wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego (m.in. psychologicznego, prawnego, rodzinnego itp.). Wobec 4 rodzin wdrożono całą procedurę pomocy, udzielając im wielokierunkowego wsparcia.

Program: „Aktywna Praga”

Realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „Barwy Kultury”.

Realizator: *Stowarzyszenie „Barwy Kultury”. Realizacja projektu odbywa się w kontekście programu „Wolontariat Miast Gospodarzy UEFA EURO 2012”*

Partnerzy: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ i Dzielnicy Praga Południe, Kawiarnia Sens Nonsensu, DOSIR – Dzielnicowy Ośrodek Sportu i Rekreacji, Dom Kultury Praga, Fundacja „Świat na Tak”, Europe Direct Warszawa, Centrum Wolontariatu.

Patroni: Muzeum Historyczne m.st. Warszawy, OPS Praga-Południe, Muzeum Warszawskiej Pragi.

Patroni medialni: Kultura Viva, Być Seniorom, Przystanek Praga, AMS City INF, Nowa Gazeta Praska.

Projekt był współfinansowany z budżetu m.st. Warszawy.

„**Program: Aktywna Praga**” zakładał cykl warsztatów, spotkań, dyskusji, spacerów oraz wydarzeń sportowych mających na celu aktywizację społeczną oraz promocję wolontariatu (a w szczególności wolontariatu Miast Gospodarzy UEFA EURO2012). Projekt miał na celu wyodrębnienie grupy liderów wśród osób 50+, którzy swoją postawą i podejmowanymi wspólnie działaniami będą realizowali własny program animacyjno-społeczny na rzecz społeczności lokalnej.

Realizacja programu obejmowała okres od października 2011 r. do maja 2012 roku

Bezpośrednimi adresatami projektu były osoby 50+ związane z działalnością Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawy m.in. z Klubu „Złotego Wieku”, Domu Dziennego Pobytu, grupy wsparcia Rodzin Zastępczych oraz podopieczni organizacji i instytucji działających na rzecz osób starszych, w tym m.in.: Stowarzyszenia „Karan”, Estar 50+.

W ramach zawartego porozumienia o współpracy Ośrodek Pomocy Społecznej był zobowiązany do: informowania o programie i jego promowania, organizowania spotkań informacyjnych w placówkach Ośrodka, współpracy i monitorowania działań celem optymalnego ich dostosowania do potrzeb zidentyfikowanych grup odbiorców, wspierania Stowarzyszenia „Barwy Kultury” również poprzez wydawanie opinii i rekomendacji o realizowanym programie oraz udostępniania pomieszczeń Ośrodka na działania programu.

W ramach Programu „Aktywna Praga”, w roku 2011 zostały zrealizowane:

- cykl działań społeczno-kulturalnych w kawiarni „Sens Nonsensu” w Dzielnicy Praga Północ, w tym: spotkania z działaczami: wolontariatu społecznego oraz sportowego; promotorami idei uprawiania sportu wśród osób 50+; warsztaty służące rozwijaniu zainteresowań wolontariatem, sportowych, animacyjnych oraz artystycznych,
- cykl spotkań sportowych poświęconych programowi Miast Gospodarzy UEFA EURO 2012 oraz wolontariatowi sportowemu, w tym: spotkania z przedstawicielami: programu; wolontariuszami 50+, uczestnikami Europejskich Letnich Igrzyskach Olimpiad Specjalnych 2010, warsztaty komputerowe
- wspólne oglądanie meczu i uczestniczenie w imprezach sportowych oraz spaceru poświęcone historii sportu w Dzielnicy Praga Północ i Praga Południe.

Uczestnicy, pod okiem wykwalifikowanych animatorów, muzyków, przewodników i działaczy społecznych mieli okazję nie tylko rozwijać swoje umiejętności i talenty, ale także zdobyć potrzebne narzędzia do realizowania własnych projektów oraz planowania indywidualnych działań na rzecz społeczności lokalnej. Większość działań odbywała się w Kawiarni „Sens Nonsensu” przy ul Wileńskiej 23 , były to m.in.:

- Międzypokoleniowe Warsztaty śpiewania i muzykowania: wraz z zespołem Czessband oraz profesjonalną wokalistką uczestnicy brali udział w warsztatach wokalnych i wspólnym śpiewaniu. *Atrakcją dla uczestników było wspólne nagranie wybranych utworów w studiu;*

- Warsztaty dziennikarsko – przewodnickie oraz reportażu i fotografii;

- Zajęcia sportowe: Zajęcia gimnastyczne były prowadzone przez instruktorów DOSIR, w ramach projektu „Praga Ćwiczy”;

- Gry planszowe: Koło miłośników gier planszowych;

- Spotkania kawiarniane z ciekawymi osobami;

- Wspólne potańcówki połączone z nauką tańca.

Po ukończeniu I etapu realizacji programu z jego uczestnikami przeprowadzono ankietę, celem oceny dotychczasowych działań oraz sprawdzenia oczekiwań co do dalszego kształtu realizowanego programu. Zgodnie z założeniami programu to uczestnicy, przy wsparciu Zespołu Projektowego zdecydowali o kierunkach działań realizowanych w roku 2012.

W roku 2012 realizowano projekty uczestników wcześniejszych działań. były to m.in.:

- realizowano warsztaty komputerowe (styczeń) obejmujące: podstawy użytkowania komputera oraz możliwości komunikacyjnych w internecie;

- organizacja zwiedzania Centrum Nauki Kopernik z okazji dnia Babci i Dziadka – styczeń;

- organizowano potańcówki z muzyką na żywo(m.in. zespół Czassband) animacje karnawałowe dla dzieci (w CH Wileńska)- luty;

- powstały felietony (z inspiracji Tour de Praga 2012 w hołdzie dla Olgierda Budrewicza, Architektura jest sztuką dialogu, Wielka zagłuszarka – o Radiu Wola Europa, Zapomniani władcy Warszawy, Wyprawa w przeszłość, Kawa po warszawsku (publikowane w Stolicy) – marzec,

W ramach wcześniej przedstawionych działań powstał nowy projekt – z inspiracji uczestników programu „Aktywna Praga” realizowany do końca 2012 roku pod nazwą „ **Plac Hallera Projekt**”.

Projekt dofinansowany ze środków programu „Seniorzy w akcji” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Towarzystwa Inicjatyw Twórczych „e”

Instytucje wspierające projekt: Stowarzyszenie „**Barwy Kultury**”, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ, Dom Kultury Tu Praga, Muzeum Warszawskiej Pragi,

Projekt zakładał cykl międzypokoleniowych wydarzeń muzyczno-historycznych zmierzających do ożywienia życia kulturalnego na Placu Hallera- większość spotkań odbywała się w Klubie „Złoty Wiek”.

W ramach proponowanych działań zrealizowano:

- spotkanie inauguracyjne rozpoczęcie realizacji programu z zabawą przy muzyce zespołu Cała Praga Śpiewa- skwer na Placu Hallera,
- spotkania historyczne prowadzone w Klubie Złoty Wiek- przez pracowników Muzeum Warszawskiej Pragi – o historii rejonu- Plac Hallera ,
- wspólne muzykowanie i śpiewanie szlagierów praskich i warszawskich z zespołem Cała Praga Śpiewa,
- historia spółdzielni „Wspólna Sprawa”- rzecz o rzutnikach i przeźroczech,
- uroczyste zakończenie – wielka zabawa ze śpiewem, tańcami i muzykowaniem, zorganizowana w Centrum Promocji i Kultury Praga Południe.

Grupa Wsparcia dla Rodzin Zastępczych - kontynuacja.

Realizator: *Dział Pomocy Specjalistycznej OPS.*

Problematyka rodzin zastępczych.

Rodzina zastępcza jest formą ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych dziecka, w przypadku, gdy dobro dziecka jest zagrożone, a inne środki pomocy dziecku i jego rodzinie są nieskuteczne. Wśród przyczyn takiej sytuacji można wymienić m.in.: niewydolność wychowawczą, niezaradność życiową, patologię społeczną (alkoholizm, prostytutka, narkomania, rażące zaniedbywanie dziecka).

Rodzinną opiekę zastępczą może sprawować zarówno osoba fizyczna jak i rodzina, która do pełnienia tej funkcji została odpowiednio przygotowana i posiada adekwatne zaświadczenie o uzyskaniu kompetencji w tym zakresie (warunek ten nie dotyczy rodzin spokrewnionych).

Rodzina zastępcza to jedna z form pomocy dzieciom i rodzicom, która swoją funkcję wypełnia do momentu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub do ukończenia przez dziecko 18 r. życia. Jej celem jest wzmacnianie rodzin naturalnych tak, aby po zaistniałym kryzysie mogły wrócić do pełnienia swoich właściwych ról. W rodzinie zastępczej przebiega proces pracy wychowawczej, w którym oprócz opiekunów zastępczych uczestniczą: pracownicy socjalni, pracownicy sądów, lekarze, doradcy, terapeuci i rodzice biologiczni. Jej utworzenie nie powoduje więzi rodzinno - prawnej pomiędzy opiekunami a dzieckiem, rodzina zastępcza nie przejmuje pełni władzy rodzicielskiej nad dziećmi.

Typy rodzin zastępczych: rodzina zastępcza spokrewniona; niespokrewniona; zawodowa, nie spokrewniona z dzieckiem (w tym. wielodzietna, specjalistyczna, o charakterze pogotowia opiekuńczego).

Z funkcji rodziny zastępczej można zrezygnować (za wiedzą sądu) w sytuacji, kiedy nie jest ona w stanie podołać przyjętym na siebie zadaniom. Dlatego tak ważne jest tworzenie systemu wsparcia, aby rodziny zastępcze mogły korzystać ze specjalistycznej pomocy w trakcie pełnienia swojej funkcji.

Rodziny zastępcze w Dzielnicy Praga Północ – Grupa Wsparcia.

W Dzielnicy Praga Północ, w roku 2012 funkcjonowało **129 rodzin zastępczych** (w tym: 104 spokrewnione, w których przebywa 126 dzieci oraz 25 rodzin niezawodowych, w których przebywa 26 dzieci). Większość z rodzin zastępczych funkcjonujących w Dzielnicy to rodziny spokrewnione, w których opiekunem prawnym jest kobieta (zwykle babcia). Rodziny

ustanowione na oboje małżonków, stanowią mniejszość (ok. 15 %) i z naszego doświadczenia wynika, że aktywność w tych rodzinach wykazują, przede wszystkim, kobiety.

Większość dzieci z rodzin zastępczych, które poznali pracownicy OPS, wykazuje zaburzenia emocjonalne, posiada niską samoocenę, trudności w nauce.

Od uruchomienia programu w spotkaniach Grupy Wsparcia uczestniczy od 15 do 24 rodzin zastępczych. Bierze w nich udział 2 pracowników Działu Pomocy Specjalistycznej a w zależności od potrzeb, psycholog Ośrodka.

Program Grupy Wsparcia w Dzielnicy Praga Północ jest realizowany od roku 2007 i w tym okresie uruchomiono: - indywidualne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, organizowano spotkania Wigilijne oraz Mikołajkowe dla dzieci, udział w Festynach z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego organizowanych w partnerstwie z innymi Ośrodkami Pomocy Społecznej (w Dzielnicy Wola (2008 r.) i Dzielnicy Śródmieście (w roku 2011).

Dzięki doświadczeniu wynikającemu ze spotkań z rodzinami zastępczymi oraz realizowanego wsparcia, udało się zdefiniować najistotniejsze problemy i potrzeby, które dotyczą funkcjonowania rodzin zastępczych w dzielnicy. Na ich podstawie, aby poszerzyć zakres działań i pomocy kierowanej do tej grupy odbiorców, w roku 2009 Ośrodek Pomocy Społecznej przygotował i realizował projekt konkursowy „*Centrum Wsparcia Rodzicielstwa Zastępczego*”, współfinansowany z dotacji celowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W roku 2010 Ośrodek Pomocy Społecznej ponownie przystąpił do konkursu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i otrzymał dotację celową na realizację programu „*SEZAM - Praski System Wsparcia Dziecka i Rodziny*”, kierowanego do rodzin zastępczych i rodzin dysfunkcyjnych, zamieszkałych w Dzielnicy Praga Północ.

W ramach Programu „SEZAM” realizowano działania: skierowane bezpośrednio do dzieci, opiekunów, całej rodziny oraz promocyjne dotyczące idei rodzicielstwa zastępczego i potrzeby specjalistycznego wsparcia rodzin z problemami.

Grupa Wsparcia dla Rodzin Zastępczych w Dzielnicy ma już swoją historię i osiągnięcia: w aktywizacji rodzin do działań samopomocowych jak i aktywizacji środowiska lokalnego na rzecz wspierania rodzin zastępczych.

Pracownicy Działu Pomocy Specjalistycznej, uczestniczący w cyklicznych spotkaniach rodzin zastępczych zaobserwowali także szereg pozytywnych zmian jakie zaszły u uczestników, w ciągu kilku lat.

To m.in.: umiejętność definiowania swoich problemów i sięganie po specjalistyczną pomoc (w tym psychologiczną i rodzinną); większe zainteresowanie sprawami i kłopotami

innych; inicjowanie pomocy wzajemnej, włączanie się a obecnie współorganizowanie spotkań i imprez okolicznościowych; dostrzeganie braku umiejętności wychowawczych i chęć ich uzupełniania; większe zainteresowanie dzieckiem i jego problemami.

Spotkania Grupy Wsparcia dla wielu rodzin stały się potrzebą, dlatego też w ciągu 2012 roku, były kontynuowane. Dzięki życzliwości lokalnych partnerów (m.in. Stowarzyszeniu Barwy Kultury) do końca maja odbywały się one w kawiarni Sens Nonsensu.

W ramach cyklicznych spotkań zapraszano przedstawicieli Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie – celem omówienia zmian wynikających z reorganizacji pieczy zastępczej. Przedstawiciele WCPR są uczestnikami każdego spotkania Grupy – co ułatwia obu stronom załatwienie niezbędnych formalności. Dzięki tej sytuacji, wszelkie wątpliwości uczestników dotyczące ich pracy mogą być wyjaśniane na bieżąco.

Oprócz cyklicznych spotkań, rodziny korzystały z poradnictwa psychologicznego, rodzinnego, prawnego. Uczestniczyły we współorganizowanych spotkaniach okolicznościowych, z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych. Brały udział w uroczystym festynie organizowanym z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego – przez Ośrodek Pomocy Społecznej Warszawa Bemowo.

Rodziny Zastępcze – uczestnicy spotkań Grupy Wsparcia, brały także udział w Festynie Rodzinnym. Organizatorem Festynu był Zespół Ognisk Wychowawczych im. Kazimierza Lisieckiego „Dziadka” - Ognisko Praga przy ul. Środkowej 9, a współorganizatorem Ośrodek Pomocy Społecznej.

W ramach współpracy z lokalnymi partnerami, w roku 2012 dzieci z Rodzin Zastępczych uczestniczyły w koloniach profilaktycznych oraz imprezach choinkowych.

Program: „Miasteczko Cyrkowe”

Termin: 24.05.2012 r.

Realizator: Zespół Ognisk Wychowawczych im. Kazimierza Lisieckiego „Dziadka”

Partner: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawy.

Celem imprezy z okazji Dnia matki i Dnia Dziecka było wielkie spotkanie rodzin z dziećmi – uczestników działań realizowanych w Ognisku Praga, Rodzin zastępczych, które współpracują z OPS w ramach Grupy Wsparcia jak również: wymiana doświadczeń w pracy na rzecz rodzin innych ognisk wychowawczych z kilku dzielnic Warszawy.

Po raz kolejny była to wspólna inicjatywa Ogniska Praga i Ośrodka Pomocy Społecznej. Realizatorzy podzielili między siebie zadania, każdy z nich przygotował własny wkład rzeczowy i osobowy.

Impreza na terenie Ogniska im Dziadka Lisieckiego przy ul. Środkowej zgromadziła ponad 100 osób. Każdy z partnerów imprezy, w oparciu o niewielki wkład finansowy, zaangażowanie rodzin, oraz inwencję pracowników, przygotował propozycje konkursów, występów, zabaw dla dzieci i rodziców.

Wśród tych propozycji znalazły się m.in.: - grill, trampolina dla dzieci, malowanie twarzy, pierników, przygotowanie zabawek „ze wszystkiego”, konkursy sportowe, rysunkowe, taneczne, robienie wielkich baniek mydlanych. Zorganizowano występy klaunów, grupa taneczna Ogniska Praga przygotowała specjalny występ.

Część działań odbywała się na scenie przygotowanej przed budynkiem głównym Ogniska a także w centralnej części placu.

Projekt „Integracja dla samodzielności”- realizowany w partnerstwie z WCPR

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską, ze środków EFS, realizowany w ramach Programu operacyjnego Kapitał Ludzki przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy, w okresie od lipca do grudnia 2011r. **W roku 2012 WCPR zdecydował o przedłużeniu Programu o kolejne trzy miesiące- do końca marca 2012 roku.**

Celem projektu „Integracja dla samodzielności” było: uzupełnienie pomocy udzielanej beneficjentom przez OPS i WCPR, a także zwiększenie szansy w szybszym i efektywniejszym

odnalezieniu się w życiu społecznym. Projekt służył również ograniczeniu zjawiska izolacji i wykluczenia społecznego oraz podniesieniu poczucia integracji społecznej.

Projekt kierowany był do niepełnosprawnych klientów Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ. Uczestników projektu wybrali pracownicy socjalni. Jednym z przyjętych kryteriów rekrutacji było zaangażowanie i chęć uczestnictwa w zajęciach. Wyłoniono grupę 30 osób niepełnosprawnych w wieku od 25 – 60 lat. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (22), ze znacznym (5), a z lekkim (3). Najwięcej osób było w przedziale wieku 50 – 60 lat, ze zdecydowaną przewagą kobiet. W tej grupie przeważali niepełnosprawni z zaburzeniami psychicznymi (depresja, zespół psychoorganiczny i inne).

W ramach zadania, w roku 2011 realizowano: warsztaty psychologiczne; indywidualne wsparcie psychologiczne; indywidualne konsultacje z prawnikiem; zajęcia z zakresu aktywności ruchowej; zajęcia artystyczne - warsztaty- w ramach ujawnienia zdolności manualnych uczestników nauka nowych technik plastycznych, w tym m.in. techniki decoupage.

Dla najbardziej aktywnych uczestników, którzy korzystali ze wszystkich działań proponowanych w ramach programu, realizowanych w roku 2011 (10 osób), w roku 2012 jako kontynuację, zorganizowano udział w zajęciach kulturalnych.

Do końca marca roku 2012, wytypowane osoby niepełnosprawne, które spełniły wspomniane kryterium, uczestniczyły w zajęciach kulturalnych, obejmujących m.in.: wycieczkę do ZOO, zwiedzanie: Zamku Królewskiego, Centrum Nauki – KOPERNIK, Fabryki „Wedel”, pałacu i parku w Wilanowie, oglądanie spektaklu teatralnego i seansu filmowego.

W roku 2012 uczestnicy w/w programu wzięli udział w Warszawskim Korowodzie Integracyjnym, który się odbył w Parku Sowińskiego. Zaprezentowali swoje prace plastyczne, przygotowane podczas zajęć realizowanych w roku 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

„Z rodziną mogę więcej”

Projekt realizowany w ramach PO KL 2007-2013,
poddziałanie 7.1.1.:
Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji
przez ośrodki pomocy społecznej
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, 03-477 Warszawa, ul. Szymanowskiego 6/61

Biurowo Programu: OPS Praga Północ, 03-477 Warszawa, ul. Szymanowskiego 6/61, tel. 22 818-00-00

PROJEKT „Z RODZINĄ MOGĘ WIĘCEJ”

Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy w kwietniu 2012 roku rozpoczął, po raz piąty, realizację projektu systemowego „Z rodziną mogę więcej”. Projekt realizowany jest w ramach Poddziałania 7.1.1., Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”.

Celem głównym projektu jest aktywizacja i zapobieganie wykluczeniu społecznemu 80 klientów (w tym 56 kobiet) OPS Dzielnicy Praga Północ z rodzin wieloprotblemowych, w okresie od 01.04.2012 do 31.10.2014 r.

Projekt ma na celu m.in.: podwyższenie poziomu wiedzy i umiejętności wychowawczych w rodzinach z problemami wychowawczymi, podwyższenie poziomu aktywności zawodowej, umiejętności psychospołecznych i umiejętności poszukiwania pracy, podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych dostosowanych do lokalnego rynku pracy, uzupełnienie wykształcenia w formie edukacji szkolnej, a także zapobieganie dysfunkcjom, w tym w otoczeniu rodziny; w sprawowaniu opieki rodzicielskiej i funkcjonowaniu rodziny oraz podniesienie poziomu materialnego rodzin.

Zgodnie z harmonogramem realizacji projektu, przygotowano kompleksowe formy pomocy i wsparcia o charakterze indywidualnym i grupowym.

Wśród form indywidualnych znalazły się: spotkania z psychologiem (porady psychologiczne, indywidualna terapia psychologiczna), konsultacje z doradcą zawodowym, spotkania z trenerem pracy.

Zajęcia grupowe przewidziane dla uczestników projektu, to: warsztat aktywizacji zawodowej, warsztat wychowawczy, warsztat umiejętności psychospołecznych, grupa wsparcia.

Zajęcia, podczas których zapewniony był poczęstunek oraz opieka nad dziećmi, prowadzone były metodami aktywnymi (dyskusje, burze mózgów, odgrywanie scenek, ćwiczenia indywidualne i grupowe).

W ramach udziału w projekcie, w 2012 r. zorganizowany został także wyjazd integracyjny dla rodzin i ich otoczenia. 10 uczestniczek i ich rodzin zostało objętych wsparciem asystenta rodziny. W 2013 r. przewidziane jest objęcie takim wsparciem 20 uczestników projektu wraz z otoczeniem.

W ramach pracy animatora, w Klubie Samopomocy Rodzinie organizowane są dodatkowe zajęcia dla uczestników projektu oraz ich rodzin. W 2012 r. odbyły się zajęcia wizażu, spotkania z dietetykiem, dogoterapia dla dzieci, kurs pierwszej pomocy, samoobrona dla kobiet, trening radzenia sobie ze złością i ze stresem, impreza andrzejkowa oraz zabawa mikołajkowa.

Uczestnicy projektu mogą także korzystać ze szkoleń zawodowych. W 2012 r. zrealizowano następujące szkolenia zawodowe: archiwista, grooming, stylistka paznokci, masaż I i II stopnia, nowoczesne techniki sprzedaży, fryzjer stylistka, kurs kadrowo - płacowy od podstaw, opiekun osoby starszej,

Kursy komputerowe różnego stopnia, grafika komputerowa, kasy fiskalne – obsługa, kasjer sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej, eksploatacja urządzeń elektroenergetycznych, samodzielny księgowy od podstaw – specjalista ds. rachunkowości.

Rekrutacja do projektu jest zamknięta (tylko dla klientów OPS) oraz wieloetapowa. Wstępna rekrutacja dokonana została w momencie pracy nad projektem przez pracowników socjalnych OPS. Każdy z kandydatów do projektu odbywa rozmowę kwalifikacyjną z psychologiem. Z osobami zakwalifikowanymi do udziału w projekcie zostają podpisane kontrakty socjalne.

W czasie trwania projektu na bieżąco mierzone są zakładane rezultaty. Przed i po zakończeniu każdego warsztatu przeprowadzane są ankiety monitorujące, a po zakończeniu całości – ankiety ewaluacyjne. Treść warsztatów i treningów dostosowana jest do oczekiwań każdej grupy, by w efektywny sposób przekazywać niezbędne informacje. Trenerzy w zależności od tematyki zajęć przygotowują dla uczestników materiały szkoleniowe.

„Z rodziną mogę więcej”

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekty systemowe zrealizowane przez OPS Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy

Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy w kwietniu 2012 roku rozpoczął po raz piąty realizację projektu systemowego „Z rodziną mogę więcej”.

Projekty systemowe realizowane są w ramach Poddziałania 7.1.1, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki- „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”.

Cel główny projektu

Aktywizacja i zapobieganie wykluczeniu społecznemu 80 klientów (56 kobiet) OPS Dzielnicy Praga Północ, w tym: 44 osoby powracające do projektu z wieloprotblemowych rodzin, w okresie od 01.04.2012 do 31.10.2014 r.

Cele szczegółowe projektu

Podwyższenie poziomu wiedzy i umiejętności wychowawczych w rodzinach z problemami wychowawczymi – 50 rodzin

Podwyższenie poziomu aktywności zawodowej, umiejętności psychospołecznych i umiejętności poszukiwania pracy – 75 os. (55K)

Podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych dostosowanych do lokalnego rynku pracy – 45 os. (32K)

Uzupełnienie wykształcenia w formie edukacji szkolnej u dwóch uczestników projektu z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb – 2 os.

Zapobieganie dysfunkcjom uczestników w tym w otoczeniu rodziny; w sprawowaniu opieki rodzicielskiej i funkcjonowaniu rodziny oraz podniesienie ich poziomu materialnego – 45 os. (34K)

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny realizowano z zastosowaniem 4 instrumentów aktywnej integracji:

aktywizacji zawodowej,

aktywizacji edukacyjnej,

aktywizacji społecznej,

aktywizacji zdrowotnej

przy czym każdy uczestnik zrealizował minimum 3 z nich.

Do projektu przyjęto: 43 osoby (31 K)

Projekt ukończyło: 38 osób (27 K)

PŁEĆ UCZESTNIKÓW

- Rozmowa kwalifikacyjna z psychologiem w maju 2012r. Zakwalifikowanie 24 osób (21 K) i sporządzenie listy rezerwowej.
- Rozmowa kwalifikacyjna z psychologiem w czerwcu 2012r. Zakwalifikowanie 15 osób (6 K)
- Nabór uzupełniający i rekrutacja 3 kobiet i 1 mężczyzny.

Do projektu przyjęto: 43 osoby (31 K)

Projekt ukończyło: 38 osób (27 K)

Finansowanie projektu w latach 2012 - 2014

Budżet projektu: 1 551 821 zł

Dotacja rozwojowa: 1 412 792 zł

Wkład własny OPS: 139 020

Działania Projektu

Indywidualne spotkania z doradcą zawodowym

Indywidualna terapia psychologiczna

Warsztat aktywizacji zawodowej

Warsztat wychowawczy

Indywidualna praca trenera pracy z uczestnikiem

Kursy zawodowe i specjalistyczne kursy komputerowe, podjęcie nauki

Warsztat umiejętności psychospołecznych

Praca z asystentem rodziny

Porady psychologiczne

Wyjazd integracyjny

Grupa wsparcia

Rezultaty stan na 10.12.2012 r.

Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projekcie dot. Aktywnej Integracji

W ramach projektu realizowane były zajęcia w Klubie Samopomocy Rodzinie

Opieka nad dzieckiem była realizowana w kilku wymiarach

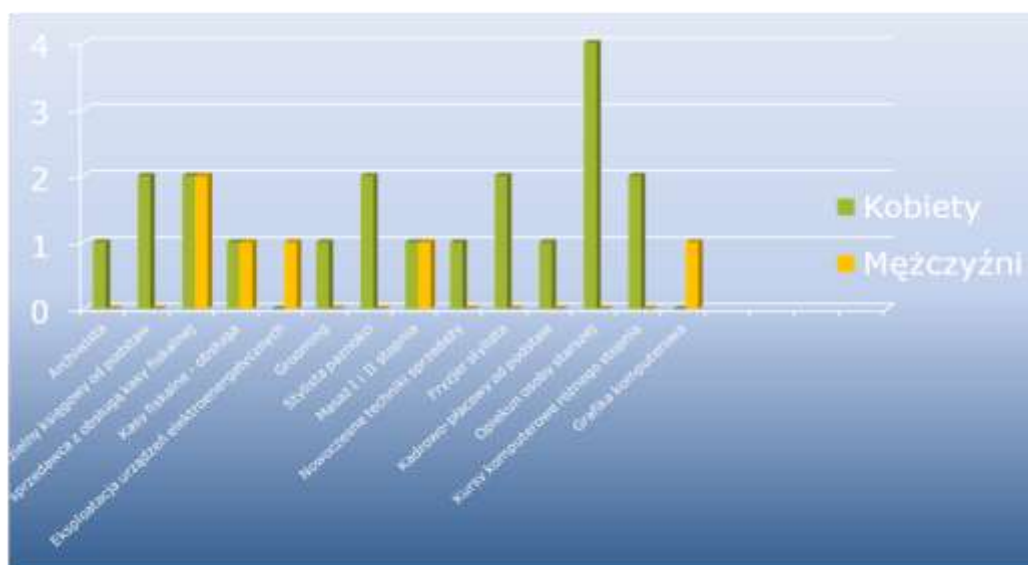

Rezultaty za 2012 rok - stan na 10.12.2012 r.

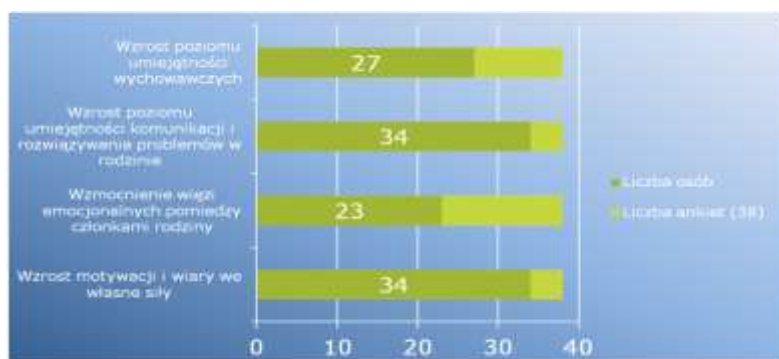
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi

Szkolenia zawodowe ukończone przez uczestników projektu w 2012 r.

Rezultaty miękkie za rok 2012

Materiały z konferencji sporządziły:
Anna Sikora, Dorota Krzemińska, Monika Welcel

Rynek pracy wymaga od poszukujących zatrudnienia osób, kwalifikacji, doświadczenia zawodowego i dyspozycyjności. W wielu przypadkach, ze względu na takie wymagania łącznie lub z powodu braku jednego z nich, jest on właściwie niedostępny dla klientów OPS zwłaszcza długotrwale bezrobotnych..

Korzystne rozwiązanie tej sytuacji wprowadza ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz.415, późn. zm.,) w części dot., organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne – to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Prace społecznie użyteczne mają stwarzać warunki powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym.

Do prac społecznie użytecznych można skierować osoby, które spełniają trzy kryteria:

1. są bezrobotne, zarejestrowane z takim statusem we właściwym powiatowym urzędzie pracy,
2. nie posiadają prawa do zasiłku,
3. korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej.

Prace społecznie użyteczne stanowią jeden z wielu instrumentów aktywizacji zawodowej pozwalający na stworzenie właściwych warunków powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym. Ten nowy instrument rynku pracy, skierowany do osób najuboższych i pozbawionych szans na zatrudnienie stanowi m. in. formę pobudzenia aktywności osoby bezrobotnej, a w efekcie realizację podstawowych założeń aktywnej polityki społecznej, wyrażanych pojęciem „praca zamiast” zasiłku”. Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez realizację programu prac społecznie użytecznych ma możliwość wpływania na postawę osoby bezrobotnej korzystającej z pomocy Ośrodka.

Realizacja programu związanego z organizacją prac społecznie użytecznych miała na celu zaktywizowanie osób bezrobotnych - klientów Ośrodka, w stopniu pozwalającym na zwiększenie ich motywacji do korzystania z własnej samodzielności w zaspokajaniu swoich potrzeb i stanowiła ważny czynnik zapobiegający ich wykluczeniu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w porozumieniu z 5 lokalnymi podmiotami przygotował plan organizacji prac społecznie użytecznych dla beneficjentów.

Wśród proponowanych stanowisk pracy w lokalnych instytucjach, dla 15 skierowanych osób bezrobotnych znalazły się, przede wszystkim, proste prace fizyczne: sprzątanie terenów zewnętrznych i wewnętrznych, malowanie ogrodzeń, prace pomocnicze w kuchni, prace gospodarcze.

W 2012 roku pilotażowo - program prac społecznie-użytecznych był realizowany od sierpnia do listopada.

Zakładanym rezultatem organizowanych prac społecznie użytecznych było zniesienie barier jakie towarzyszą osobom długotrwale bezrobotnym w poszukiwaniu zatrudnienia, ich aktywny powrót na rynek pracy i podniesienie motywacji do uniezależnienia się od środków pomocy społecznej.

Inne działania Ośrodka Pomocy Społecznej

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ (ZI ds. P w R).

Na podstawie art.9a ust 15 ustawy z dn.29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493, z 2009, poz.1589 oraz z 2010r.nr.28, poz.146 i nr.125, poz.842) oraz zgodnie z zarządzeniem nr 16663/2011 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia **25.10.2011 został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga Północ (ZI ds. P w R) w dniu 17.11.2011** przewodniczącym w/w Zespołu został naczelnik Wydziału Prewencji KRP VI.

W skład Zespołu weszło 3 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ, pracownicy Urzędu Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy, przedstawiciel Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m.st. Warszawy, oświaty, ochrony zdrowia oraz kuratorzy sądowi. ***Na mocy w/w ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej przejął obsługę administracyjno-biurową Zespołu Interdyscyplinarnego a wyznaczeni pracownicy uczestniczą każdorazowo w jego posiedzeniach.***

ZI ds. P w R realizuje zadania wynikające z programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy, w tym: integrowanie i koordynowanie działań podejmowanych przez instytucje i służby w związku z realizacją procedury Niebieskiej Karty, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań i inicjowanie interwencji w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie.

W sytuacji przemocy w rodzinie, każdy z jej członków może się zgłosić sprawę do Zespołu i poprosić o pomoc. W zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby podejmowane są

działania - zarówno przez pracownika socjalnego jak i specjalistów z Działu Pomocy Specjalistycznej OPS, mające na celu diagnozę sytuacji i udzielenie wsparcia.

Ośrodek może zaproponować specjalistyczną pomoc: psychologa, prawnika, poradnictwo rodzinne i konsultację specjalisty ds. przemocy oraz skierować do specjalistycznej placówki pomocowej dla ofiar przemocy lub dla sprawców przemocy dostępnej na terenie m.st. Warszawy.

Nowa ustawa umożliwi wdrożenie procedury Niebieskiej Karty nawet bez zgody ofiary. Procedura NK może być wdrożona również na wniosek pracownika socjalnego. W przypadku zgłoszenia problemu przemocy przez członka rodziny, pracownik OPS ma obowiązek wypełnić druk NK część A i przekazać go jak najszybciej do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga Północ.

Przewodniczący tworzy Grupę Roboczą, do której powoływani są przedstawiciele służb i instytucji, którzy mogą udzielić pomocy danej rodzinie. W skład Grupy Roboczej wchodzi każdorazowo również pracownik socjalny, zgodnie ze swoim rejonem działania (również w przypadku, gdy NK dotyczy rodziny nie współpracującej czy też nie korzystającej z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej).

W roku 2012 do 62 Niebieskich Kart procedurę uruchomiono w 61 przypadkach.

W ramach procedury uruchomionej w 61 przypadkach odbyło się łącznie 180 posiedzeń Grup Roboczych.

Jak wspomniano w materiale, we wszystkich posiedzeniach Grup Roboczych brali udział pracownicy socjalni bądź specjaliści Ośrodka.

Oprócz wymienionych, wiele działań kierowanych do mieszkańców Dzielnicy Praga Północ jest realizowanych przez lokalne podmioty i organizacje pozarządowe. Ośrodek, ułatwia kontakt z odbiorcami tych działań, udziela pomocy merytorycznej czy też włącza się w nie na zasadzie partnerstwa. Dlatego ich przedstawienie w niniejszym opracowaniu nie tylko podkreśla naszą rolę w ich organizowaniu jest także wyrazem naszego szacunku dla samych realizatorów.

Udział w organizacji kolonii letnich dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz wytypowanie dzieci na imprezę choinkową

Współpraca z Wydziałem Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Dzielnicy Praga Północ w ramach zadania w roku 2012 polegała, przede wszystkim, na przeprowadzeniu naboru na kolonię dzieci z rodzin korzystających, z pomocy OPS, sporządzeniu imiennych list, przekazaniu kart kolonijnych do rodziców dzieci zakwalifikowanych.

Uczestnikami turnusów były dzieci i młodzież w wieku 7-15 lat (łącznie 192 osób), z rodzin dysfunkcyjnych, zamieszkałych w Dzielnicy Praga Północ.

W ramach działań interwencyjnych, wytypowani pracownicy socjalni utrzymywali stały kontakt z rodzinami uczestników kolonii oraz Wydziałem Spraw Społecznych i Zdrowia.

W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej dokonał naboru dzieci na imprezę choinkową (łącznie 200 dzieci) organizowaną przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Dzielnicy Praga.

Akcja Mikołajkowa (2012)

Realizator: **młodzież ze Społecznego Wielokierunkowego Liceum im. Jacka Kuronia**

Współrealizator: **Ośrodek Pomocy Społecznej.**

Od wielu lat młodzież ze Społecznego Wielokierunkowego Liceum im. Jacka Kuronia, w ramach wolontariatu, organizuje *Akcję Mikołajkową* dla dzieci z ubogich, wielodzietnych rodzin, zamieszkałych w Dzielnicy Praga Północ. Podobnie jak w akcji prowadzonej w roku 2011, w/w rodziny zostały wytypowane przez pracowników socjalnych i wyraziły zgodę na odwiedzinę Mikołaja.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2011 organizacja akcji przebiegała dwuetapowo. W pierwszym etapie młodzież i ich opiekunowie przeprowadzili akcję pozyskiwania i pakowania prezentów, w drugim zaś, organizatorzy w przebraniach Mikołaja, tuż przed Wigilią i w Wigilię, odwiedzali rodziny i osobiście dostarczali przygotowane prezenty.

W ramach w/w działania, paczki świąteczne otrzymało ponad **176 rodzin.**

Szlachetna Paczka

SZLACHETNA PACZKA to ogólnopolska akcja świątecznej pomocy – realizowana od 2001 roku przez Stowarzyszenie WIOSNA. Głównym jej założeniem jest idea przekazywania bezpośredniej pomocy – by była ona skuteczna, konkretna i sensowna.

Przez ostatnie 10 lat projekt zataczał coraz szersze kręgi, włączając w pomoc coraz większą liczbę Darczyńców i Wolontariuszy. Rodzin, którym udało się pomóc w ramach **SZLACHETNEJ PACZKI** jest z roku na rok coraz więcej.

Pomysłodawcą i założycielem Stowarzyszenia Wiosna jest ks. Jacek Stryczek – Prezes organizacji i pomysłodawca takich projektów jak m.in.: Szlachetna Paczka i Akademia Przyszłości.

W projekcie Szlachetna Paczka, w roku 2012 uczestniczyło ok. 10.000 wolontariuszy z 60 miejscowości na terenie Polski. Pomoc w ramach projektu otrzymało ponad 12.000 najuboższych rodzin na terenie kraju.

W roku 2012 pismną prośbę Stowarzyszenia „Wiosna” Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ wytypował do pomocy Szlachetnej Paczki 40 najuboższych rodzin.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Samopomocy Bursa im. H.CH. Kofoeda

Współpraca dotyczyła realizacji 3 – letniego (od grudnia 2009 r. do 30 listopada 2012 roku) zadania publicznego pod nazwą „Budowa zintegrowanego systemu społeczno-zawodowego na rzecz osób uzależnionych w procesie zdrowienia” - Od Terapii do Zatrudnienia. W projekcie brało udział 13 asystentów wytypowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej 13 warszawskich Dzielnic.

Celem głównym projektu było: przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego osób uzależnionych w procesie zdrowienia, poprzez indywidualne wsparcie psychospołeczne, edukację i doradztwo zawodowe.

Cele szczegółowe to: zintegrowanie działań instytucji zajmujących się pomocą osobom uzależnionym i umożliwienie im wejścia na rynek pracy, szkolenie przyszłych asystentów wspierających OUwPZ, zwiększenie możliwości wejścia na rynek pracy w celu podjęcia zatrudnienia (zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji, zdobycie wiedzy z zakresu samodzielnej przedsiębiorczości).

Projekt składał się z trzech bloków tematycznych obejmujących: promocję projektu szkolenia asystentów, oraz praktyki asystenckie składające się również z trzech etapów (etap naboru beneficjentów do projektu, etap pisania projektu oraz etap nawiązania kontaktów z instytucjami w celu wspomaganie osób uzależnionych w procesie adaptacji zawodowej. Na tym etapie przewidziano także konkretne szkolenia i warsztaty dla osób uzależnionych - uwzględniając wykłady specjalistyczne z przedsiębiorczości społecznej, małej przedsiębiorczości oraz warsztaty umiejętności zakładania spółdzielni socjalnej.

Efektom wszystkich realizowanych działań jest przygotowany projekt uruchomienia spółdzielni socjalnej, pod nazwą „Kariatyda”.

Porozumienia

Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach działań kierowanych do mieszkańców Dzielnicy Praga Północ stara się jak najbardziej urozmaicić i uzupełniać ofertę pomocy.

Zdajemy sobie sprawę, że w ramach naszych możliwości nie jesteśmy w stanie zaspokoić wielu istotnych potrzeb mieszkańców. Szansą na tworzenie szerszej oferty pomocy jest wykorzystanie lokalnego potencjału i lokalnych zasobów.

W ramach polityki społecznej, w Dzielnicy działa wiele podmiotów publicznych i niepublicznych, które proponują mieszkańcom pomoc i wsparcie. Wzajemne zrozumienie, akceptacja działań i postrzeganie się jako partnerzy w szeroko rozumianej „misji pomocy człowiekowi” pozwala na wspieranie się i współdziałanie, w ramach zawartych porozumień.

Celem niniejszego opracowania jest zatem wskazanie zakresu realizowanych porozumień partnerskich oraz wynikających z nich korzyści dla beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej - mieszkańców Dzielnicy Praga Północ.

❖ **Porozumienie z Ochotniczym Hufcem Pracy**

Zawarte w roku 2007 - dotyczyło działań kierowanych do osób młodych, które nie wypełniały obowiązku szkolnego. Ta grupa klientów często występuje w rodzinach, które znajdują się w zasięgu zainteresowania Ośrodka Pomocy Społecznej. Dlatego niezmiernie ważne jest aby istniała oferta, która tworzy możliwości adaptacji społecznej i zawodowej dla tych osób. Taką ofertę w środowisku lokalnym, posiada właśnie OHP. Zarówno propozycja programowa OHP jak i działania realizowane w ramach projektów konkursowych EFS, tworzą realną szansę dla w/w młodych mieszkańców Dzielnicy.

Porozumienie, pozwala Ośrodkowi Pomocy Społecznej na monitorowanie postępów kierowanych osób, oraz motywowanie ich do utrzymania się w działaniach (projekcie). OHP – może prosić o interwencje, w sytuacjach np. zbyt dużej absencji.

Istotą porozumienia jest również bezpośrednie przekazywanie informacji o działaniach proponowanych przez OHP oraz włączanie się realizację lokalnych kampanii czy festynów.

❖ **Porozumienie z Centrum Pomocy Bliźniemu „Monar -Markot”**

Porozumienie ze Stowarzyszeniem „Monar” obejmowało wzajemne zobowiązania stron w ramach realizacji programów wychodzenia z bezdomności. W zawartym porozumieniu Stowarzyszenie „Monar” – zobowiązało się do udzielania pomocy osobom bezdomnym, w tym: prowadzenia schroniska dla bezdomnych wg. określonych standardów (noclegi, usługi socjalno-bytowe, zaopatrzenie w odzież, wyżywienie, pomoc pielęgnarska, realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - IPWB), prowadzenia ogrzewalni w okresie mrozów.

Jako strona porozumienia, Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązał się do współdziałania z Centrum Pomocy Bliźniemu w ramach realizacji swoich podstawowych zadań (współpraca pracowników socjalnych i specjalistów), kierowania osób bezdomnych do placówki, udzielania konsultacji specjalistycznych dla klientów Centrum, współpracy w realizacji IPWB, informowania i wydawania opinii, bieżącej wymiany informacji i doświadczeń.

- ❖ **Porozumienia ze Stowarzyszeniem Centrum Informacji Społecznej Biuro Porad Obywatelskich ul. Gałczyńskiego 3 w Warszawie**, któremu Ośrodek Pomocy Społecznej użycza pomieszczenia Klubu „Złoty Wiek”, organizacja zaś udziela nieodpłatnie mieszkańcom dzielnicy, porad i informacji (ok. 300 osobom rocznie).

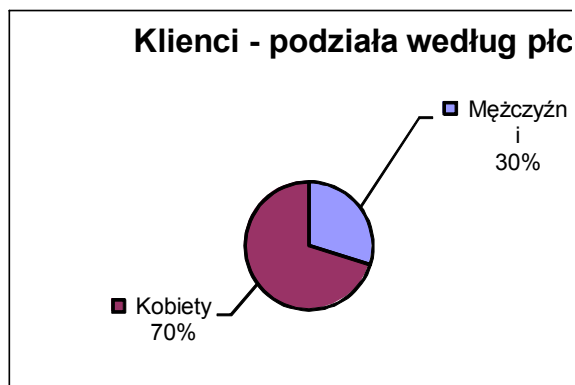
Działania Biura Porad Obywatelskich w Klubie „Złoty Wiek” przedstawia **sprawozdanie ze świadczenia poradnictwa obywatelskiego świadczonego przez Centrum Informacji Społecznej w punkcie Porad Obywatelskich na Pradze Północ – 2012 rok.**

1. Liczba udzielonych porad

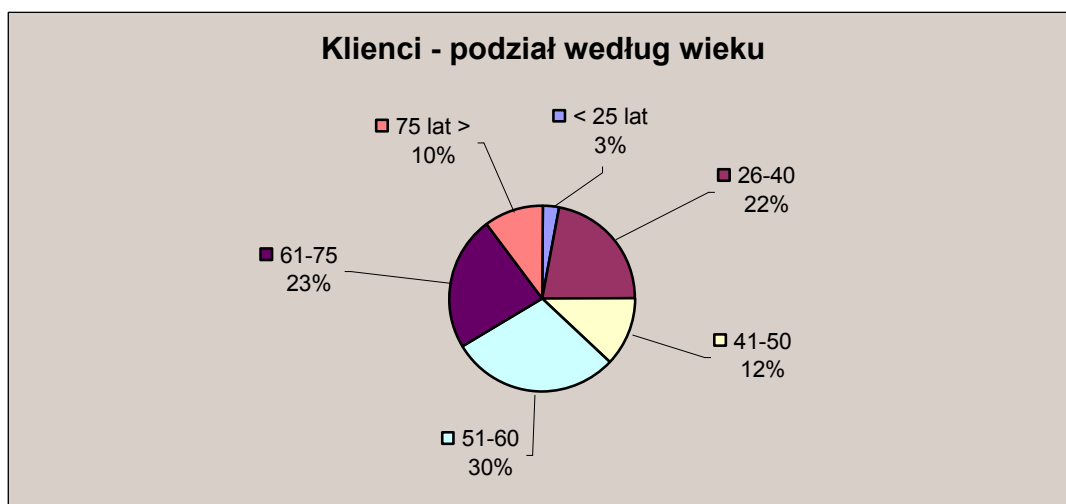
Północno –praski punkt porad obywatelskich działa w Dzielnicy od 2001 roku w tym samym miejscu – w Klubie Złotego Wieku przy ul. Jagiellońskiej 56. Mieszkańcy Dzielnicy przyzwyczaili się do tej lokalizacji i od lat chętnie z porad obywatelskich korzystają. W 2012 roku ogółem udzielono **296 porad 199 osobom.**

2. Płeć osób korzystających z porad

Podobnie jak w latach poprzednich, zdecydowana większość korzystających z porad to kobiety. Taka tendencja utrzymuje się zarówno w głównej siedzibie Centrum Informacji Społecznej jak i we wszystkich punktach poradniczych – warszawskich i podwarszawskich. W naszym społeczeństwie to na kobietach spoczywa tradycyjnie odpowiedzialność za rozwiązywanie problemów dotyczących rodziny. Mężczyźni z reguły wstydzą się zgłaszać swoje problemy.

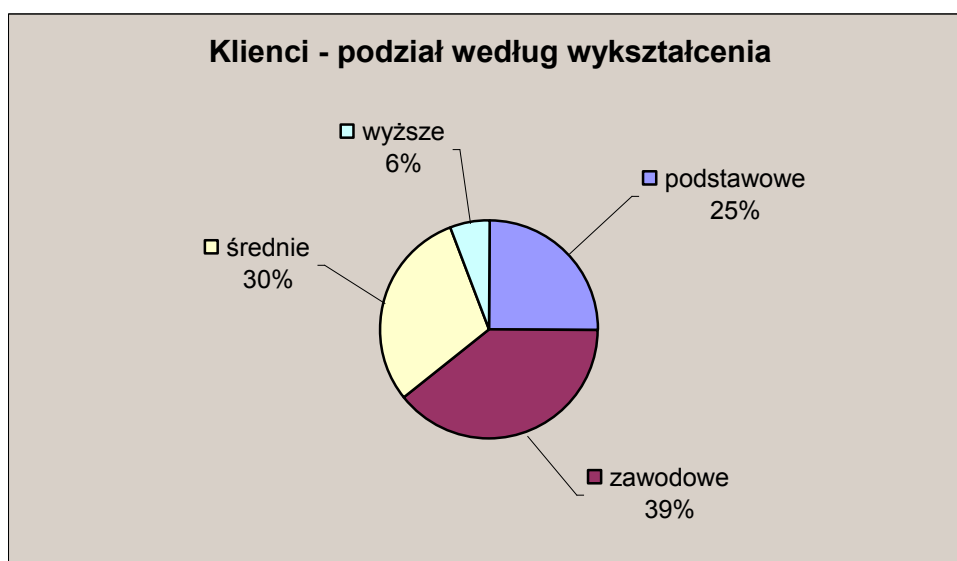
3. Wiek osób korzystających z porad

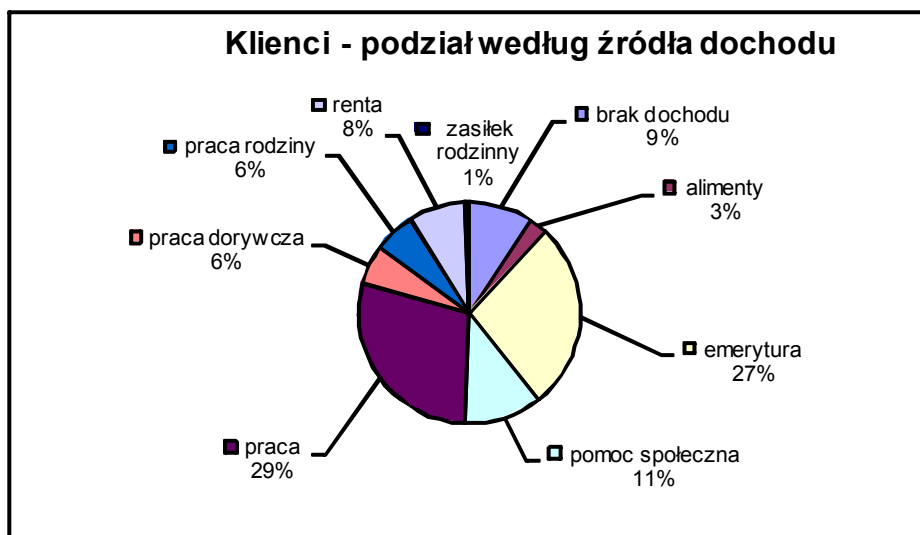
Z porad w północno-praskim punkcie korzystają osoby w różnym wieku, różnice między poszczególnymi grupami wiekowymi nie są duże. W 2012 roku najwięcej zgłosiło się osób w wieku 51 – 60 lat (30%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby starsze w przedziale wiekowym 61 – 75 lat (23%), trzecią zaś osoby młodsze między 26 a 40 rokiem życia (22%).

4. Wykształcenie osób korzystających z porad

Z porad obywatelskich korzystają przeważnie osoby z wykształceniem zawodowym (39%) oraz średnim (30%) i podstawowym (25%). Stosunkowo mało (6%) jest osób z wykształceniem wyższym. Należy przyjąć, że są to osoby dysponujące wystarczającymi środkami, aby korzystać z odpłatnej pomocy prawnej lub na tyle zaradne, że same znajdują dla siebie potrzebne informacje.

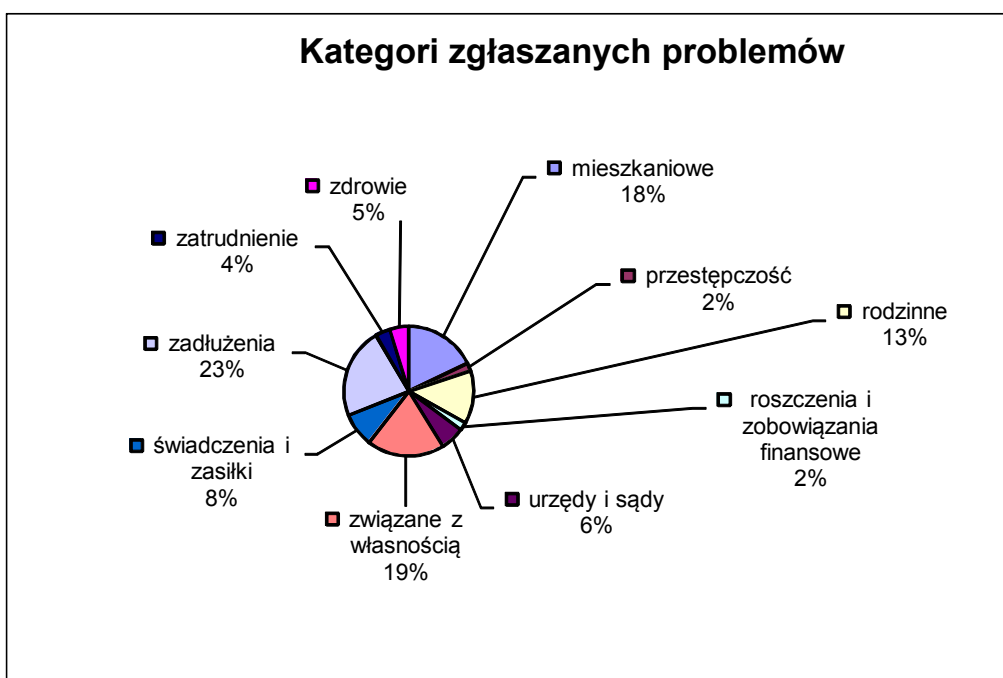
5. Źródła dochodu osób korzystających z porad

Największy odsetek korzystających z porad stanowią osoby pracujące (29%) i emeryci (27%). Osoby, które deklarują brak jakiegokolwiek źródła dochodu stanowią 9%.

6. Problemy zgłaszane do punktu poradniczego na Pradze Północ

W ostatnich latach przybywa osób mających problemy ze swymi zobowiązaniami finansowymi. Tę tendencję zauważa się także w statystykach problemów zgłaszanych w północno-praskim punkcie. Najwięcej – 23% - zgłoszono w 2012 roku problemów związanych z różnego rodzaju zadłużeniami. Są wśród nich zarówno długi czynszowe, jak i wynikające z niespłaconych kredytów i pożyczek.

Kolejne grupy problemów stanowią sprawy związane z własnością (19%), tu przeważnie zgłaszano zapytania dotyczące dziedziczenia i kwestie mieszkaniowe (18%). Na Pradze Północ jest stosunkowo dużo w porównaniu z innymi dzielnicami mieszkań komunalnych i socjalnych i przeważnie tego typu mieszkań dotyczyły porady. Pod koniec roku wiele z nich wiązało się z odmową przekształcenia lokalu komunalnego we własność. Wiele osób chciało przekształcić swoje mieszkania jeszcze przed zmianą uchwały (która wprowadza mniej korzystne zasady wykupu) i nie wszystkim się to udało.

Stosunkowo dużo (13%) zgłaszano także problemów rodzinnych, tu porady dotyczyły głównie rozwodów (jak napisać pozew, procedury sądowe), możliwości uzyskania lub podwyższenia alimentów na dzieci i władzy rodzicielskiej (pozbawienie, ograniczenie władzy rodzicielskiej, problemy wychowawcze).

Wieloletnia działalność Punktu Porad Obywatelskich CIS na Pradze Północ spotyka się z niesłabnącym zainteresowaniem klientów. Wielokrotnie, w ciągu minionego roku, podkreślali oni przydatność porad i potrzebę dalszego funkcjonowania Punktu.

Bardzo ważne jest to, że dzięki porozumieniu z Ośrodkiem Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m. ST. Warszawy, który użycza pomieszczeń Klubu Złoty Wiek na poniedziałkowe dyżury, Punkt Porad Obywatelskich może funkcjonować od wielu lat w tym samym miejscu, dzięki czemu klienci przyzwyczaili się i kojarzą je również z poradnictwem obywatelskim.

- ❖ **Porozumienie z WYG International Sp. z o.o** na rzecz realizacji projektu współfinansowanego z EFS w ramach POKL „Mogę więcej- aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych”. *Projekt będzie realizowany w latach 2012-2014.*

Jest on kierowany do osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej. Oferuje profesjonalne wsparcie w powrocie na rynek pracy obejmujące: poradnictwo psychologiczne, doradztwo d. s kariery, indywidualne poradnictwo zawodowe, warsztaty poszukiwania pracy, szkolenia komputerowe, szkolenia zawodowe, staże zawodowe.

Celem projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych.

- ❖ **Porozumienie ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Problemami Emocjonalnymi „Spoza”** na rzecz realizacji projektu współfinansowanego z EFS w ramach POKL „Ośrodki Wsparcia” -aktywizacja społeczno- zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”. *Projekt będzie realizowany w latach 2012-2014.*

Celem projektu jest wzmocnienie potencjału i poprawa dostępu do zatrudnienia przez udział w kompleksowych „Ośrodkach wsparcia”.

Jest on jest kierowany do osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej. Oferuje profesjonalne wsparcie w powrocie na rynek pracy obejmujące: m. in. specjalistyczne konsultacje indywidualne (psychologiczne, prawne i pośrednictwa pracy), szkolenia zawodowe ze stypendiami szkoleniowymi, staże zawodowe.

Dużym atutem realizowanego projektu jest szkolenie w zakresie zawodów określanych przez Urząd Pracy jako najbardziej deficytowe (m.in.: pracownik ochrony fizycznej I stopnia, pracownik centrum obsługi telefonicznej, opiekunka do dziecka) oraz 4 miesięczne staże zawodowe, które dają szansę na praktyczne sprawdzenie nabytych umiejętności u konkretnego pracodawcy i ewentualne zatrudnienie.

❖ **Porozumienie z Komitetem Ochrony Praw Dziecka** na rzecz realizacji projektu partnerskiego (Partner: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście) współfinansowanego z EFS w ramach POKL „Krok do aktywności społeczno-zawodowej”. Projekt realizowany w latach 2012- do 30.06.2014 r.

Projekt jest kierowany do osób w wieku aktywności zawodowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na: przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, doświadczonych przez różnego rodzaju zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe. Osoby te powinny zamieszkiwać na terenie 6 dzielnic Warszawy: Mokotów, Praga Północ, Praga Południe, Śródmieście, Targówek, Wola.

W ramach projektu przewidziano kompleksowe wsparcie psychologiczne(konsultacje psychologiczne, mediacje rodzinne, grupy psychoedukacyjne dla rodziców, warsztaty umiejętności wychowawczych, terapie indywidualne krótko i długoterminowe) oraz pomoc w znalezieniu pracy (warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, doradztwo i kursy zawodowe).

W ramach ww. zawartych porozumień , dotyczących realizacji projektów EFS, Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązał się m.in. do:

- pomocy przy przeprowadzeniu działań rekrutacyjnych do projektów;
- bieżącej współpracy przy rekrutacji potencjalnych beneficjentów;
- organizacji spotkań z w/w potencjalnymi beneficjentami;
- informowania o projekcie i promowania projektu poprzez wywieszenie plakatów i wyłożenie informacji w placówkach Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ ;
- stałe monitorowanie aktywności osób uczestniczących w projekcie oraz współpracy w

tym zakresie z pracownikami socjalnymi obu Filii OPS;

- o wyznaczenia koordynatorów tych działań .

Cel zawartych porozumień to: ułatwienie funkcjonowania w społeczeństwie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnym klientom Ośrodka Pomocy Społecznej oraz podniesienie poziomu ich kompetencji społecznych, przede wszystkim, w zakresie skutecznej komunikacji, asertywności i zarządzania czasem dla efektywnego wejścia na rynek pracy. Dzięki zawartym porozumieniom, spośród wytypowanych przez Ośrodek klientów, **24 osoby** aktywnie uczestniczą w/w projektach EFS.

Należy zaznaczyć, że rekrutacja do wymienionych projektów rozpoczęła się w drugiej połowie roku 2012 i jest rekrutacją ciągłą (do odwołania), co stwarza szansę na to, iż liczba klientów Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ, aktywnie w nich uczestniczących, zwiększy się w roku 2013.

10. WOLONTARIAT W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Wolontariat - podstawowe pojęcia.

Wobec wielu problemów globalnych takich jak: wykluczenie społeczne, zanieczyszczenie środowiska naturalnego, ubóstwo czy też budowanie społeczeństwa obywatelskiego, potrzeba rozwijania ruchu wolontarystycznego nabiera szczególnego znaczenia.

Wolontariat to forma aktywności niezawodowej, która nie wiąże się z otrzymywaniem wynagrodzenia finansowego, jest spontaniczna, nieformalna i pozbawiona biurokratycznej struktury.

Pojęcie wolontariatu definiowane w najszerszym ujęciu „to wkład jednostek w nieodpłatną i niezawodową działalność dla dobra sąsiedztwa, wspólnoty lub ogółu społeczeństwa.” Wolontariat może przybierać różne formy – od tradycyjnych zwyczajów wzajemnej pomocy do aktywnego reagowania wspólnoty w czasach kryzysu, prowadzenia działalności humanitarnej, rozwiązywania konfliktów i eliminowania problemów społecznych. To forma aktywności, w różnych typach opieki społecznej, ale i zespół wartości - poczucie pełnienia misji. Wszelkie zasady regulujące status działalności wolontariatu określa *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96 (2003) poz. 873, art. 2 u. 3)*. Oprócz podstawowych definicji dotyczących problematyki określa: kto może zostać wolontariuszem, kto może organizować wolontariat oraz obowiązki i prawa stron, które biorą udział w działaniu.

Wolontariat jest propozycją dla tych, którzy chcą pomagać innym jak również dla odbiorców tej pomocy. Może być realizowany w strukturach pomocy społecznej gdzie zadania nie wymagają angażowania pracowników etatowych, sformalizowania procedur oraz pełnego wymiaru czasu pracy.

Wolontariat to także doskonała propozycja dla osób starszych zarówno w kontekście dostarczanie im stosownej pomocy jak i rozwoju ich społecznego zaangażowania. Stanowią oni ważny potencjał ochotników do pracy społecznej.

Okres pracy w wolontariacie może służyć także jako dodatkowe referencje, przy późniejszym uzyskaniu płatnej pracy. Wolontariusze są postrzegani jako osoby nie tylko pomagające, ale również jako podnoszące kwalifikacje oraz wartościowi potencjalni pracownicy.

2. Organizacja wolontariatu w Ośrodku Pomocy Społecznej.

W Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ Wolontariat funkcjonuje prawie od 10 lat. Jego aktualna forma została wypracowana dzięki zyskiwanemu doświadczeniu oraz udziałowi wytypowanych pracowników socjalnych którzy to doświadczenie wzmocnili udziałem w programie „Wolontariat w Ośrodkach Pomocy Społecznej” realizowanym w ramach EFS. Dla pracowników socjalnych – koordynacja i prowadzenie Wolontariatu w OPS jest zadaniem dodatkowym do pracy w rejonie. W wyniku ich działań w OPS powstało *Północno Praskie Centrum Wolontariatu*.

W roku 2012 koordynatorzy uczestniczyli w wielu spotkaniach, których celem było: podnoszenie własnych kompetencji, poznawanie nowych metod i technik pozyskiwania wolontariuszy oraz promowanie idei wolontariatu na terenie dzielnicy.

Efektom pracy koordynatorów w roku 2012 r. było pozyskanie do pracy w wolontariacie i zawarcie nowych umów z 11 osobami. Wolontariusze, którzy pracowali w Ośrodku Pomocy Społecznej w roku 2012, to osoby w wieku od 20-65 lat, większość stanowiły osoby w wieku lat 25.

Koordynatorom programu udawało się dostosować umiejętności i czas, którymi dysponowali wolontariusze do wymagań osób, które z ich pomocy korzystały.

Wolontariusze realizowali zadania na rzecz osób potrzebujących, w zakresie m.in.: *pomocy dzieciom w nauce, codziennej pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, pomocy w rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka, wykonywania drobnych prac remontowych w Domu Samotnej Matki i Dziecka.*

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2012 r. dość liczna grupa wolontariuszy brała udział w różnych projektach realizowanych w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Wolontariusze ze Szkoły Podstawowej nr 258, i innych lokalnych szkół, organizacji pozarządowych działających w Dzielnicy, pomagali m.in. przy organizacji imprez okolicznościowych (Dnia Seniora) podejmowali pracę z rodzinami, organizowali akcje świąteczne (Mikołaj).

W roku 2012 w ramach *Północno-Praskiego Centrum Wolontariatu* działały pozyskane wcześniej firmy m.in. RWE, które w ramach wolontariatu pracowniczego, realizowały zadania wspomagające zarówno dzielnicowe Ośrodki Wsparcia jak i mieszkańców.

Stałym działaniem w ramach pozyskiwania nowych osób do pracy w wolontariacie jest prowadzenie akcji informacyjnej obejmującej: przygotowanie ulotek i ich rozprowadzenie, administrowanie strony internetowej, przygotowanie publikacji dla lokalnej prasy (Nowa Gazeta Praska).

W roku 2012 kontynuowano działania edukacyjne o problematyce wolontariatu, realizowane przez koordynatorów Wolontariatu. W ramach tych działań prowadzono lekcje dla dzieci w szkole Podstawowej Nr 258.

11. OBSŁUGA PRAWNA W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W okresie sprawozdawczym adwokat Marcin Skiba wykonywał obsługę prawną na zasadach określonych w ustawie prawo o adwokaturze oraz zgodnie z umową i ustaleniami Dyrektora OPS.

W ramach obsługi prawnej wykonywane były bieżące czynności takie jak: konstruowanie i opiniowanie umów, udzielanie opinii i konsultacji prawnych, opracowanie projektów decyzji administracyjnych oraz wystąpień do organów administracyjnych. Występował jako pełnomocnik w toczących się postępowaniach sądowych. Obsługa prawna w okresie sprawozdawczym obejmowała również świadczenie usług prawnych na rzecz obu filii OPS.

Porady prawne były udzielane klientom Ośrodka oraz innym osobom uprawnionym do uzyskania pomocy ze względu na ciężką sytuację materialną i rodzinną (osobom: bezdomnym, niepełnosprawnym, samotnym matkom, emerytom itp.). Zakres tych porad dotyczył: opracowywania pozwów i innych pism procesowych, odwołań skarg i innych pism do organów administracyjnych. Obejmował on również pomoc w przygotowaniu wystąpień o ustalenie przez sąd świadczeń alimentacyjnych lub ich podwyższenie od osób zobowiązanych, uzyskanie świadczeń emerytalno- rentowych; ustalenie ojcostwa, egzekucji należności alimentacyjnych, ustanowienia opieki, ubezwłasnowolnienia, pozbawienia i ograniczenia władzy rodzicielskiej, stwierdzenia praw do spadku, przydziału lokali mieszkalnych oraz odwołań i interwencji.

W ramach świadczenia usług na rzecz jednostek organizacyjnych Ośrodka, adw. Marcin Skiba udzielał stałej pomocy prawnej zarówno Dyrektorowi, działom Ośrodka jak i pracownikom socjalnym (Filia nr I i Filia nr II) w sprawach świadczeń z pomocy społecznej, w formie opinii prawnych i konsultacji. Opinie i konsultacje związane były, przede wszystkim: ze sporami kompetencyjnymi pomiędzy innymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, decyzjami Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie uchylającymi decyzje organu I-ej instancji na skutek wniesionych odwołań oraz odzyskaniem nienależnie pobranych świadczeń.

W ciągu roku 2012 adwokat prowadził także 1 sprawę sądową z innym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, oraz sprawę karną, w której stroną pokrzywdzoną był OPS.

W roku 2012 adwokat udzielił porad, konsultacji i opinii prawnych (na rzecz Ośrodka Pomocy Społecznej, klientów oraz innych osób uprawnionych do korzystania z pomocy) **366** rodzinom .

Łączna liczba porad udzielonych przez adwokata w roku 2012 była nieco niższa niż w roku poprzednim (450).

Specyfiką poradnictwa prawnego, prowadzonego w Ośrodku Pomocy Społecznej jest wielokierunkowość i skomplikowanie spraw beneficjentów, które wymagają raczej działania długofalowego.

12. Sprawozdanie z udzielonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ zamówień publicznych.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w 2012 roku udzielono 11 (jedenaście) zamówień na kwotę złotych **1 548 037,90 brutto**

w tym:

- 7 zamówień w trybie przetargu nieograniczonego na kwotę **1 289 579,00 zł. brutto**,
- 4 zamówienia w trybie z wolnej ręki na kwotę złotych **258 458,90 zł. brutto**,

Szczegółowy wykaz udzielonych zamówień znajduje się w tabeli poniżej.

Rejestr Zamówień Publicznych Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ w 2012 roku

Lp	Nr Zamówienia	Przedmiot Zamówienia	Rodzaj Zamówienia	Tryb Zamówienia	Wartość Zamówienia w zł. netto	Wartość Zamówienia w zł. brutto	Data podpisania umowy	Nazwa i adres wykonawcy
1	OPS/ZP/1/2012	Realizacja usług opiekuńczo-gospodarczych i pielęgnacyjnych dla klientów OPS w okresie 01.03 – 31.05.2012 roku	Usługa	WR	178 168,50	178 168,50	27-02-2012	VITAL S.C., Ewa Lechowska, St. Lechowski, 02-482 Warszawa, ul. Solipska 1A
2	OPS/ZP/2/2012	Przygotowanie i wydanie na terenie Dzielnicy Pragi Północ gorących posiłków dla podopiecznych OPS w okresie od 16.04.2012 roku do 31.12.2012,	Usługa	PN	397 488,00	429 287,04	05-04-2012	Konsorcjum Firm Bar Ząbkowski S.C., 03-736 Warszawa, ul. Ząbkowska 2 oraz Bar Mleczny Rusałka Maria Sobolewska, ul. Floriańska 14, 03-707 Warszawa
3	OPS/ZP/3/2012	Realizacja usług opiekuńczo-gospodarczych i pielęgnacyjnych dla klientów OPS w okresie 01.06 – 31.12.2012 roku	Usługa	PN	390 345,30	390 345,30	18-05-2012	Fundacja ZDROWIE, ul. Niekłańska 4/24, 03-924 Warszawa
4	1/EFS/2012	Nabór personelu do realizacji projektu „Z rodziną mogę więcej”	Usługa	PN	38 760,00	38 760,00	25-07-2012	Rozwój Osobisty szkolenia Anna Wyszowska, ul. Heroldów 10B m 115
5	OPS/ZP/4/2012	Kompleksowe usługi pogrzebowe dla Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ w okresie od 01-09-2012 do 31-12-2012	Usługa	WR	28 220,00	30 477,60	27-08-2012	Miejskie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Redutowa 25, 01-106 Warszawa
6	OPS/ZP/5/2012	Realizację usług opiekuńczo-gospodarczych i pielęgnacyjnych dla klientów OPS w terminie 01.10 - 31.12.2012 roku	Usługa	WR	31 018,40	31 018,40	26-09-2012	Fundacja ZDROWIE, 03-924 Warszawa, ul. Niekłańska 4/24
7	OPS/ZP/6/2012	Kompleksowe usługi pogrzebowe dla Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ w okresie od 01-01-2013 do 30-03-2013	Usługa	PN	39 840,00	43 027,20	10-12-2012	Miejskie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Redutowa 25, 01-106 Warszawa
8	OPS/ZP/7/2012	Przygotowanie i wydanie na terenie Dzielnicy Pragi Północ gorących posiłków dla podopiecznych OPS w okresie od 01.01.2013 roku do 30.04.2013	Usługa	PN	188 470,80	203 548,46	05-12-2012	Konsorcjum Firm Bar Ząbkowski S.C., 03-736 Warszawa, ul. Ząbkowska 2 oraz Bar Mleczny Rusałka Maria Sobolewska, ul. Floriańska 14, 03-707 Warszawa

9	OPS/ZP/ 8/2012	Realizacja usług opiekuńczo-gospodarczych i pielęgnacyjnych dla klientów OPS w okresie 01.01 – 31.03.2013 roku	Usługa	PN	unieważniony			
10	OPS/ZP/ 9/2012	Realizację usług specjalistycznych dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi oraz dzieci z niesprawnością intelektualną w 2013 roku	Usługa	PN	59 700,00	59 700,00	17-12-2012	Fundacja ZDROWIE, ul. Dzieci Polskich 17, 04-730 Warszawa
11	OPS/ZP/ 10/2012	Realizacja usług opiekuńczo-gospodarczych i pielęgnacyjnych dla klientów OPS w okresie 14.01 – 31.03.2013 roku	Usługa	PN	124 911,00	124 911,00	10-01-2013	Fundacja ZDROWIE, ul. Dzieci Polskich 17, 04-730 Warszawa
12	OPS/ZP/ 11/2012	Realizacja usług opiekuńczo-gospodarczych i pielęgnacyjnych dla klientów OPS w okresie 01.01 – 13.01.2013 roku	Usługa	WR	18 794,40	18 794,40	20-12-2012	Fundacja ZDROWIE, ul. Dzieci Polskich 17, 04-730 Warszawa

13. OŚRODKI WSPARCIA

Jedną z bardzo ważnych, naturalnych potrzeb psychicznych człowieka, w tym także starszego i niepełnosprawnego, jest potrzeba przynależności. Ta naturalna potrzeba powoduje, że każdy chciałby funkcjonować w ramach grup społecznych takich jak rodzina, grono przyjaciół, grupa zawodowa czy organizacja (społeczna, polityczna bądź religijna). Jeżeli jest z nich wyłączony czuje się odrzucony, niepotrzebny i samotny.

Starość i związany z nią lęk przed samotnością, odrzuceniem, poczucie nieprzydatności, lęk przed śmiercią, świadomość niewykorzystania doświadczeń i wiedzy, staje się często przyczyną niskiej samooceny a w efekcie, popadania osób starszych w depresje, nerwice i choroby psychosomatyczne.

Wraz z wiekiem zwiększa się także liczba zagrożeń związana zarówno z dolegliwościami somatycznymi jak i czynnikami socjalnymi takimi jak m.in. śmierć najbliższych (męża, żony), zakończenie pracy zawodowej i obniżenie standardu życia. Wymienione lęki, obawy i zagrożenia powodują niechęć do nawiązywania nowych kontaktów, podważają sens podejmowanych działań a ich efektem jest niezaspokojenie pragnień i oczekiwań osób starszych oraz ich izolowanie się. Przyjmując postawę wycofania, rezygnują oni z własnych pasji, przyjemności i aspiracji.

Dlatego też bardzo ważne jest zapobieganie takim stanom, zanim się pojawią ponieważ starość nie oznacza końca szans na efektywne i aktywne życie, a człowiek nie staje się bezbronny i sam lub z pomocą innych ma wpływ na to by miało ono pozytywny przebieg.

Placówki wsparcia dla seniorów, w nowych warunkach społeczno-ekonomicznych, spełniają bardzo ważne zadanie. Dzięki aktywizacji, profilaktyce oraz zaspokajaniu potrzeb poznawczych i międzyludzkich przygotowują osoby starsze do życia w szybko zmieniającej się sytuacji i dają im możliwość prowadzenia twórczego oraz aktywnego trybu życia. Dzięki temu osoby w wieku poprodukcyjnym, stanowiące coraz liczniejszą grupę naszego społeczeństwa, także w Dzielnicy Praga Północ, mogą się stać osobami twórczymi i aktywnymi, wpływającymi i kształtującymi otaczającą ich rzeczywistość.

Proces starzenia niesie problemy, które mogą stanowić przeszkodę w dalszym funkcjonowaniu człowieka ale jednocześnie otwiera przed nim wiele nowych możliwości.

W Dzielnicy Praga Północ sytuacja wielu osób w wieku poprodukcyjnym jest niekorzystna. Na ten stan wpływa nie tylko ich zła sytuacja materialna ale także poczucie osamotnienia oraz bariery we własnym mieszkaniu. Dlatego też Ośrodek Pomocy Społecznej

podejmuje działania, których celem jest wspieranie osób starszych w rozwiązywaniu ich problemów, wspomaganie w zaspokajaniu potrzeb i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Uzupełnieniem w/w działań kierowanych do osób w wieku poprodukcyjnym jest funkcjonowanie (w ramach struktury organizacyjnej OPS) Ośrodków Wsparcia: Klubu Złotego Wieku i Domu Dziennego Pobytu.

Uczestnictwo osób starszych w organizowanych tam zajęciach, wypełnia im wolny czas, stwarza mniej okazji do rozmyślań o własnej ograniczonej sprawności, przeciwdziała stanom frustracyjnym i zmniejsza poczucie osamotnienia i izolacji. Poprzez realizację wielu ciekawych programów placówki te dają osobom starszym szansę lepszego zrozumienia zachodzących przemian, zapewniają łączność pokoleniową, aktywizują oraz umożliwiają pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym.

Klub „Złotego Wieku”

Klub „Złotego Wieku” posiada wieloletnią tradycję. W Dzielnicy Praga Północ funkcjonuje niemal nieprzerwanie od ponad 40 lat, a wśród dzisiejszych członków są jeszcze ci, którzy pamiętają jego początki. Dlatego też część z obecnych „klubowiczów” mówi o tej placówce, że jest ona ich klubem.

Ze względu na wzrost w Dzielnicy Praga Północ populacji osób starszych, realizacja programów aktywizacji seniorów, które podtrzymują lub rozwijają ich aktywność staje się niezwykle istotna. Klub „Złoty Wiek” daje szansę na realizację działań kulturalnych, możliwość ich współtworzenia, jak i korzystanie z proponowanej oferty.

Większość korzystających z pobytu w Klubie stanowią osoby w starszej grupie wiekowej – ponad 80 lat, o niskich dochodach. Są to na ogół osoby w złej kondycji zdrowotnej, często z wieloma dolegliwościami i bagażem życiowych doświadczeń (w większości trudnych). Dla wielu z nich uczestniczenie w spotkaniach, w Klubie stanowi próbę przełamania samotności, oderwania od nurtujących ich codziennych problemów, pobudza do podejmowania aktywności.

Ze względu na ograniczone możliwości poruszania się oraz problemy zdrowotne do Klubu uczęszczają nieregularnie, ale potrzebna jest im świadomość, że mogą tu zawsze przyjść i będą serdecznie przyjęci.

Mają różne zainteresowania i pasje, o których mówią niezbyt chętnie. Sprawiają wrażenie osób nieaktywnych, roszczeniowych choć w rzeczywistości oprócz wiedzy i

doświadczenia posiadają dużo energii, ciepła i radości życia. Potrafią się wspaniale bawić jednocześnie stanowią skarbnicę wiedzy z zakresu historii współczesnej, którą mogą przekazywać młodszemu pokoleniom.

Większość klubowiczów posiada rodziny, z którymi utrzymuje kontakt a nawet, mimo podeszłego wieku, starają się pomagać np. w wychowaniu wnuków.

Znacząca większość klubowiczów - to kobiety (wdowy) choć w grupie tej jest kilku mężczyzn (4).

Działania realizowane w Klubie „Złotego Wieku” w roku 2012

Klub „Złotego Wieku” oferuje różne formy zagospodarowania czasu wolnego dla seniorów. Prowadzi działalność kulturalną - jubileusze, Wigilie i spotkania Wielkanocne dla osób samotnych, święta, rocznice, koncerty, występy artystyczne i prelekcje.

Klub posiada dużą salę przeznaczoną jednorazowo na około 50 osób i taka liczba korzystała docelowo z oferty Klubu w 2012 roku. Działania w Klubie organizowano wg. następującego programu:

I. Przełamywanie izolacji społecznej osób starszych i samotnych.

♦ *Prowadzenie zajęć kulturalnych – umożliwienie korzystania z wyposażenia Klubu, biblioteki, gier, prasy oraz urządzeń audio- wizualnych.*

W stałej ofercie Klubu znajduje się zaopatrzenie w codzienną prasę. W związku z tym, że większość uczestników posiada bardzo niskie dochody jest to oferta, z której seniorzy korzystają bardzo chętnie. Przeglądanie prasy codziennej i tygodników daje szansę na pełniejsze spojrzenia i ocenę aktualnych wydarzeń społecznych. Część z uczestników korzysta z biblioteki Klubu. Biblioteka jest uzupełniana przez samych uczestników.

W ramach zwiększania dostępu do poradnictwa prawnego, w lutym 2012 r. Biura Porad Obywatelskich zorganizowało spotkanie z doradcą na temat: „Sposoby przekazywania majątku.” Tematyka spotkania cieszyła się dużym zainteresowaniem. W czerwcu zorganizowano spotkania z przedstawicielami 2 banków na temat: „Konta dla seniorów”- obejmującego problematykę bezpieczeństwa w użytkowaniu kont bankowych przez osoby starsze.

W grudniu 2012 zapoczątkowano spotkania/warsztaty z psychologiem Działu Pomocy Specjalistycznej OPS. Dobór tematyki warsztatów odbywa się zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez uczestników. Tematem pierwszych z nich była: „Asertywność wobec dzieci i wnuków” .

♦ *Organizowanie spotkań okolicznościowych oraz aktywizowanie do ich współorganizowania.*

W 2012 r. odbywały się różne imprezy okolicznościowe: Śniadanie Wielkanocne, uroczysta Wigilia, Andrzejkki, Dzień Seniora, Tłusty Czwartek. Większość imprez okolicznościowych jest współorganizowanych przez uczestników. Tworzą się swoiste grupy, które zajmują się zarówno pomocą w samej organizacji: przygotowaniu listy zakupów, ich robieniu jak i przygotowaniu wystroju i poczęstunku.

W stałej ofercie Klubu znajdują się wieczorki taneczne- organizowane w każdą środę. Na zakończenie karnawału klubowicze uczestniczyli w Balu Ostatkowym.

♦ *Wspieranie indywidualnych inicjatyw zmierzających do samorealizacji osób starszych.*

Od stycznia do maja 2012 klubowicze uczestniczyli w projekcie realizowanym przez Stowarzyszenie Barwy Kultury – Program Aktywna Praga.

W ramach projektu seniorzy brali udział w Warsztatach Śpiewania i Muzykowania odbywających się w kawiarni Sens Nonsensu przy ul. Wileńskiej 23. W międzypokoleniowym gronie odbywało się wspólne śpiewanie popularnych praskich pieśni i piosenek. Warsztaty prowadził zespół Czessband .

Dwa razy w miesiącu w tym samym miejscu odbywały się „Kawiarniane spotkania z ciekawymi ludźmi”, raz w miesiącu wspólne potańcówki połączone z nauką tańca.

Od października 2012 roku klubowicze uczestniczyli w kolejnym projekcie organizowanym przez Stowarzyszenie Barwy Kultury - "Plac Hallera Projekt". Były to spotkania muzyczne, historyczne i wspomnieniowe związane z Placem Hallera i Pragą II. Spotkania realizowane były we współpracy z Muzeum Warszawskiej Pragi. Większość warsztatów w ramach realizowanego projektu odbywała się w Klubie „Złoty Wiek”. Wśród uczestników realizowanego programu znaleźli się zarówno stali „Klubowicze” jak i okoliczni mieszkańcy zainteresowani danym wydarzeniem kulturalnym.

Celem warsztatów było opracowanie spaceru muzycznego opowiadającego o historii osiedla Praga II oraz stworzenie wystawy prezentującej zebrane fotografie - wspomnienia mieszkańców Placu Hallera na temat jego historii i tradycji.

◆ *Rozwijanie zainteresowań*

Klubowicze uczestniczyli w spotkaniach tematycznych organizowanych przez Bibliotekę dla Dorosłych i Młodzieży nr 41. Były to wykłady, spotkania autorskie, spotkania z piosenką. Współpraca z Biblioteką dla dorosłych od kilku lat układa się bardzo pomyślnie i poszerza naszą ofertę kierowaną do osób starszych. Podobnie, z korzyścią dla seniorów rozwija się współpraca z Domem Kultury Praga, który w roku 2012 stworzył seniorom możliwości uczestniczenia w pokazach filmów, koncertach, spotkaniach ze sławnymi ludźmi czy wspólnie organizowanej imprezie Andrzejkowej.

II. Udostępnienie pomieszczeń Klubu „Złoty Wiek” w ramach integracji działań na rzecz osób starszych.

Uwzględniając potrzebę uaktywnienia środowiska lokalnego Ośrodek Pomocy Społecznej stworzył możliwość prowadzenia działań różnym grupom społecznym i organizacjom, które skupiają środowiska osób starszych takim jak m.in.: NSZZ „Solidarność” region Mazowsze (ok. 15 osób), Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów koło nr 11 (ok.30 osób).

W roku 2012 w Klubie działało nadal Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej (w ramach Biura Porad Obywatelskich), które oprócz porad skierowanych do stałej grupy „seniorów” przyjęło ok. 300 osób potrzebujących różnego typu informacji i wsparcia.

Zwiększenie dostępności Klubu „Złotego Wieku” oraz wprowadzenie na stałe wielu imprez okolicznościowych, organizowanie prelekcji i spotkań w ramach profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia, umożliwienie korzystania z poradnictwa przyczynia się do

wzrostu aktywności i większego zaangażowania w życie społeczne starszych mieszkańców dzielnicy.

Przy realizacji programów wsparcia dla starszych mieszkańców Dzielnicy Praga Północ ważnym partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej są organizacje pozarządowe oraz inne lokalne podmioty, które przyczyniają się do poszerzania oferty realizowanych działań oraz zwiększania ich atrakcyjności.

Dom Dziennego Pobytu

Dom Dziennego Pobytu istnieje ponad 30 lat. Jest jedną z jednostek organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej, która stanowi ważny element infrastruktury socjalnej, łącząc elementy pomocy środowiskowej oraz instytucjonalnej.

Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, mieszkańców dzielnicy Praga Północ zapewnia w środowisku - pobyt, gorący posiłek oraz różne formy działalności kulturalnej, rekreacyjnej i towarzyskiej.

Z tej formy pomocy mogą korzystać, w pierwszej kolejności, osoby samotne, osamotnione w rodzinie o niskich dochodach, osoby niepełnosprawne, które z uwagi na ograniczoną sprawność nie są w stanie przyrządzić sobie posiłku. Pośrednio, funkcjonowanie Ośrodka Wsparcia stanowi formę wsparcia rodziny, która ze względu na pracę zawodową lub zamieszkiwanie oddzielnie, nie może zapewnić osobie bliskiej wystarczającej opieki.

Celem głównym działań w Domu Dziennego Pobytu jest wspieranie osób starszych w rozwiązywaniu ich problemów, wspomaganie w zaspokajaniu potrzeb i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Osoby, które korzystają z usług w Domu to beneficjenci Ośrodka Pomocy Społecznej - kierowani, na podstawie decyzji administracyjnej, zgodnie z trybem przyjętym dla innych form świadczenia pomocy społecznej.

W roku 2012 r., średnio z oferty w Domu Dziennego Pobytu korzystały 82 osób (docelowo 85 osób), co kształtuje się na podobnym poziomie jak w roku 2011.

Spośród licznej grupy osób korzystających z tego typu usługi, 50 z nich korzysta tylko z pomocy w postaci gorącego posiłku. Pozostałe osoby, stanowią coraz aktywniejszą

grupę, korzystają ze wszystkich dostępnych form wsparcia w DDP, często sami inicjują działania.

Charakterystyczne dla placówek wsparcia dla seniorów jest to, że wśród beneficjentów liczniejszą grupę stanowią kobiety. Podobnie jest w Domu Dziennego Pobytu OPS- w grupie osób korzystających w roku 2012 z tej formy wsparcia 65% stanowiły kobiety w starszej grupie wiekowej (od 68 do powyżej 75 r. życia) a 35 % mężczyźni.

Zakres pomocy proponowany w Ośrodku Wsparcia, kierowany do osób starszych, umożliwia zaspokojenie ich istotnych potrzeb, wpływa na ich aktywizację oraz daje możliwość samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Programy realizowane w Domu Dziennego Pobytu w 2012 roku

Ośrodek Wsparcia jest dla wielu osób starszych miejscem kontaktów towarzyskich. Chętnie korzystają oni z organizowanych imprez okolicznościowych, świątecznych, spotkań ze specjalistami i osobami znanymi, biorą udział w realizowanych programach. Ze względu na utrudniony dostęp do rehabilitacji wiele osób uczestniczy w zajęciach rehabilitacyjnych prowadzonych przez fizjoterapeutę.

- **Program pomocy żywnościowej – w formie dziennego wyżywienia (obiad oraz podwieczerek)**

Program ten jest kierowany do wszystkich osób korzystających z pobytu w placówce. Pełnowartościowy obiad i podwieczerek jest spożywany na miejscu lub (w przypadku nieobecności z powodu choroby) jest dostarczany do domu pensjonariusza przez opiekunki bądź innych klientów placówki.

Od 16 lat w Ośrodku Wsparcia funkcjonuje kącik rehabilitacyjny wyposażony w sprzęt specjalistyczny, w którym jest prowadzony:

- **Program aktywizacji fizycznej**

Celem wypracowania nawyków do systematycznego uprawiania ćwiczeń oraz zdrowego odżywiania poprzez: zwiększenie wiedzy na temat zdrowego trybu życia, zwiększenie wydolności układu krążeniowo – oddechowego, zwiększenie zakresu motoryki stawowej, zwiększenie samodzielności i koordynacji ruchowej *oraz w ramach :* *gimnastyki indywidualnej, masażu leczniczego, ćwiczeń z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu rehabilitacyjnego, nagrzewania lampą sollux.* W zajęciach aktywizacji fizycznej uczestniczą średnio 24 osoby

(ich liczba utrzymuje się na niemal stałym poziomie – w roku 2011 – z programu aktywizacji fizycznej korzystały 22 osoby).

• **Program przeciwdziałania marginalizacji osób starszych oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym:**

Beneficjenci Ośrodka Wsparcia to szczególnego rodzaju odbiorcy – osoby starsze, niepełnosprawne, często samotne bądź osamotnione dlatego też *celem wielu działań prowadzonych w roku 2012 była integracja: wewnątrz placówki oraz ze środowiskiem lokalnym a także aktywizacja.*

Działania realizowane w 2012 r.

Spotkanie Wigilijne i Wielkanocne

Organizacja wymienionych spotkań okolicznościowych jest już tradycją w działaniach Domu Dziennego Pobytu. Gromadzą one prawie wszystkie osoby, które korzystają z pomocy w ramach Ośrodka Wsparcia, w ciągu roku. Istotne jest to, że uczestnicy chętnie włączają się w pomoc przy ich organizowaniu: przygotowują dekoracje, stosowny repertuar (pieśni wielkanocne, kolędy).

Wspólne świętowanie jubileuszy i imienin

To jedno ze stałych działań Domu Dziennego Pobytu. Z uwagi na to, że w większości pensjonariusze Domu to osoby samotne lub osamotnione w rodzinie tradycją stało się organizowanie uroczystych obchodów urodzin lub imienin. Niezmiernie rzadko udaje się utrzymać w Domu Dziennego Pobytu osobę w wieku powyżej 90 lat – dlatego w takich, indywidualnych przypadkach obchody te są szczególnie uroczyste.

Realizacja II części wewnętrznego programu warsztatów malarskich p.t. "Tryptyk Praski"

W I części programu uczestniczyło 19 osób, był realizowany od *maja do końca roku 2011*. Miał on na celu zapoznanie pensjonariuszy Domu Dziennego Pobytu z rzemiosłem malarskim. W założeniach programu miały powstać 3 prace związane z Dzielnicą Praga Północ. Dwie pierwsze powstawały pod okiem pana Andrzeja Ambroziaka- malarza artysty, trzecia miała być samodzielną pracą uczestników warsztatów. W 2011 roku powstały obrazy "Nasz Dom" i "Widok z Wileńskiej na Targową".

W roku 2012, w realizacji II części programu warsztatów malarskich p.t. "Tryptyk Praski", uczestniczyło 11 osób - **rozpoczął się w czerwcu** i trwał do sierpnia. W tym okresie powstał trzeci obraz przedstawiający Bazylikę Najświętszego Serca Jezusowego i był on tworzony samodzielnie bez wsparcia profesjonalisty. Wszystkie trzy prace, są wystawione w Domu Dziennego Pobytu.

Realizacja cyklu warsztatów "Na szkło malowane"

Warsztaty malowania na szkłe były propozycją, która została zgłoszona przez pensjonariuszy. To oni zaproponowali dobór wzorów i korzystanie z nich w pracy nad witrażami, kolorystykę prac i ich wyeksponowanie. Warsztaty były realizowane od października do końca listopada 2012 roku.

Umiejętności nabyte podczas trwania warsztatów stanowiły przygotowanie do opracowania dużego, zbiorowego witrażu.

Warsztaty muzyczne były realizowane od lutego do października 2012 roku, pod patronatem młodych muzyków skupionych wokół Towarzystwa Inicjatyw Twórczych "ę" i wspierane przez zespół Czessband. W warsztatach uczestniczyło 12 osób z Ośrodków Wsparcia OPS, którzy stanowią trzon Zespołu śpiewającego – *Cała Praga Śpiewa*.

W ramach warsztatów uczestnicy sami poszukiwali i brali udział w tworzeniu nowej aranżacji starych praskich szlagierów. Nowe wersje utworów cieszą się dużym zainteresowaniem i były prezentowane w praskich klubokawiarniach: W Oparach Absurdu, Sens Nonsensu i innych, w ramach podkreślenia specyfiki i zachowania folkloru Dzielnicy Praga Północ. Występy seniorów cieszyły się dużym powodzeniem wśród młodszego pokolenia, wzbudziły zainteresowanie mediów, były nagrywane i prezentowane w studiu radiowym i telewizyjnym (w programie: Kawa czy Herbata).

Beneficjenci Domu Dziennego Pobytu przez cały 2012 rok aktywnie uczestniczyli w lokalnych wydarzeniach kulturalnych Dzielnicy, włączali się także w organizację bądź uczestniczyli, w wydarzeniach ogólnowarszawskich. Uczestniczyli w festiwalach, brali udział w programach i spotkaniach organizowanych przez inne, podobnego typu placówki, w sąsiednich dzielnicach Warszawy.

Uczestniczyli także w działaniach kierowanych do seniorów, realizowanych przez Uniwersytet Trzeciego Wieku, Domy Kultury, Biblioteki.

Wszystkie, wymienione działania miały na celu aktywizację osób starszych oraz integrację międzypokoleniową.

Maj 2012 rok

W trakcie uroczystych obchodów związanych z Dniami Pragi – swój koncert przygotował i prezentował również Zespół *Cała Praga Śpiewa*. Występy odbywały się w Klubie Hydrozagadka. Zespół wystąpił także z koncertem w muszli Parku Praskiego. Oryginalny koncert cieszył się ogromnym powodzeniem i zakończył potańcówką zgromadzonych widzów.

18 maja Noc Muzeów

Kolejny już rok część grupy wokalne *Cała Praga Śpiewa* bierze udział w uroczystych obchodach nocy muzeów. Pensjonariusze Domu Dziennego Pobytu znacznie wcześniej przygotowują specjalny repertuar i umilają zwiedzającym nocny spacer po Dzielnicy. W roku 2012 grupa występowała na terenie Konesera

23 maj Festiwal Piosenki Seniorów Prawobrzeżnej Warszawy

Zorganizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej Praga Południe. Dom Dziennego Pobytu do udziału w konkursie wystawił dwoje solistów. Solistka Ośrodka Wsparcia OPS Praga Północ, zdobyła wyróżnienie za dykcję i oryginalność wykonania piosenki "Z kim tak ci będzie źle, jak ze mną".

15 czerwca Trzecia Noc Pragi

W ramach kulturalnej oprawy muzycznej obchodów Nocy Pragi, ze swoim koncertem praskich szlagierów wystąpiła grupa seniorów z Domu Dziennego Pobytu (część kapeli Cała Praga Śpiewa). Koncerty przy akompaniamencie zespołu Czessband odbywały się w stylowej scenerii podwórka przy ulicy 11. Listopada.

28 września Plac Hallera Projekt

W 2012 roku, we wrześniu nastąpiła uroczysta inauguracja projektu Stowarzyszenia Barwy Kultury, realizowanego w partnerstwie, m.in. z Ośrodkiem Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawy.

Działania projektu kierowane do seniorów, w większości były realizowane w Klubie „Złoty Wiek” i Domu Dziennego Pobytu OPS. Uroczyste otwarcie projektu poprzedził koncert kapeli Cała Praga Śpiewa przy wsparciu muzycznym zespołu Czessband, który odbył się na skwerku Placu Hallera przy fontannie.

Zaproszona do udziału w koncercie, lokalna społeczność, wspaniale bawiła się przy starych praskich szlagierach – tańczyła i śpiewała razem z muzykami.

28 października Senioralia dla Otwartych Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Po raz kolejny, Dom Dziennego Pobytu Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawy przyjął zaproszenie do udziału w cyklicznych Senioraliach.

W auli Uniwersytetu Warszawskiego, z krótkim recytałem wystąpiła część kapeli Cała Praga Śpiewa (pensjonariusze Domu Dziennego Pobytu) wspierana przez zespół muzyczny Czessband - prezentując praskie szlagiery.

18 listopad X Ogólnopolski Przegląd Amatorskiej Twórczości Seniorów

W roku 2012 Dom Dziennego Pobytu OPS uczestniczył w Przeglądzie Amatorskiej Twórczości Seniorów organizowanym przez Dom Kultury Warszawa Włochy. Ośrodek reprezentowali soliści z repertuarem piosenek praskich.

29 listopad V Żoliborski Festiwal Śpiewających Seniorów

Od kilku lat pensjonariusze Domu Dziennego Pobytu OPS uczestniczą w Żoliborskim Festiwalu, który promuje działania placówek wsparcia seniorów a przede wszystkim ich aktywność i zaangażowanie. W ramach działającej przy DDP kapeli Cała Praga Śpiewa co roku przygotowywany jest repertuar pod kątem udziału w Festiwalu. Przez ostatnie trzy lata klienci z DDP zdobywali za swoje występy nagrody i wyróżnienia. Podobnie było w roku 2012. Za – tekst i charyzmę wykonania- artyści seniorzy z Pragi Północ otrzymali jedno z dwóch przyznanych wyróżnień. Autorem wykonanej piosenki był pensjonariusz Domu Dziennego Pobytu.

21 XI Wizyta w Domu Kultury, w Podkowie Leśnej

Na zaproszenie Domu Kultury część pensjonariuszy Domu Dziennego Pobytu spotkała się z seniorami z Podkowie Leśnej na wspólnej zabawie ze śpiewami.

28 grudnia Sylwester

W Domu Dziennego Pobytu obchodzono uroczyste zakończenie roku. Wszyscy uczestnicy zaangażowali się w przygotowanie wystroju, dobrej muzyki i poczęstunku.

Dom Samotnej Matki i Dziecka

Na terenie Dzielnicy Praga Północ jedyną placówką zapewniającą opiekę kobietom z dziećmi jest Dom Samotnej Matki i Dziecka przy ul. Szymanowskiego 4a (istnieje od 1991 roku). Świadczy pomoc matkom z dziećmi (także ofiarom przemocy), które z różnych przyczyn losowych zostały pozbawione domu, często także środków do życia. Zapewnia nocleg, możliwość przygotowania posiłku i odpowiednie warunki sanitarne. Dzieciom stwarza szansę właściwego rozwoju psychofizycznego.

Czas pobytu w Domu Samotnej Matki i Dziecka jest zróżnicowany (od 3 miesięcy do ponad roku) i zależy głównie od trybu i załatwiania spraw urzędowych związanych z sytuacją rodzinną, materialną, zdrowotną, mieszkaniową, zawodową (rozwód, alimenty, podział mienia, rozwiązanie spraw mieszkaniowych, zdrowotnych, podjęcie pracy).

Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez udzielanie wielokierunkowego wsparcia dąży do tego, aby każda z mieszkanek Domu mogła, w miarę szybko, się usamodzielnąć.

W ramach pomocy pozamaterialnej pracownicy OPS starają się nawiązywać kontakt ze sponsorami, którzy świadczą pomoc rzeczową w zagospodarowaniu mieszkań komunalnych / socjalnych otrzymanych przez pensjonariuszki oraz pomoc w ramach wolontariatu pracowniczego, w adaptacji pomieszczeń placówki. Ich pomoc rzeczowa jest bardzo istotnym uzupełnieniem pomocy finansowej świadczonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej na rzecz rodzin przebywających w Domu.

Bardzo istotne jest to zarówno firmy jak i indywidualni sponsorzy starają się udzielać pomocy w sposób racjonalny – wstępnie ustalając potrzeby.

W ramach tej pomocy, sponsorzy organizowali imienne paczki dla dzieci z okazji świąt ze słodyczami oraz wyprawki do szkoły z podstawowym wyposażeniem.

W ramach opieki sponsorów Dom Samotnej Matki i Dziecka została wyposażona w nowe szafki kuchenne, przeprowadzono remont świetlicy dla dzieci, zakupiono wyposażenie do świetlicy głównej, a także wyposażenie AGD.

W roku 2012, ze środków uzyskanych z licytacji, odbywającej się podczas Praskiej Gali Boksu Domu Samotnej Matki i Dziecka otrzymał zakupiony sprzęt uzupełniający wyposażenie (m.in. kuchenka mikrofalowa, gazowa) oraz sprzęt do użytku dla mieszkańców (konsola do gier, komputer).

W ramach ww. opieki sponsorskiej dla mieszkańców Domu zorganizowano także piknik rodzinny.

22 – 23 czerwca 2012 roku.

W roku 2012 w placówce przebywały docelowo 33 osoby, w tym 12 kobiet i 21 dzieci, w wieku od 0-17 roku życia. Ze względu na przeznaczenie Domu Samotnej Matki i Dziecka od lat w sposób podobny można scharakteryzować rodziny, które w niej przebywają co jednocześnie wskazuje na fakt, iż najliczniejszą grupą w dzielnicy, która uzyskuje pomoc w placówce wsparcia, są kobiety w wieku od 24 do 40 r. życia.

Mieszkancki Domu Samotnej Matki i Dziecka w większości posiadają status samotnych matek lub mężatek w trakcie rozwodu. Były wśród nich także kobiety żyjące w związkach nieformalnych (konkubinat).

Kobiety/rodziny przebywające w placówce w roku 2012 posiadały od jednego do trójki dzieci w wieku niemowlęcym, przedszkolnym i szkolnym.

Większość mieszkanki to osoby bezrobotne, które m.in. ze względu na opiekę nad dziećmi rezygnowały bądź nie podejmowały pracy zawodowej.

Ze względu na trudności związane z załatwianiem swoich spraw życiowych w większości przypadków pobyt w placówce był przedłużony z 3 do ponad 12 miesięcy.

W roku 2012 dwie rodziny przebywały w Domu przez okres 3 miesięcy. W przypadku 6 mieszkanek pobyt ten został przedłużony do ponad 12 miesięcy, w dwóch przypadkach pobyt w placówce został przedłużony do 18 miesięcy, a w 2 przypadkach do powyżej 18 miesięcy. Tylko w jednym przypadku pobyt mieszkanki został przedłużony do powyżej 24 miesięcy.

W roku 2012, spośród 7 rodzin, które opuściły Dom Samotnej Matki i Dziecka: 5 rodzin usamodzielniało się, 1 rodzina mogła wrócić do domu. 1 rodzina – zmieniła dzielnicę a pomoc przejął lokalny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wyposażenie Domu Samotnej Matki i Dziecka

Placówka posiada 11 pokoi, wyposażonych w podstawowy sprzęt. Mieszkankom udostępniono łazienki z kabinami prysznicowymi, kompleks kuchenny z kuchenkami gazowymi, lodówki, pralki automatyczne, magiel, suszarnię i wózkownię.

Dom Samotnej Matki i Dziecka nie prowadzi żywienia, każda z rodzin sama dokonuje zakupu artykułów spożywczych oraz przygotowuje posiłki dla siebie i dzieci. Oprócz przestronnej świetlicy wyposażonej w telewizor, magnetowid, stół do ping-ponga, gry i zabawki dla dzieci oraz mini biblioteki placówka posiada pomieszczenie do odrabiania lekcji i nauki wyposażone w sprzęt komputerowy (dostępny zarówno dla dzieci jak i matek) oraz duży taras z zagospodarowanym ogrodem i placem zabaw.

Utrzymanie czystości w zajmowanych pokojach oraz całej placówce obowiązuje każdą rodzinę, zgodnie z zapisami regulaminu placówki.

Zasady Rekrutacji

Prawo do pobytu w Domu Samotnej Matki i Dziecka mają kobiety z dziećmi, w pierwszej kolejności z terenu Dzielnicy Praga Północ lub gminy Warszawa (gdy placówka dysponuje wolnymi miejscami). Ich "bezdomność" jest szczególnego rodzaju, i nie polega głównie na braku miejsca do mieszkania. Dotyczy raczej kryzysowych momentów w życiu rodziny, kiedy kobieta, ze względu na trudną sytuację (zagrożenie przemocą również w stosunku do dzieci, alkoholizm, choroby psychiczne, wpływy środowiska przestępczego) zmuszona jest opuścić dom i szukać schronienia na czas potrzebny do zorganizowania życia rodziny od nowa.

Każda osoba, która zostanie skierowana do Domu musi zapoznać się z regulaminem i zaakceptować zawarte w nim zasady funkcjonowania placówki. Regulamin ten określa uprawnienia i obowiązki mieszkanek, oraz tworzy warunki do kształtowania zasad

porządku, ładu i dyscypliny.

Rodzina przyjęta do Ośrodka Wsparcia nie ponosi kosztów związanych z jego utrzymaniem, wymagane jest jednak jej współuczestnictwo i aktywne współdziałanie ze wszystkimi specjalistami i instytucjami zaangażowanymi w pomoc, zmierzającą do szybkiego usamodzielnienia.

Przyczyny Pobytu w Domu Samotnej Matki i Dziecka

Na podstawie doświadczeń wynikających z wieloletniej działalności Domu Samotnej Matki i Dziecka można wyodrębnić typowe przyczyny, które powodują trudną sytuację i konieczność poszukiwania miejsca w placówce, to m.in: - **alkoholizm** osób bliskich; - **brak uregulowań prawnych** dotyczących zamieszkiwania w związkach nieformalnych – konkubinacie; - **konflikt z rodziną pochodzenia**. Konflikty, uzależnienia i przemoc (w rodzinach) to przyczyny, które mają wpływ na opuszczanie domu i poszukiwanie pomocy w Domu Matki i Dziecka lub podobnych placówkach.

Metody pracy z mieszkankami Domu Samotnej Matki i Dziecka, zmierzające do ich usamodzielnienia są zindywidualizowane, dostosowane do specyfiki rodzin, oraz struktury wiekowej i sytuacji zawodowej kobiet. Ich określeniu służy wywiad przeprowadzany przez specjalistę ds. rodziny i pracownika socjalnego oraz ustalenie możliwości powrotu kobiety i dzieci do własnego domu, rodziny, męża, rodzeństwa.

Działania realizowane w ramach systemu pomocy samotnym matkom.

Dzięki wieloletniemu doświadczeniu wynikającemu z prowadzenia przez Ośrodek Pomocy Społecznej Domu Samotnej Matki i Dziecka udało się wypracować system wsparcia dla osób doświadczających przemocy, obejmujący niżej prezentowane formy pomocy. Uwzględniając specyfikę każdej rodziny, różny jest zakres udzielanej pomocy i jej częstotliwość. Tylko połączenie tych wszystkich form wsparcia daje szansę na usamodzielnienie.

Formy pomocy kierowane do mieszkanki i dzieci to:

Pomoc socjalna - w zakresie: informowania o możliwościach uzyskania pomocy, motywowania do uregulowania spraw urzędowych (przede wszystkim mieszkaniowych, rozwodowych, separacji), pomocy w pisaniu pism urzędowych, występowania o alimenty, przydział lokalu, w uzyskaniu wsparcia materialnego, informowania o sposobach załatwiania spraw.

Ze względu na dysfunkcyjność rodzin, w których brak pozytywnych wzorców ról

pełnionych przez mężów i ojców, stałą pracę socjalną powierzono pracownikowi socjalnemu - mężczyźnie.

Pomoc psychologiczna - w zakresie: informowania o problemie uzależnienia i zjawisku przemocy, ukierunkowania działania oraz wspierania psychicznego, informowania o możliwościach podjęcia terapii oraz o placówkach wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, prowadzenia indywidualnej terapii z matką i dzieckiem, przełamywania bariery strachu przed podejmowaniem samodzielnych decyzji, negocjacji z rodziną w celu stworzenia możliwości ewentualnego powrotu do własnego domu.

Pomoc prawna - która dotyczy: poradnictwa w zakresie rozwiązania istniejącego problemu, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych (pisanie pozwów, pism o charakterze prawnym), reprezentowania spraw mieszkanki, na jej życzenie.

Pomoc pedagogiczna w zakresie: - diagnozy środowiskowej, opieki nad dziećmi i rodziną, kontaktu z pedagogiem szkolnym, pomocy w ukierunkowaniu pracy matki z dzieckiem, monitorowania przyczyn niepowodzeń szkolnych dzieci oraz kierowania do poradni i specjalistów, organizowania opieki nad dzieckiem w innych placówkach, dla kobiet czynnych zawodowo oraz monitorowania realizacji ustalonego planu pomocy.

Pomoc wychowawcza w zakresie: organizowania opieki nad dziećmi w Domu, pomocy dzieciom w odrabianiu lekcji, organizowania czasu wolnego w placówce i poza nią, prowadzenia zajęć plastycznych, przygotowania okolicznościowych inscenizacji, poradnictwa w sprawach wychowawczych.

Pomoc zawodowa w zakresie: orientacji w możliwościach zawodowych mieszkanki, proponowania i kierowania na szkolenia zawodowe, kierowania do placówek pośrednictwa pracy, wyszukiwania ofert umożliwiających podjęcie zatrudnienia.

W Domu Samotnej Matki i Dziecka wprowadzono metodę **codziennej indywidualnej pracy z matkami**, której celem jest: wytworzenie nawyków utrzymywania czystości, higieny osobistej, wspomaganie i przypominanie o konieczności zajmowania się dziećmi, mobilizowanie do organizowania dnia, pomoc w planowaniu i kontrolowaniu własnych wydatków, pomoc w obsłudze urządzeń gospodarstwa domowego.

Utrwalaniu i pogłębianiu więzów rodzinnych służą imprezy okolicznościowe. W ich przygotowaniu biorą udział wszystkie mieszkanki wraz z dziećmi, tworząc atmosferę zbliżoną do prawdziwych uroczystości rodzinnych.

Opieka nad rodziną samotnej matki aż do momentu uzyskania i zagospodarowania się w jej własnym mieszkaniu. W tym celu Ośrodek Pomocy Społecznej nawiązał współpracę

z organizacjami pozarządowymi i instytucjami, które objęły Dom Samotnej Matki i Dziecka swoim patronatem. Oprócz pomocy rzeczowej w postaci odzieży, mebli, żywności wykonują remonty zarówno w placówce jak i w mieszkaniach otrzymywanych przez klientki, niejednokrotnie świadczą także pomoc finansową na zagospodarowanie się osób opuszczających Dom Matki i Dziecka.

Współpraca ze sponsorami stanowi bardzo ważny element systemu pomocy rodzinom, ponieważ dzięki pomocy rzeczowej i wsparciu w planowaniu życia rodziny od początku eliminuje u nich naturalny strach przed usamodzielnieniem się.

Koordynatorem ww. działań jest kierownik Domu Samotnej Matki i Dziecka.
